

1

ආර්ථික, මිල සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව, ඉදිරි දැක්ම සහ ප්‍රතිපත්ති

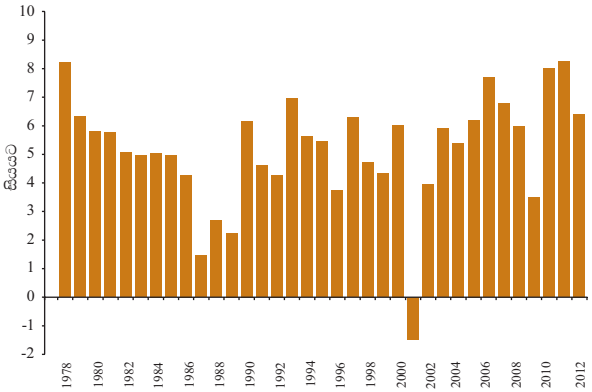
1.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

විධිගතව ගෝලීය හා දේශීය අභියෝග හමුවේ වුවද, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය 2012 වසර තුළ සියයට 6.4 ක සැලකිය යුතු වර්ධනයක් ඇතිකරගත් අතර, අඛණ්ඩව සිව්වන වසරටත් උද්ධමනය තනි අංකයක පවත්වා ගැනුණි. 2010 හා 2011 වසරවල සියයට 8 ඉක්මවූ ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා ඉහළ මට්ටමක පැවැති ව්‍යාපාරික සහ පාරිභෝගික විශ්වාසය උපකාරී වූ අතර, එය ඉහළ ණය හා මුදල් ප්‍රසාරණයකට මෙන්ම ඉහළ ආනයන ඉල්ලුම තුළ වෙළෙඳ හිඟය පුළුල් කිරීමට හේතු විය. සාර්ව ආර්ථික වාතාවරණය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ රජය විසින් 2012 වසරේ මුල් කාලයේ දී පුළුල් ප්‍රතිපත්ති මාලාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම ප්‍රතිපත්ති මාලාවේ සාර්ථකත්වය, සාපේක්ෂ වශයෙන් කෙටි කාලයක් තුළ දී වෙළෙඳ හිඟය හා පෞද්ගලික අංශයට සැපයූ ණය ප්‍රමාණය අඩු වීම තුළින් පිළිබිඹු විය. ගෝලීය ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීම මන්දගාමී වීම සහ දැඩි ප්‍රතිපත්ති වාතාවරණය තුළ, 2012 වසර තුළ දී සමස්ත ඉල්ලුම අපේක්ෂිත පරිදි අඩු විය. එමෙන්ම අභිතකර කාලගුණික තත්ත්වයන් කෘෂිකාර්මික නිමවුමට සහ ජල විදුලිබල උත්පාදනයට දැඩි ලෙස බාධාකාරී වූ අතර, මෙම තත්ත්වයන් තුළින් එකතු කළ අගය මත සාණාත්මක බලපෑමක් ද මිල ගණන් සඳහා පීඩනයක් ද ඇති විය. මෙම තත්ත්වයන් තුළ වුවද, වසර තුළ ආර්ථික වර්ධනය හා උද්ධමනය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව ළඟා කරගත් ප්‍රතිඵල ප්‍රශංසනීය වේ. වෙළෙඳ හා ජංගම ගිණුම්වල හිඟයන් අඩු වීම සහ ප්‍රාග්ධන සහ මූල්‍ය ගිණුම් වෙත වූ ලැබීම් ඉහළ යාම හේතුවෙන් ගෙවුම් තුලනයේ අතිරික්තයක් ඇති කරමින් වසර තුළ දී විදේශීය අංශය ශක්තිමත් වූ අතර,

මෙමගින් විදේශ සංචිත ද සතුටුදායක මට්ටමක් දක්වා ඉහළ නැංවීමට හැකි විය. රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමට රජයේ කැප වීම පිළිබිඹු කරමින්, 2011 වසරේ දී දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් (ද.දේ.නි.) සියයට 6.9 ක්ව පැවති අයවැය හිඟය 2012 දී ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 6.4 දක්වා තවදුරටත් පහතට ගෙන ඒමට හැකි විය. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින් මුදල් සහ සමස්ත ණය වර්ධනය අඩු විය. මුදල් අංශයේ පැවති හිතකර වර්ධනයන් මෙන්ම උද්ධමනය සඳහා පැවති වඩා හිතකර වූ අපේක්ෂාවන් හේතුවෙන් 2012 දෙසැම්බර් මාසයේ දී මහ බැංකුවට සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීමට හැකි විය.

මුදල් සමස්තයන්හි පැවති සීඝ්‍ර වර්ධනය සහ පුළුල් වූ වෙළෙඳ හිඟය අඩු කිරීම සඳහා මහ බැංකුව හා රජය විසින් 2012 වසරේ මුල් කාලයේ දී හඳුන්වා දෙනු ලැබූ ප්‍රතිපත්ති මාලාව, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, විදේශ විනිමය ප්‍රතිපත්තිය සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මෙන්ම පරිපාලන මිල ගණන් හා අදාළව සිදුකරන සංශෝධනයන්ගෙන් ද සමන්විත විය. මහ බැංකුව විසින් සිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ දැමීම මගින් මෙන්ම ණය වර්ධනය අඩු කිරීම සඳහා රුපියල් ණය දීම මත ඉහළ සීමාවක් පැනවීම මගින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කරන ලදී. 2012 පෙබරවාරි මාසයේ දී ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් හා ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතික පදනම් අංක 50 කින් ඉහළ දමන ලද අතර, නැවත වරක් අප්‍රේල් මාසයේ දී ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සියයට 7.75 දක්වා පදනම් අංක 25 කින් ද, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය සියයට 9.75 ක් දක්වා පදනම් අංක 75 කින් ද, ඉහළ දමන ලදී. ණය වර්ධනය වඩාත් සීඝ්‍රයෙන් පහතට

1.1 රූප සටහන **මූර්ත ද.දේ.නි. යෙහි වාර්ෂික වර්ධන අනුපාතිකය (1978 - 2012)**

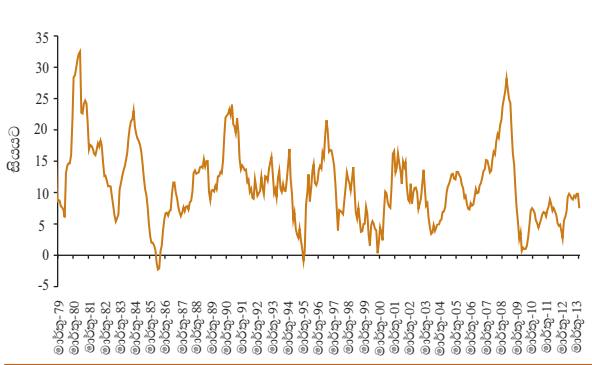
ගෙන ඒම සඳහා 2012 මාර්තු මාසයේ දී මහ බැංකුව විසින් ලියාපදිංචි බැංකු මගින් ලබාදෙන රුපියල් ණයෙහි වර්ධනය සියයට 18 ක් දක්වා සීමා කිරීමට මුදල් නීති පනතේ 101(1) වගන්තිය යටතේ නියෝගයක් නිකුත් කරන ලද අතර, එතෙරින් අරමුදල් රැස් කරනු ලබන බැංකු සඳහා මෙම සීමාව සියයට 23 දක්වා ඉහළ නැංවීමට අවසර දෙන ලදී. තවද, 2012 පෙබරවාරි මාසයේ සිට මහ බැංකුව විසින් විනිමය අනුපාතය තීරණය කිරීමේ දී වඩාත් නම්‍යශීලී පිළිවෙතක් අනුගමනය කරනු ලැබූ අතර, විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ තුළ මැදිහත්වීම සීමා කරන ලදී. ආනයන සීමා කිරීම සඳහා තෝරාගත් භාණ්ඩ කිහිපයක් සඳහා තීරු බදු ඉහළ දමන ලදී. තවද, රාජ්‍ය ආයතන ලබන අලාභයන් සහ එමගින් සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව මත ඇති කරන බලපෑම අවම කිරීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් බලශක්ති හා සම්බන්ධ මිල ගණන් ඇතුළු පරිපාලන මිල ගණන් කිහිපයක් සංශෝධනය කරන ලදී. ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගයන්හි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වසර තුළ පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය වර්ධනය ද ඊට අනුකූලව මුදල් සමස්තයන්හි වර්ධනය ද පහත ගිය අතර, වෙළෙඳ හිඟය අඩු කරමින් ඉන්ධන හැර අනෙකුත් ආනයන ද අඩු විය. මුදල් සමස්තයන්හි වර්ධනය පහත යාම සහ උද්ධමනය සඳහා වන පෙර දැක්ම හිතකර වීම හේතුවෙන් 2012 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සිය ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීමට මහ බැංකුවට හැකි විය. මේ අනුව, ණය වර්ධනය මත පනවා තිබූ ඉහළ සීමාව අවසන් කිරීමට ඉඩ සැලසූ අතර, ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් හා ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතික පිළිවෙලින් සියයට 7.50 සහ සියයට 9.50 දක්වා පදනම් අංක 25 කින් පහත දමන ලදී.

ආර්ථිකයේ සියලුම ප්‍රධාන අංශ 2012 වසරේ දී ආර්ථික වර්ධනයට ධනාත්මක ලෙස දායක විය. ආර්ථික වර්ධනයට ප්‍රධානතම දායකත්වය කාර්මික අංශයෙන් ලැබුණු අතර, ඊට ප්‍රධාන වශයෙන් මහා පරිමාණ රාජ්‍ය

ආයෝජන වැඩසටහන මෙන්ම පෞද්ගලික අංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කෙරුණු දේපළ වෙළෙඳාම් ව්‍යාපෘති පිළිබිඹු කරමින් ඉහළ ගිය ඉදිකිරීම් උප අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය දායක විය. බොහෝ දුරට විදේශ වෙළෙඳාම සහ ප්‍රවාහන උප අංශයේ වර්ධනය පහත යාම හේතුවෙන් සේවා අංශයෙහි වර්ධනය මන්දගාමී විය. වසරේ දෙවන භාගය තුළ පැවති අහිතකර කාලගුණික තත්ත්වය හමුවේ වුවද, 2011 වසරට සාපේක්ෂව 2012 වසර තුළ දී යහපත් ක්‍රියාකාරිත්වයක් පෙන්නුම් කිරීමට කෘෂිකාර්මික අංශයට හැකි විය. ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ යාම පිළිබිඹු කරමින් සේවා විප්‍රස්තිය 2011 වසරේ පැවති සියයට 4.2 සිට 2012 දී සියයට 4 දක්වා පහත වැටුණි.

සැපයුම් සාධකවල බලපෑම හේතුවෙන් 2012 වසරේ දෙවන කාර්තුවේ සිට උද්ධමනය ඉහළ යාමේ යම් පීඩනයක් තිබුණ ද, අඛණ්ඩව හතරවන වරටත් 2012 වසරේ දී උද්ධමනය තනි අංකයක පවත්වා ගැනීමට හැකි විය. දේශීය ආහාර නිෂ්පාදනයේ ඉහළ යාම මෙන්ම ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ ආහාර ද්‍රව්‍යවල මිල ගණන් අඩුවීම හේතුවෙන් 2012 පෙබරවාරි මාසයේ දී කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයට අනුව ගණනය කරන ලද උද්ධමනය සියයට 2.7 ක් දක්වා අඩු මට්ටමකට පහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, අන්තර්ජාතික වෙළෙඳපොළේ ඉන්ධන මිල ගණන් වැඩිවීමට අනුරූපව 2012 පෙබරවාරි මාසයේ දී බලශක්ති සහ ප්‍රවාහන ගාස්තු මිල ගණන් ගැලපීම, රුපියල අවප්‍රමාණය වීමෙන් ඇති වූ බලපෑම, වගාවන් ප්‍රධාන වශයෙන් සිදුකරන ප්‍රදේශවල පැවති අයහපත් කාලගුණික වාතාවරණය හේතුවෙන් සැපයුම් අංශයේ ඇති වූ බාධාවන් සහ පෙර පැවැති ප්‍රසාරණාත්මක මුදල් සැපයුම් තත්ත්වයන්හි බලපෑම හේතුවෙන් උද්ධමනය කෙමෙන් වසර අවසන් වන විට සියයට 9.2 ක් දක්වා ඉහළ නැගුණි. සමහර පාලන මිල ගණන් හා ආනයන මත රේගු බදු අඩුකිරීම තුළින් සැපයුම් සාධක නිසා ඇති වූ මිල ඉහළ යාමේ

1.2 රූප සටහන **වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස මගින් මනිනු ලබන උද්ධමනය (පදනම - කො.පා.මි.ද. පාදක වර්ෂ කිහිපයක් එකතු කර)**

පීඩනය යම්තාක් දුරකට පාලනය කළේය. උද්ධමන අපේක්ෂාවන් කෙරෙහි යහපත් බලපෑමක් ඇති කළ හැකි වන ලෙස දැඩි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම හේතුවෙන් ඉල්ලුම් සාධක නිසා ඇති වූ උද්ධමන පීඩනය අඩුකර වසර මුළුල්ලේම උද්ධමනය තනි අංකයක පවත්වා ගැනීමට හැකි විය. 2012 වසරේ පළමු මාස පහ තුළ පහළ මට්ටමක පැවති වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමනය මැයි මාසය වන විට සියයට 5.6 ක් දක්වා වූ අතර ඉන්පසුව ක්‍රමයෙන් වැඩි වී 2012 දෙසැම්බර් වනවිට සියයට 7.6 ක් විය.

සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා 2012 මුල් අවධියේ දී ඉදිරිපත් කළ ප්‍රතිපත්ති මාලාවේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වසර තුළ දී විදේශ අංශය ශක්තිමත් විය. ආනයන වියදම සියයට 5.4 කින් අඩු වූ අතර, ඉන්ධන හැර අනෙකුත් ආනයන සියයට 8.6 කින් ඊට වඩා වැඩි වේගයකින් අඩු විය. දුර්වල වූ විදේශීය ඉල්ලුම සහ පහළ ගිය ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳ ද්‍රව්‍ය මිල ගණන් හේතුවෙන් අපනයන සියයට 7.4 ක් දක්වා අඩු වුවද, 2011 දී ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 16.4 ක් වූ වෙළෙඳ හිඟය 2012 දී සියයට 15.8 ක් දක්වා සංකෝචනය විය. වඩා යහපත් වූ වෙළෙඳ ගිණුම, සංචාරක හා ප්‍රවාහන සේවා අංශවල ඉපැයීම් සහ අඛණ්ඩව වර්ධනය වූ විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ඇතුළත් සේවා වෙළෙඳාම් ඉපැයීම් ඉහළ යාම නිසා 2011 වසරේ දී ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 7.8 ක්ව පැවැති ජංගම ගිණුමේ හිඟය 2012 වසරේ දී සියයට 6.6 දක්වා අඩු කර ගැනීමට හැකි විය. වඩා යහපත් වූ ජංගම ගිණුම සමඟ පස්වන ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ලැබීම්, යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මූල්‍යනය කිරීමට රාජ්‍ය අංශයට ලැබුණු ඉහළ විදේශීය ලැබීම් සහ විදේශ විනිමය පාලන නීති රීති ලිහිල් කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වාණිජ බැංකු සහ පෞද්ගලික අංශය මගින් ලබාගත් විදේශ ණය ඉහළ යාම තුළින් ප්‍රාග්ධන හා මූල්‍ය ගිණුම් වෙත වූ ඉහළ ලැබීම්, 2011 වසරේ දී එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 1,061 ක හිඟයක් වාර්තා කළ ගෙවුම් තුළන ශේෂය හා සැසඳීමේ දී 2012 වසරේ දී එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 151 ක ගෙවුම් තුළන අතිරික්තයක් වාර්තා කිරීමට සමත් විය. ඒ අනුව, 2011 වසරේ දී එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 6 (ආනයනික මාස 3.5) ක් වූ දළ නිල සංචිත 2012 වසරේ දී එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 6.9 ක් (ආනයනික මාස 4.3) දක්වා ඉහළ ගියේය.

රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව රජයේ කැපවීම පෙන්නුම් කරමින්, සමස්ත රාජ්‍ය මූල්‍ය හිඟය අය වැයෙන් අපේක්ෂිත ඉලක්කය සුළු වශයෙන් ඉක්මවා ගිය නමුත්, පසුගිය වසරට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු මට්ටමක පවත්වා ගනු ලැබිණි. ආර්ථික කටයුතු මන්දගාමී වීම සහ ආනයන පහත වැටීම රාජ්‍ය ආදායම්

ලැබීම් වෙත සාණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරන ලදී. කෙසේ වුවද, පුනරාවර්තන වියදම් දැඩි ලෙස පාලනය කිරීමත්, ප්‍රාග්ධන වියදම් අඩු කිරීමත් මගින් සමස්ත අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 6.4 ක මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමට හැකි විය. එය ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 6.2 ක් වූ ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා සුළු වශයෙන් ඉහළ අගයක් වුවද, 2011 වසරේ දී පැවැති සියයට 6.9 ක අගයට වඩා සැලකිය යුතු අඩු වීමකි. බදු පදනම පුළුල් කිරීම සහ බදු ගෙවීම් දිරිමත් කිරීම තුළින් ද.දේ.නි. යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස බදු අනුපාතය ඉහළ නැංවීම මධ්‍ය කාලීනව රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය තිරසාරව පවත්වා ගැනීම සඳහා තීරණාත්මක වනු ඇත. බදු ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් බදු ව්‍යුහය සරල කළ ද ආදායම් එකතු කිරීම තවදුරටත් දුර්වල මට්ටමක පැවැතුණි. රාජ්‍ය මූල්‍ය ගැලපීම් නිසි ලෙස සිදුකරන අතරම රජය ප්‍රකාශිත රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් පවත්වාගෙන යාම තහවුරු කිරීම සඳහා, බදු පරිපාලනය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ බදු පදනම පුළුල් කිරීමට මැතක දී හඳුන්වා දුන් විස්තීර්ණ බදු ප්‍රතිසංස්කරණවල ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීම පිණිස වැඩි පරිශ්‍රමයක් දැරිය යුතුව ඇත.

වසර ආරම්භයේ දී හඳුන්වා දුන් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගයන් හේතුවෙන්, වසර තුළ දී ණය සහ මූල්‍ය සමස්තයන් සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණු අතර, වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ ගියේය. සංචිත මුදල්වල සමස්ත වර්ධනය පුරෝකථනය කළ මට්ටම් තුළ රඳවා ගනු ලැබූ අතර, පුළුල් මුදල්වල වර්ධනය පුරෝකථනය කළ අගයන් දක්වා පහත වැටුණි. 2012 වසරේ දෙසැම්බර් වන විට පුළුල් මුදල් සැපයුමේ සමස්ත වර්ධනය පසුගිය වසරේ වාර්තා කළ සියයට 19.1 ක අගයේ සිට සියයට 17.6 ක් දක්වා අඩු විය. මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය 2011 වසර අවසානයේ වාර්තා කළ සියයට 34.5 ට සාපේක්ෂව 2012 වසරේ දෙසැම්බර් මාසය වන විට සියයට 17.6 ක් දක්වා පහත වැටීමයි. රාජ්‍ය අංශයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය ඉහළ ගිය ද ශුද්ධ වත්කම් පහළ යාම මගින් මුදල් වර්ධනයට වන බලපෑම් සමනය විය. දැඩි මුදල් ස්ථාවරයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වසර තුළ දී පොලී අනුපාත ඉහළ යන ලදී.

ගෝලීයව සහ දේශීයව වර්ධනය වූ අවදානම් හමුවේ වුවද, මූල්‍ය අංශය දේශීය ආර්ථික කටයුතුවලට අඛණ්ඩව සහයෝගය දක්වමින් තව දුරටත් යහපත් මට්ටමක පැවැතිණි. වසරේ මුල් කාලයේ දී ණය සීමා පැනවීම හේතුවෙන් වත්කම් වර්ධනය මන්දගාමී වුවද, මූල්‍ය පහසුකම් වෙත ඇති අවකාශ ඉහළ යාමත් සමඟ වසර තුළ දී මූල්‍ය අංශය තවදුරටත් ප්‍රසාරණය විය. කෙසේ වුවද, ඉහළ ගිය

ප්‍රාග්ධනය, ප්‍රමාණවත් ද්‍රවශීලතාව සහ ඉපැයීම් යහපත් මට්ටමක පැවැතීම හේතුවෙන් මූල්‍ය අංශයේ ආයතනවල ස්ථායී බව වැඩිදියුණු විය. එතෙරින් අරමුදල් රැස්කිරීමත් සමගම බැංකු අංශයට තම මූල්‍යකරණ මූලාශ්‍ර විවිධාංගීකරණය කිරීමටත්, එමගින් තම ශේෂ පත්‍ර ශක්තිමත් කිරීමටත් හැකි විය. ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන් හා මනා පරිවෘත්තවලට අනුකූලව නියාමන හා අධීක්ෂණ රාමුවෙහි සඵලතාව ඉහළ නැංවීම උදෙසා සහ මූල්‍ය ස්ථායීතාව මත ඇතිවිය හැකි අවදානම් මඟහරවාලීම සඳහා යහපාලන ක්‍රියාමාර්ග හා අවදානම් කළමනාකරණය කෙරෙහි වසර තුළ දී සැලකිය යුතු අවධානයක් යොමු විය. මූල්‍ය අතරමැදිකරණ කාර්යයට පහසුකම් සලසමින් ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධති ඉහළ මට්ටමකින් සහ සුරක්ෂිතභාවයකින් යුක්තව තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක විය.

සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාවය වඩාත් ශක්තිමත්ව පවත්වා ගැනීමට රජය සතු ව්‍යවසායයන්ගේ මූල්‍ය ශක්‍යතාව ඉහළ නැංවීම තීරණාත්මක වනු ඇත. නොකඩවා පාඩු ලබන ප්‍රධාන රාජ්‍ය ආයතන දෙකක් වන ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය සහ ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව, එම ආයතනයන්හි අඛණ්ඩ ක්‍රියාකාරිත්වය පවත්වා ගැනීමට සහ පාඩු පියවීම සඳහා බැංකු ණය මත විශාල ලෙස රැඳී සිටී. මෑත කාලයේ සිදුකළ බලශක්ති මිල සංශෝධනයන් නිවැරදි පියවරක් වන අතර, මෙම ආයතනවල මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා පියවර ගැනීම අවශ්‍ය වේ. බලශක්ති අංශයේ මිල පිරිවැයට අනුරූපී ලෙස නමගිලිව තීරණය කිරීම මෙම ආයතන වාණිජ ශක්‍යතාවයෙන් යුතු සාර්ථක ආයතන බවට පරිවර්තනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන අතර, එමගින් වාණිජ බැංකු මත ඇති පීඩනය අඩු කිරීමත්, පුද්ගලික අංශය වෙත වැඩි සම්පත් ප්‍රමාණයක් නිදහස් කිරීමත් සිදු කළ හැකි වේ. පිරිවැයට අනුරූපී ලෙස මිල නියම කිරීම වඩාත් කාර්යක්ෂම සම්පත් බෙදාහැරීමක් උදෙසා මෙන්ම බලශක්ති සංරක්ෂණය සඳහා දිරිගැන්වීමක් වන අතර, කාර්යක්ෂම බලශක්ති පරිභෝජනයක් සහිත තාක්ෂණය භාවිතා කිරීමට පෙළඹවීමක් ද ඇති කරයි. ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ පද්ධති අලාභය ක්‍රමයෙන් අඩුකර ගැනීම සහ පිරිවැය අඩු බලශක්ති උත්පාදන මූලාශ්‍ර ප්‍රවර්ධනය මෑත වසරවල දී අත්කර ගත් සතුටුදායක වර්ධනයන් වේ. සැලසුම්ගත ව්‍යාපෘතීන් නිසි කලට ක්‍රියාත්මක කිරීම හා පද්ධති අලාභය අපේක්ෂිත මට්ටම් දක්වා තවදුරටත් පහතට ගෙන ඒම මෙන්ම, මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වයේ වැඩිදියුණුවත්, මෙම සේවාවන්ගේ විශ්වසනීයත්වය සහ දැරිය හැකි බව සඳහා අවශ්‍ය වේ. මැදි කාලීනව සිට දිගු කාලීනව බලශක්ති සුරක්ෂිතතාව සහ පාරිසරික තිරසාර බව තහවුරු කිරීමට, විකල්ප

බලශක්ති ප්‍රභවයන් සංවර්ධනය දිරිමත් කිරීම ද ඉතා වැදගත් වනු ඇත.

ගෙවුම් තුලනයේ ජංගම ගිණුමේ හිඟය මැදිකාලීනව වඩාත් හිතකර මට්ටමකට අඩු කළ යුතුව ඇත. 2012 වසරේ දී ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ වෙත පිවිසීම වැඩිදියුණු වීම සහ වඩාත් නමගිලි විනිමය අනුපාතයක් පවත්වා ගැනීම තුළින් විදේශීය අංශය යහපත් මට්ටමෙන් පවත්වා ගැනීමට හැකි විය. එසේ වුවද, ආනයන මත රඳා පැවැත්ම අඩු කිරීම, අපනයන තරගකාරිත්වය වැඩිදියුණු කිරීම මෙන්ම භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන නිෂ්පාදන සහ වෙළෙඳපොළ විවිධාංගීකරණය කිරීම මගින් ජංගම ගිණුමේ හිඟය වඩාත් හිතකර මට්ටමකට ගෙන ඒම සඳහා ප්‍රතිපත්ති යොමු කළ යුතු වේ. විශේෂයෙන්ම දේශීය කිරී සහ සීනි නිෂ්පාදනය ධෛර්යයමත් කිරීමට ගනු ලබන ප්‍රතිපත්තීන් මගින් ආහාර සහ පාන ආනයන සඳහා වූ වියදම සැලකිය යුතු ලෙස අඩු කර ගත හැකි වනු ඇත. තවද, ගල් අගුරු තාප බලාගාර සහ අනෙකුත් විකල්ප බලශක්ති ප්‍රභවයන් වෙත යොමුවීම මගින් මැදි කාලීනව බනිජ තෙල් ආනයන අඩුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. සාම්ප්‍රදායික අපනයන ගමනාන්තයන්හි අපනයනවලට හිමි කොටස තවදුරටත් වර්ධනය කරගන්නා අතරම, ගෝලීය ආර්ථිකය නැවත යථා තත්ත්වයට පත්වීමෙන් ප්‍රතිලාභ අත්කර ගැනීම සඳහා වෙළෙඳ භාණ්ඩ අපනයන, නැගී එන වෙළෙඳ ආර්ථිකයන් වෙතට පිවිසීම අවශ්‍ය වේ. එමෙන්ම, වේගයෙන් ව්‍යාප්ත වන සැපයුම්-ආම (Supply Chain) කර්මාන්ත සහ අන්තරාල වෙළෙඳාම මගින් අගය එකතු කිරීම දිරිමත් කිරීම සඳහා වන ප්‍රතිපත්ති, අපනයන ඉපැයීම් අඛණ්ඩව ඉහළ නංවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, ආර්ථිකයේ සීඝ්‍ර ලෙස වර්ධනය විය හැකි මූලික අංශයන් ලෙස නාවුක, ගුවන් ගමන්, දැනුම, වාණිජ සහ බලශක්ති ඇතුළත් වන පංච කේන්ද්‍රීයයන් සමඟ සංචාරක ව්‍යාපාරය ද නැගී ඒම තුළින් සේවා අපනයන ඉපැයීම් ඉහළ යාම අපේක්ෂා කෙරේ.

ඉල්ලුමෙන් ඇදුනු උද්ධමන පීඩන ලිහිල්වීම සහ සැපයුම් අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය වර්ධනය වීම හේතුවෙන් 2013 වසරේ දී උද්ධමනය පහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම, ආයෝජකයින්ගේ සහ පාරිභෝගිකයින්ගේ විශ්වාසය රඳවා ගැනීම සඳහා මෙන්ම සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීම සඳහා වැදගත් වේ. ඉදිරියේ දී ආර්ථික වර්ධනය එහි උපරිම විචලතාව දක්වා ගෙන යමින් උද්ධමනය පහළ ස්ථායී අගයක පවත්වා ගැනීම තුළින් ලෙස සිදුකිරීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්තිය තවදුරටත් සැලකිලිමත්ව

විශේෂ සටහන I

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය පියවීම මගින් තිරසාර ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීම

ආර්ථිකයක යම් කාලපරිච්ඡේදයක් තුළ තම ඉතිරිකිරීම් සහ ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය අතර ඇති වෙනස ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය ලෙස හැඳින්වේ. යම් ප්‍රාග්ධන සම්පාදන මට්ටමක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා දේශීය මූල්‍යන මූල්‍ය ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම්, එහිදී ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය සෘණ අගයක් ගනු ලබන අතර, එමගින් විදේශ මූල්‍යන මූල්‍යවල අවශ්‍යතාවය පිළිබිඹු කරනු ලබයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය මත වර්ෂවලදී අවම විය

1980 සහ 1990 දශකයන්හි පැවති ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයෙහි ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරයෙහි සාමාන්‍යය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ (ද.දේ.නි.) ප්‍රතිශතයක් ලෙස පිළිවෙලින් සියයට 10.7 සහ සියයට 5.3 සිට, වසර 2000-2012 කාලපරිච්ඡේදය තුළ එය ද.දේ.නි. යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 4.2 ක සාමාන්‍යයක් දක්වා අවම වී ඇත. සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 1.1 හි දක්වා ඇති පරිදි, ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරයෙහි මෙම පහළ යාම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ විදේශීය සේවා නියුක්තිකයන් විසින් කරනු ලබන ශුද්ධ ජංගම සංක්‍රාමවල ඉහළ යෑම සහ විදේශීය ශුද්ධ සාධක ආදායම් ඉහළ යෑම තුළින් ජාතික ඉතිරිකිරීම්වල ඇතිවූ වර්ධනයයි.

සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 1.1	සාමාන්‍ය ඉතිරිකිරීම් සහ ආයෝජන අනුපාත (ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස)		
	1980-89	1990-99	2000-12
දේශීය ඉතිරිකිරීම් (1)	12.9	16.0	16.6
විදේශීය ශුද්ධ සාධක ආදායම(2)	-2.1	-1.5	-1.4
ශුද්ධ පෞද්ගලික ජංගම සංක්‍රාම (3)	4.6	5.1	6.9
ජාතික ඉතිරිකිරීම් (1+2+3)	15.5	19.6	22.1
ආයෝජන (පෞද්ගලික හා රාජ්‍ය අංශයෙහි)	26.2	24.9	26.3
ජාතික ඉතිරිකිරීම් - ආයෝජන පරතරය	-10.7	-5.3	-4.2

මූලයන් : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

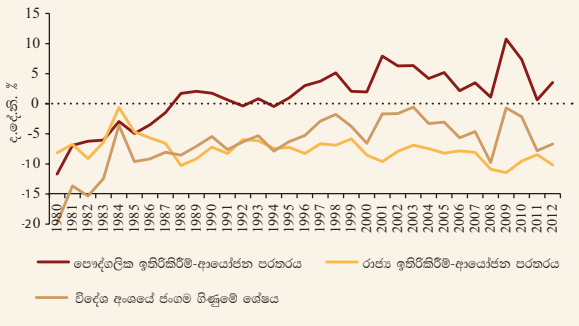
සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 1.1 මගින් ප්‍රධාන වශයෙන් නිරීක්ෂණ තුනක් ගමන් වේ. එනම්, (i) 1980 දශකයේ සිට 1990 දශකය දක්වා කාලය සමඟ සැසඳීමේදී 2000-2012 කාලය තුළ දේශීය ඉතිරිකිරීම්හි සාමාන්‍යය ඉතා සුළු මට්ටමකින් වර්ධනය වීම, (ii) ශුද්ධ පෞද්ගලික ජංගම සංක්‍රාම සහ විදේශීය ශුද්ධ සාධක ආදායමෙහි ඇති වූ සැලකිය යුතු වැඩි දියුණු වීම් නිසා, ජාතික ඉතිරිකිරීම්

හි සාමාන්‍යය 1980 දශකයේ සිට 2000-2012 කාලය තුළ වැඩි වීම සහ (iii) 1980 දශකයේ සිට 2000-2012 දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළදී, ආයෝජන මට්ටමහි සාමාන්‍යය, සාපේක්ෂ වශයෙන් එකම මට්ටමක නොවෙනස්ව පැවතීම වේ.

ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය අංශයෙහි ජංගම ගිණුමේ ඇති වූ වෙනස්කම්

විදේශීය අංශයෙහි ජංගම ගිණුමේ ශේෂයේ විචලනයන් මගින්, ආර්ථිකයේ ඉතිරිකිරීම් සහ ආයෝජන හැසිරීම් රටාවන් පිළිබිඹු කෙරේ.¹ ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය පෞද්ගලික හා රාජ්‍ය අංශයන් ලෙස වෙන වෙනම සලකා බැලීමේදී, විදේශීය අංශයෙහි ජංගම ගිණුමේ ශේෂය සහ ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය අතර ඇති අන්තර් සම්බන්ධතාවය තවදුරටත් පැහැදිලි වේ (රූප සටහන වි.ස. 1.1).² 1980 සිට ආරම්භ වන කාලපරිච්ඡේදය තුළදී, පෞද්ගලික අංශයේ ශුද්ධ ඉතිරිකිරීම් මගින් රාජ්‍ය අංශයේ නිර්-ඉතිරිකිරීම් ආවරණය නොවූ අතර, විදේශීය අංශයෙහි ජංගම ගිණුමේ ශේෂය හිඟයක් ලෙස පැවතුණි.

රූප සටහන වි.ස. 1.1 පෞද්ගලික සහ රාජ්‍ය අංශයන්හි ඉතිරිකිරීම් - ආයෝජන පරතරය සහ විදේශීය අංශයේ ජංගම ගිණුමේ ශේෂය

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සටහන: ජාතික ඉතිරිකිරීම්, පෞද්ගලික සහ රාජ්‍ය අංශයන් අතර බෙදා වෙන්කිරීම සඳහා, දේශීය පෞද්ගලික ඉතිරිකිරීම් සහ රාජ්‍ය ඉතිරිකිරීම්වලට ශුද්ධ පෞද්ගලික ජංගම සංක්‍රාම සහ විදේශීය ශුද්ධ සාධක ආදායම් පිළිවෙලින් ගලපා ඇත.

තවද, රූප සටහන වි.ස. 1.1 හි පෙන්වුම් කරන ආකාරයට, රාජ්‍ය අංශයේ ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය තරමක් දුරට අයහපත් වී ඇති අතර, පෞද්ගලික අංශයේ

¹ ජාතික ආදායම් ගිණුම්කරණයන්ට අනුකූලව: දළ ජාතික ආදායම (GNI) = C+G+I+NX+NFI+NCT, එනම් C = පරිභෝජනය, G = රාජ්‍ය වියදම, I = ආයෝජන, NX = ශුද්ධ අපනයන, NFI = විදේශීය ශුද්ධ සාධක ආදායම, NCT = ශුද්ධ පුද්ගලික ජංගම සංක්‍රාම වන අතර, ජංගම ගිණුමේ ශේෂය (CAB) = NX + NFI + NCT හෝ GNI - C - G - I. එම නිසා GNI = C+G+I+CAB. එමෙන්ම, දළ ඉතුරුම් (S) = GNI - C - G බැවින්; S = I + CAB ගමන් වේ. එසේම S-I = CAB වේ.

² CAB = (S_r - I_r) + (S_f - I_f). මෙහි S_r සහ S_f යනු පිළිවෙලින් පෞද්ගලික සහ රාජ්‍ය අංශයන්හි ඉතිරිකිරීම් වන අතර, I_r සහ I_f යනු පිළිවෙලින් පෞද්ගලික සහ රාජ්‍ය අංශයන්හි ආයෝජන වේ.

ඉතිරිකිරීම් සහ ආයෝජන අතර වර්ධනය වෙමින් පැවති අසමතුලිතතාවය නිසා, ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය අංශයෙහි ජංගම ගිණුමේ හිඟය දැඩි උච්චාවචනයන්ට භාජනය වී ඇත. මෙය මෑත වර්ෂවලදී දක්නට ලැබෙන ආකාරයට රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ ඒකාග්‍රතාවය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සහ පෞද්ගලික අංශයේ අරමුදල් එක්රැස් කිරීම ඉලක්ක කරගත් පියවරයන්හි අවශ්‍යතාවය මනාව පිළිබිඹු කිරීමකි.

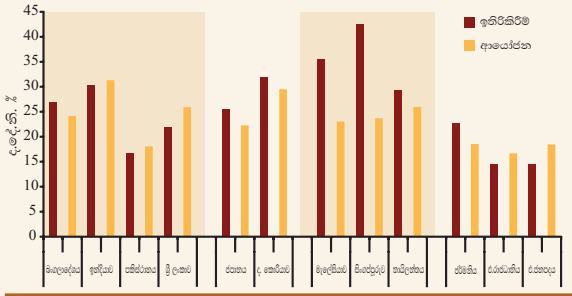
විදේශීය අංශයේ උච්චාවචනයන් වළක්වා ගනිමින් ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම

විදේශීය අංශයේ ජංගම ගිණුමේ හිඟය මගින් පෙන්නුම් කෙරෙනුයේ රටක ආයෝජන මට්ටම තම ඉතිරිකිරීම් මට්ටම අහිඳව ඇති තත්ත්වයකි. එවැනි සෘණ ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරයක් මූල්‍යනය කරගනු ලබනුයේ විදේශීය ණය හෝ සෘජු ආයෝජන මගිනි. පහළ මට්ටමක පවතින දේශීය ඉතිරිකිරීම් නිසා විදේශීය මූල්‍යන මූලාශ්‍රවල අවශ්‍යතාවය ඉහළ යන අතර, එම මූලාශ්‍ර භාවිතයේදී අධික ලෙස සිදුකෙරෙන විදේශීය ණය සහ කෙටි කාලීන වශයෙන් සිදු කරන ව්‍යාපාර වස්තු කොටස් සහ බැඳුම්කර ආයෝජන වැනි කඩිනමින් අවදානමට භාජනය විය හැකි මූලාශ්‍ර වෙත අධික ලෙස යොමු වුවහොත්, බාහිර අංශය සැලකිය යුතු ලෙස උච්චාවචනයන්ට ලක්වීමට ඉඩ ඇත.

ප්‍රතිපත්ති රාමුව ස්ථාපිත කිරීම

ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා, මැදි හා දිගු කාලීන වශයෙන් ජාතික ඉතිරිකිරීම් සහ ආයෝජන මට්ටම් වර්ධනය කර ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාවට අවශ්‍ය වනු ඇත. 2016 වසරට පෙර ඒකපුද්ගල ආදායම එ.ජ. ඩොලර් 4,000 කට වඩා ඉහළ මට්ටමකට ළඟාවීමට අපේක්ෂා කිරීමේදී දළ ආයෝජන ප්‍රමාණය දැනට පවත්නා ද.දේ.නි. යෙන් සියයට 30 ක පමණ මට්ටමක සිට ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 33 ක පමණ මට්ටමක් දක්වා වැඩිකර ගැනීමට අවශ්‍ය වනු ඇත. රූප සටහන වි.ස. 1.2 මගින් 2000 - 2011 කාලපරිච්ඡේදය තුළ, ආසියාවේ, තෝරාගත් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින සහ නැගී එන ආර්ථිකයන් මෙන්ම, මෑතකදී කාර්මිකකරණයට ලක්වූ ආර්ථිකයන් කිහිපයක් සහ සෙසු ලෝකයේ සංවර්ධිත ආර්ථිකයන් කිහිපයක සාමාන්‍ය ජාතික ඉතිරිකිරීම් සහ ආයෝජන මට්ටම් සන්සන්දනය කෙරේ. එහි පෙන්නුම් කෙරෙන පරිදි, ආසියාවේ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින සහ නැගී එන ආර්ථිකයන් සමඟ සැසඳීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිරිකිරීම් සහ ආයෝජන මට්ටම් සාපේක්ෂව පහළ මට්ටමක පවතී. එබැවින්, ආර්ථිකයේ සැබෑ ශක්‍යතාවය උකහා ගැනීමේ අරමුණින්, ආර්ථිකයේ ඉතිරිකිරීම් සහ ආයෝජන මට්ටම් ඉහළ නැංවීම උදෙසා ප්‍රතිපත්ති රාමුව යොමුවී ඇති අතර, දිගු කාලීන වශයෙන් ඉලක්ක කරගත් ඉහළ ආර්ථික වර්ධන වේගය ළඟා කර ගැනීම උදෙසා මැදි හා

රූප සටහන වි.ස. 1.2 2000-2011 කාලපරිච්ඡේදය තුළ රටවල් කිහිපයක ජාතික ඉතිරිකිරීම් සහ ආයෝජනවල සාමාන්‍යයන්

දිගු කාලීන පියවරයන් තුළින් ඉතිරිකිරීම් සහ ආයෝජන පරතරය පියවා ගැනීම ද ඉලක්ක වී ඇත. මෙම අරමුණු උදෙසා මෑත වසරවලදී පහත අංශයන්ගෙන් ශ්‍රී ලංකාව කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් අත්කර ගනිමින් තිබේ.

සැපයුම් අංශයේ දැඩි කම්පනයන් පැවතියද පසුගිය වසර හතර පුරා උද්ධමනය පහළ මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව විශාල කැපවීමක් සිදුකර ඇති අතර, එමගින් උද්ධමන අපේක්ෂාවන් ස්ථාවර කර ගැනීමට සහ මැදි හා දිගුකාලීන මූල්‍ය ඉතිරිකිරීම් මත ධනාත්මක ප්‍රතිලාභ අත්පත් කර දීමට සමත්ව ඇත. ඒ අනුව, වෙළෙඳපොළ මගින් තීරණය වූ මූර්ත ධනාත්මක පොලී අනුපාත මගින් ඉතුරුම්කරුවන්ගේ සම්පත් සඵලදායී ආයෝජන ප්‍රවාහ වෙනුවෙන් ඒකරාශී කිරීමට අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, අවම උද්ධමන මට්ටම හේතුවෙන් ඉහළ මූර්ත වේතන සහ ඉහළ ශ්‍රම ඵලදායීතාවයක් ළඟා කර ගැනීමටද හැකියාව ඇත. මෙම වර්ධනාත්මක තත්ත්වයන් මගින් ශ්‍රම උපයෝගීතාවය සහ ඵලදායීතාවය ඉහළ නැංවෙන අතර, එයින් ආර්ථික වර්ධනය සඳහා මහඟු පිටුබලයක් ලැබෙනු ඇත. තවද, විදේශ විනිමය පාලන රෙගුලාසි ලිහිල් කිරීම, පවතින මූල්‍ය උපකරණ පරාසය පුළුල් කිරීම, වාණිජ බැංකුවල කාර්යක්ෂමතාවය සහ වාණිජ බැංකුවලට ප්‍රවේශ වීමට ඇති හැකියාව වර්ධනය කිරීම, නෛතික සහ ආයතනික රාමුව ශක්තිමත් කිරීම යනාදිය හරහා මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ ලිහිල්කරණය සහ සංවර්ධනය සඳහා යොමු වූ ප්‍රමාණාත්මක පියවරයන් රාශියක් ශ්‍රී ලංකාව විසින් හඳුන්වා දී තිබේ. මෙම පියවරයන් තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ තුළ, දේශීය සහ විදේශීය දෙඅංශයේම සාංගමික අංශයේ සහභාගිත්වය ඉහළ නැංවීම දිරිගන්වනු ඇත. මේ අතර, වෙළෙඳපොළට සම්බන්ධිත ප්‍රධාන ආයතනවලට සිය ශ්‍රේණිගත කිරීම් ලබාගැනීම සහ ප්‍රකාශ කිරීම දිරි ගැන්වීම සහ විදේශීය ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළේ ගුණාත්මක ආකාරයේ බැඳුම්කර නිකුතුවන් සඳහා අවස්ථාව සලසා දීම මගින් සාංගමික බැඳුම්කර වෙළෙඳපොළ ප්‍රවර්ධනය කිරීමේහිලා ශ්‍රී ලංකාව විසින් වැඩි වැදගත්කමක් දී කටයුතු කර ඇති අතර,

එමගින් සාංගමික බැඳුම්කර වෙළෙඳපොළේ ද්‍රවශීලතාවය, විනිවිදභාවය සහ කාර්යක්ෂමතාවය වර්ධනය කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, රට තුළ සංචාරක සහ ප්‍රවාහන අංශයන්හි ප්‍රමාණාත්මක යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය වීම සහ අධ්‍යාපන, සන්නිවේදන සහ තොරතුරු තාක්ෂණ අංශයන්හි ඉතා ඉහළ වේගයෙන් සිදුවන සංවර්ධනයන් සමඟ ආර්ථිකයේ ගෙවුම් තුළන ලේඛනයේ සේවා ගිණුම් අංශය මධ්‍යකාලීන වශයෙන් කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් අත්කර ගනිමින් පවතී. මෙම සාධක මගින් ආර්ථිකයේ ඉතිරිකිරීම් සහ ආයෝජන මට්ටම් ඉහළ නැංවීම මෙන්ම ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය අවම කිරීමටද හේතු වන අතර, විදේශීය අංශයෙහි ජංගම ගිණුමේ ශේෂයෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් ඇතිකරනු ඇත.

සුපරික්ෂාකාරී ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය

ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය පියවීම සඳහා යෝග්‍ය ක්‍රියාමාර්ගයන් ගන්නා අතරම, කිසියම් වූ අහිතකර අවදානම් තත්ත්වයන්ට මුහුණ දීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව විසින් සුපරික්ෂාකාරී ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කිරීම අවශ්‍ය වේ. උදාහරණයක් ලෙස, ප්‍රාග්ධන සම්පාදනයෙහිලා මූර්ත ධන පොලී අනුපාත, දේශීය සම්පත් ඒකරාශී කිරීමට ඉවහල් වන අතර, ඉතා ඉහළ මූර්ත ධන පොලී අනුපාත, ණය පිරිවැය ඉහළ නැංවීම සහ ආයෝජන මත අපේක්ෂිත ආදායම අඩු කිරීම මගින් ආර්ථික වර්ධනය සීමා කිරීම පිණිස හේතු වීමට ද ඉඩ ඇත. තවද, ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය පියවීම සඳහා විදේශීය ප්‍රාග්ධනය ප්‍රයෝජනයට

ගත හැකි වුවද, විදේශීය මූල්‍යනය හා සම්බන්ධ අධි මිල හේතුවෙන්, දේශීය ඉතිරිකිරීම් සඳහා පූර්ණ ආදේශකයක් එමගින් බලාපොරොත්තු විය නොහැක. එම නිසා දිගු කාලීන වශයෙන් සලකා බැලීමේදී, ප්‍රාග්ධන ඵලදායීතාවය වර්ධනය කිරීම සහ එමගින් ආර්ථිකයේ විභව ආදායම් මට්ටම වැඩිකිරීමට ක්‍රියාකිරීම තුළින් යම් තිරසාර ප්‍රතිඵල ලැබාකර ගත හැක. තවද, සාංගමික අංශය සඳහා ආර්ථිකමය වශයෙන් හිතකර කාලවලදී තම ආයෝජන අවශ්‍යතාවයන් විදේශීය මූල්‍යවලින් මූල්‍යනය කිරීම අපහසු කාර්යයක් නොවූවත්, සාංගමික ශේෂ පත්‍රයන්හි විශාල ලෙස විදේශ විනිමය වගකීම් වර්ධනය වන තත්ත්වයක් තුළ, ප්‍රාග්ධන ලැබීම ආපසු ගලායෑම් විශාල වශයෙන් ඇති වුවහොත්, එය ආර්ථිකමය වශයෙන් අවදානම් සහගත තත්ත්වයක් නිර්මාණය කරනු ඇත. එම නිසා, සාංගමික අංශය තුළ, සාර්ව විචක්ෂණශීලී ක්‍රියාමාර්ගයන් අඛණ්ඩව අනුගමනය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. අවසාන වශයෙන්, ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය පියවීම සඳහා විදේශීය මූල්‍යන ලැබීම විශාල වශයෙන් යොදාගත හැකි වුවත්, එය දේශීය මුදලේ අගය අතිප්‍රමාණය වීමට හේතු විය හැකි අතර, එමගින් විදේශීය තරඟකාරිත්වය අවම වීම නිසා මැදි හා දිගු කාලීන වශයෙන් ආර්ථික වර්ධනය අඩපණ කිරීමටද හේතු විය හැක. එම නිසා, ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය පියවීමේදී අහිතකර අවදානම් සහගත තත්ත්වයන් පාලනය කිරීම, ඉහළ ආර්ථික වර්ධන වේගයක් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සඳහා ඉතා වැදගත් වනු ඇත.

හැසිරවිය යුතුය. මෙහිදී, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවය තවදුරටත් පවත්වා ගැනීම සහ මිල විචලනයන් ඉහළ නංවන සැපයුම් අවහිරතා මගහැරවිය හැකි ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීම තුළින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සුමට ලෙස ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා අවශ්‍ය වාතාවරණය සැලසෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

වැඩිදියුණු කරන ලද යටිතල පහසුකම් සහ හිතකර සාර්ව ආර්ථික පරිසරයේ ප්‍රතිලාභ ලබමින් ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය ඉහළ වර්ධන මාවතක තවදුරටත් ගමන් කරනු ඇත. අපේක්ෂිත මධ්‍ය කාලීන වර්ධන ඉලක්ක කරා ළඟා වීම සඳහා යටිතල පහසුකම් නැංවීම සඳහා රජය විසින් සිදුකළ ආයෝජනයන්හි ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීම සහ ඒ අනුව තම නිෂ්පාදන ධාරිතාව වැඩි කිරීමට පහසුකම් සලසා ගැනීම සඳහා පුද්ගලික අංශය දිරිගැන්වීම ඉතා වැදගත් වනු ඇත. ස්ථායී ප්‍රතිපත්තීන් සහ හිතකර ව්‍යාපාරික පරිසරයක් පැවැත්ම, දේශීය ඉතුරුම් සහ ඉහළ වර්ධන අගයක් පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය ආයෝජන අතර පවත්නා පරතරය පියවීම සඳහා විදේශීය ඍජු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර

ගැනීමට උපකාරී වනු ඇත. තවද, ඉහළ එකතු කළ අගයකින් යුත් ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වෙත යොමු වීමට ඵලදායීතාව වැඩි කිරීම සහ නව නිපැයුම් දිරිගැන්වීම වෙනුවෙන් වූ ප්‍රතිපත්තීන් අවශ්‍ය වනු ඇත.

1.2 2012 වසරේ සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන්, ස්ථායීතාව සහ ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රතිචාර

මූර්ත අංශයේ වර්ධනයන්

ගෝලීය ඉල්ලුම යථා තත්ත්වයට පත්වීම මන්දගාමී වීමත් සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග රාශියක් හඳුන්වා දීමත් මධ්‍යයේ ආර්ථිකය සියයට 6.4 ක මූර්ත වර්ධනයක් අත්කර ගන්නා ලදී. 2010 හා 2011 වසරවල දී සියයට 8 කට වැඩි ශක්තිමත් ආර්ථික වර්ධනයක් අත්කර ගැනීමෙන් අනතුරුව, 2012 වසර තුළ දී සාමාන්‍ය ආර්ථික වර්ධනයක් අත්කර ගැනීම සඳහා බලපාන ලද්දේ ගෝලීය ආර්ථික මන්දගාමීත්වය හමුවේ දේශීය කර්මාන්ත විසින් නිෂ්පාදිත භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා

විදේශීය ඉල්ලුම අඩු මට්ටමක පැවැතීම සහ අහිතකර කාලගුණ තත්ත්වය හේතුවෙන් දේශීය සහ අපනයන කෘෂිකාර්මික අංශ වෙත වූ අහිතකර බලපෑමයි. වෙළෙඳ ශේෂයේ පුළුල් වෙමින් පැවැති හිඟය සහ ඉහළ ණය ප්‍රසාරණය අඩුකිරීම සඳහා රජය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගනු ලැබූ විස්තීරණ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග, දේශීය ආර්ථික කටයුතුවල වර්ධන වේගය අඩු කිරීමට යම් පමණකට බලපෑ නමුත්, එය අවම උද්ධමනයක් සහිත තිරසාර ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් අත්පත් කර ගැනීමට උපකාරී විය. 2012 වසරේ දී, ආර්ථික වර්ධනය සියයට 6.4 ක් දක්වා පහත වැටුණු නමුත් එය බොහෝ කලාපීය සහ දියුණු ආර්ථිකයන්හි වර්ධන වේගයන්ට වඩා ඉහළ මට්ටමක පැවැතුණි.

2012 වසරේ ආර්ථික වර්ධනය සඳහා ආර්ථිකයේ සියළුම ප්‍රධාන අංශ දායක විය. කාර්මික අංශය 2012 වසරේ ආර්ථික ප්‍රසාරණයට ඉහළම දායකත්වයක් සපයන ලද අතර, කාර්මික අංශයේ වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රය දායක විය. 2011 වසර තුළ දී සැලකිය යුතු වර්ධනයක් අත්කරගත් සේවා අංශය 2012 වසර තුළ දී සීමිත වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. ආනයන හා අපනයන මන්ගාමිවීමත් සමඟ සේවා අංශය තුළ ඉහළම ආංශික දායකත්වයක් සපයන තොග හා සිල්ලර වෙළෙඳ අංශයේ වර්ධනය පහළ යාම සේවා අංශයේ වර්ධනය අඩුවීමට විශාල වශයෙන් හේතු විය. එසේ වුවද සාපේක්ෂ වශයෙන් මනා ක්‍රියාකාරීත්වයක්

පෙන්නුම් කළ බැංකු, රක්ෂණ හා දේපළ වෙළෙඳාම් අංශයන් සේවා අංශය යම් පමණකට ශක්තිමත් කිරීමට හේතු විය. නියඟයේ බලපෑම හේතුවෙන් පහත වැටුණු යල කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය තුන්වන කාර්තුවේ දී ආර්ථික වර්ධනයට අහිතකර ලෙස බලපාන ලද නමුත් පසුගිය වසරේ පහළ මට්ටමක පැවැති කෘෂිකාර්මික අංශයේ වර්ධනය හා සසඳන විට 2012 වසරේ දී එය ඉහළ මට්ටමක පැවැති අතර, ඒ සඳහා 2012 මහ කන්නය තුළ දී සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ වී වගාව, ක්ෂේත්‍ර හෝග වගා, පොල් නිෂ්පාදන, පශු සම්පත් හා ධීවර යන උප අංශයන්ගේ ඉහළ ක්‍රියාකාරී දායකත්වය හේතු විය.

ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල අඛණ්ඩ ප්‍රසාරණය පිළිබිඹු කරමින්, සේවා වියුක්තිය 2011 වසරේ දී පැවැති සියයට 4.2 සිට 2012 වසරේ දී සියයට 4 ක් දක්වා පහත වැටුණි. මෙය 1990 දී ආරම්භ කළ කාර්තුමය ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණයේ සිට මුළු දිවයිනම ආවරණය වන පරිදි සිදුකරන ලද සමීක්ෂණවලින් මෙතෙක් වාර්තා වූ අඩු ම සේවා වියුක්ත මට්ටම විය. සේවා වියුක්තියේ පහළ යාම ආර්ථිකයේ සියලුම අංශවල නිරූපනය විය. යටිතල පහසුකම් නැංවීමේ අහිතව සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් මුළුමනින්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම, නැවත ඉදිකිරීම් හා පුනරුත්ථාපන වැඩසටහන්වල ඉහළ යාම, ස්වයං රැකියා සඳහා පවතින අවස්ථාවන් සහ ජීවනෝපාය සංවර්ධන වැඩසටහන් වර්ධනය වීම සේවා වියුක්තිය

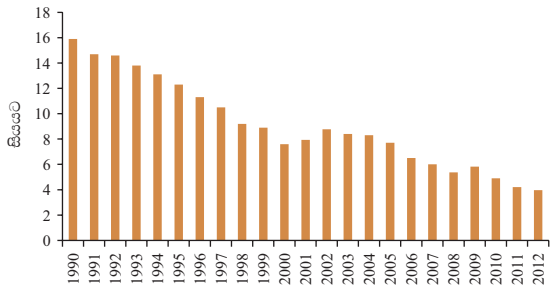
අංශය	වටිනාකම (රු. මිලියන)		ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස		වෙනස්වීමේ අනුපාතිකය %		වෙනස්වීමට දායකත්වය %	
	2011 (අ)	2012 (ආ)	2011 (අ)	2012 (ආ)	2011 (අ)	2012 (ආ)	2011 (අ)	2012 (ආ)
	කෘෂිකාර්මික අංශය	320,178	338,625	11.2	11.1	1.4	5.8	2.1
කෘෂිකර්මය, පශු සම්පත් සහ දැව ආදී වන ද්‍රව්‍ය	282,748	297,730	9.9	9.8	-0.2	5.3	-0.2	8.2
ධීවර කර්මාන්තය	37,431	40,894	1.3	1.3	15.5	9.3	2.3	1.9
කාර්මික අංශය	838,932	925,335	29.3	30.4	10.3	10.3	36.0	47.1
පතල් හා කැණීම්	71,191	84,672	2.5	2.8	18.5	18.9	5.1	7.3
නිෂ්පාදන කර්මාන්ත	494,990	520,938	17.3	17.1	7.9	5.2	16.7	14.1
විදුලිය, ගෑස් සහ ජලය	69,547	72,634	2.4	2.4	9.2	4.4	2.7	1.7
ඉදිකිරීම්	203,204	247,091	7.1	8.1	14.2	21.6	11.6	23.9
සේවා අංශය	1,704,605	1,783,318	59.5	58.5	8.6	4.6	61.9	42.9
තොග සහ සිල්ලර වෙළෙඳාම	676,565	701,408	23.6	23.0	10.3	3.7	29.0	13.5
හෝටල් සහ ආපනශාලා	17,501	21,029	0.6	0.7	26.4	20.2	1.7	1.9
ප්‍රවාහනය සහ සන්නිවේදනය	410,402	435,872	14.3	14.3	11.3	6.2	19.1	13.9
බැංකු, රක්ෂණ සහ දේපළ වෙළෙඳාම් යනාදිය	252,706	269,744	8.8	8.9	7.9	6.7	8.5	9.3
නිවාස අයිතිය	75,607	76,926	2.6	2.5	1.2	1.7	0.4	0.7
රාජ්‍ය සේවා	204,704	207,559	7.1	6.8	1.2	1.4	1.2	1.6
පෞද්ගලික සේවා	67,119	70,779	2.3	2.3	7.2	5.5	2.1	2.0
දළ දේශීය නිෂ්පාදනය (ද.දේ.නි.)	2,863,715	3,047,277	100.0	100.0	8.2	6.4	100.0	100.0
විදේශීය ශුද්ධ සාධක ආදායම	-31,526	-59,649			4.3	-89.2		
දළ ජාතික නිෂ්පාදනය (ද.ජා.නි.)	2,832,189	2,987,628			8.4	5.5		

(අ) සංශෝධිත
(ආ) තාවකාලික

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

1.3 රජය සටහන **වාර්ෂික සේවා විදුලි අනුපාතිකය (1990-2012)**

අඛණ්ඩව පහළ යාම කෙරෙහි දායකත්වය ලබා දී තිබේ.

වසරේ තුන්වන කාර්තුවේ දී පැවැති නියඟ තත්ත්වයන් හා වසරේ අග භාගයේ දී පැවැති මෝසම් වර්ෂාව හා ගං වතුර තත්ත්වයන් මධ්‍යයේ වුවද, 2011 වසරේ සියයට 1.4 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළ කෘෂිකාර්මික අංශය 2012 වසරේ දී සියයට 5.8 ක වර්ධනයක් අත්කර ගනිමින් යථා තත්ත්වයට පත්විය. 2012 යල වගා කන්නය තුළ පැවැති අයහපත් කාලගුණයේ බලපෑමෙන් වී නිෂ්පාදනය කැපී පෙනෙන ලෙස පහළ ගියද, වසරේ මුල් කාලය තුළ පැවැති හිතකර කාලගුණික තත්ත්වයන් මහ කන්නයේ සරු වී අස්වැන්නක් ලබාගැනීමට දායකත්වයක් ලබා දීම හේතුවෙන් 2011 වසරේ සියයට 8.4 කින් පහළ ගිය වී වගා අංශය 2012 වසරේ දී සියයට 1.3 ක වර්ධනයක් අත්කර ගත්තේය. කෘෂිකාර්මික අංශයෙහි ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි එළවළු නිෂ්පාදනය, ගොඩ ඉඩම් වගාව, පඳු සම්පත් යනාදියේ වර්ධනය මෙන්ම ධීවර නිෂ්පාදන අංශයන්ගේ කැපී පෙනෙන ප්‍රගතිය ද හේතු විය. එළවළු හා ගොඩ ඉඩම් වගාවන්හි නිෂ්පාදනය ඉහළ යාම වෙනත් ක්ෂේත්‍ර භෝග නිෂ්පාදන අංශයේ සියයට 10 ක ඉහළ වර්ධනයට දායකත්වය ලබාදුණි. ධීවර උප අංශය ද සියයට 9.3 කින් ප්‍රසාරණය වෙමින් කෘෂිකාර්මික අංශයේ වර්ධනය සඳහා කැපී පෙනෙන දායකත්වයක් ලබා දුණි. මේ අතර, කිරි ගව අංශය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා රජය විසින් ගනු ලැබූ ප්‍රයත්නය සමස්ත කිරි නිෂ්පාදනය සියයට 16 කින් ඉහළ නැංවීමට උපකාරී විය. අපනයන කෘෂි අංශය තුළ, පොල් නිෂ්පාදන උප අංශයේ ඉහළ ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා පොල් වගා කරන ප්‍රධාන වගා ප්‍රදේශවල 2011 වසරේ පැවැති යහපත් කාලගුණයේ වූ පසු බලපෑම විශාල වශයෙන් උපකාරී විය. කෙසේ වෙතත්, පැවැති අයහපත් කාලගුණ තත්ත්වයන්ගේ අහිතකර බලපෑමට ලක්වෙමින් තේ නිෂ්පාදනය පහළ ගිය අතර, රබර් නිෂ්පාදනය ද ප්‍රධාන වගා ප්‍රදේශවල පැවැති අධික වර්ෂාපතනයෙහි අහිතකර බලපෑමට ලක්විය. මේ අතර, සුළු අපනයන භෝග

වගා අංශය තුළ ගම්මිරිස් නිෂ්පාදනය කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළ ගිය ද කුරුඳු හා කරාබුනැටි නිෂ්පාදනයන් පහළ වැටුණි.

2012 වසර තුළ දී බොහෝ කෘෂි නිෂ්පාදන, පැවැති හිතකර මිල ගණන්වලින් ප්‍රතිලාභ ලැබීය. 2013 වසර සඳහා රජය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අයවැය ලේඛනය අනුව වී මිල දී ගැනීමේ මිල ගණන් ඉහළ දැමීම සහ යල කන්නය තුළ දී අපේක්ෂිත වී නිෂ්පාදනය අඩු වීම වී මිල ගණන් ඉහළ යාමට හේතු විය. මහ කන්නය තුළ දී සරු එළවළු අස්වැන්නක් ලැබීම හේතුවෙන් එළවළු මිල ගණන් පහළ ගිය නමුත් වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන් හා අධික මෝසම් වර්ෂාපතනය වගා කටයුතුවලට හා වෙළෙඳපොළ සැපයුමට බලපෑම හේතුවෙන් 2012 වසරේ අග භාගය වන විට එළවළු මිල ගණන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගියේය. තවද, බලශක්ති හා ප්‍රවාහන වැනි පරිපාලිතව තීරණය වූ මිල ගණන් ඉහළ නැංවීම දේශීය භාණ්ඩ මිල කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කළ අතර, ආනයනික ආහාර එනම්, අර්තාපල්, ලූනු සහ මිරිස් වැනි ආහාර ද්‍රව්‍ය මත අය කළ තීරු හා වෙනත් බදු ඉහළ දැමීම මෙන්ම රුපියල අවප්‍රමාණය වීම ආනයනික භාණ්ඩවල මිල ගණන් ඉහළ යාමටත් එමඟින් දේශීය ආදේශන භාණ්ඩ සඳහා වූ ඉල්ලුම වැඩි වීමටත් හේතු විය. අපනයන කෘෂි අංශය තුළ, තේ මිල ගණන් ඉහළ යාම කෙරෙහි වියළි කාලගුණික තත්ත්වයේ බලපෑම හේතුවෙන් සැපයුමේ පැවැති හිඟය සහ වෙනත් තරගකාරී රටවල නිෂ්පාදනය පහළ යාම ද බලපා තිබේ. කෙසේ වෙතත්, වසර තුළ දී රබර් මිල ගණන් අඩුවෙන් පැවැතීමට ප්‍රධාන ස්වභාවික රබර් පරිභෝජනය කරන රටවල් එනම්, චීනය වැනි රටවල්වල පැවැති ඉල්ලුමේ පහළ යාම මෙන්ම දේශීය රබර් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන කර්මාන්තයන්ගේ අඩු ඉල්ලුම ද බලපා තිබේ. පොල් මිල ගණන් 2011 වසරට වඩා අඩුවීමට වසරේ මුල් භාගය තුළ ඉහළ ගිය පොල් නිෂ්පාදනය හේතු වී තිබේ.

කෘෂි කර්මාන්තය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා රජයේ අඛණ්ඩ කැපවීම පිළිබිඹු කරමින් 2012 වසර තුළ දී ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ක්‍රියාවට නැංවීය. අහිතකර කාලගුණික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් වගා හානි වූ වී ගොවීන් විසින් ලබාගත් වගා ණය ප්‍රතිලේඛනගත කිරීමට සහ ඔවුන්ට එළඹෙන මහ කන්නය තුළ වගා කටයුතු අඛණ්ඩව කරගෙන යාම සඳහා බීජ වී නොමිලයේ ලබාදීමට 2013 අයවැය මගින් යෝජනා විය. තවද, දැනට ක්‍රියාත්මක පොහොර සහනාධාර වැඩසටහනෙන් ප්‍රතිලාභ ලබන සියලු ගොවීන් සඳහා “වගා රක්ෂණ ක්‍රමයක්” ක්‍රියාත්මක කිරීමට ද එමගින් යෝජනා විය. එසේම, ගොවීන් සඳහා ස්ථාවර වෙළෙඳපොළ මිලක් සහතික කිරීම සඳහා රජයේ වී

මිලදී ගැනීමේ වැඩසටහන යටතේ වී මිල ගණන් ඉහළ නංවන ලදී. දේශීය නිෂ්පාදනය ආරක්ෂා කර ගැනීම සහ ගොවිතම සිය නිෂ්පාදන සඳහා ලාභදායී මිලක් ලැබීම සහතික කිරීම සඳහා වසර තුළ දී තෝරාගත් භාණ්ඩ කිහිපයක් මත තීරු බදු සහ විශේෂ භාණ්ඩ බද්ද ඉහළ දැමීය. 2012 මාර්තු මාසයේ දී සිදුකරන ලද ඉන්ධන මිල සංශෝධනය හේතුවෙන් ඉහළ ගිය නිෂ්පාදන පිරිවැය යම් දුරකට පියවා ගැනීම සඳහා ධීවරයන්ට ඉන්ධන සහන වැඩපිළිවෙළක් හඳුන්වා දෙන ලදී. අපනයන කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රය ප්‍රවර්ධනය සඳහා 2012 වසර තුළ දී “තේ කර්මාන්ත ශාලා නවීකරණ සහනාධාර වැඩසටහන”, සමස්ත තේ කර්මාන්ත ශාලා 240 ක් ආවරණය වන පරිදි ව්‍යාප්ත කළ අතර නැවත වගාව සහ නව වගාවන් සඳහා ලබාදෙන සහනය 2012 වසරේ දී පිළිවෙළින් හෙක්ටයාරයකට රුපියල්

50,000 කින් සහ රුපියල් 100,000 කින් වැඩි කරන ලදී. රබර් වගාව ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා, ආම්පාර සහ මහඔය ප්‍රදේශවල කුඩා රබර් වගා බිම් හෙක්ටයාර 10,000 ක් හඳුනාගෙන ඇති අතර, 2012 වසර තුළ දී ඉන් හෙක්ටයාර 550 ක් වගා කර අවසන් විය. වැලිගම කොළ මැලවීමේ රෝගය සහ පොල් මයිටා හානිය වැනි රෝග, පොල් වගා ක්ෂේත්‍රය තුළින් පිටුදැකීමට අවශ්‍ය පසුබිම නිර්මාණය කරමින් ඒ සඳහා වූ ආයතනික සහාය ශක්තිමත් කරන ලදී.

2012 වසරේ ආර්ථික වර්ධනයට සැලකිය යුතු ලෙස දායක වෙමින් කර්මික අංශය සියයට 10.3 කින් වර්ධනය විය. 2011 වසරේ සියයට 14.2 ක වර්ධන වේගයක් පවත්වා ගත් ඉදිකිරීම් උප අංශය, 2012 වසරේ දී සියයට 21.6 ක වර්ධන වේගයක් අත්කර ගත් අතර, එය කාර්මික අංශයේ සමස්ත වර්ධනය ඉහළ

1.2 සංඛ්‍යා සටහන		සමස්ත ඉල්ලුම සහ ඉතිරිකිරීම්-ආයෝජන පරතරය				
ශීර්ෂය	රු. බිලියන		වර්ධනය %		ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස	
	2011 (අ)	2012 (ආ)	2011 (අ)	2012 (ආ)	2011 (අ)	2012 (ආ)
1. දේශීය ඉල්ලුම	7,496.3	8,618.6	23.5	15.0	114.6	113.7
1.1 පරිභෝජනය	5,536.1	6,295.9	22.4	13.7	84.6	83.0
පෞද්ගලික	4,568.4	5,274.5	25.1	15.5	69.8	69.6
රාජ්‍ය	967.7	1,021.4	10.9	5.6	14.8	13.5
1.2 ආයෝජන (දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය)	1,960.2	2,322.7	26.8	18.5	30.0	30.6
පෞද්ගලික	1,550.7	1,798.1	29.1	16.0	23.7	23.7
රාජ්‍ය	409.5	524.6	18.8	28.1	6.3	6.9
2. ශුද්ධ බාහිර ඉල්ලුම	-952.3	-1,036.3	-104.5	-8.8	-14.6	-13.7
භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන	1,508.6	1,729.0	20.3	14.6	23.1	22.8
භාණ්ඩ හා සේවා ආනයන	2,460.8	2,765.3	43.1	12.4	37.6	36.5
3. මුළු ඉල්ලුම (ද.දේ.නි) (1+2)	6,544.0	7,582.4	16.8	15.9	100.0	100.0
4. දේශීය ඉතිරිකිරීම් (3-1.1)	1,007.9	1,286.5	-6.7	27.6	15.4	17.0
පෞද්ගලික	1,079.8	1,392.9	-10.0	29.0	16.5	18.4
රාජ්‍ය	-71.9	-106.4	40.0	-48.1	-1.1	-1.4
5. විදේශීය ශුද්ධ සාධක ආදායම	-72.0	-148.4	-3.2	-106.0	-1.1	-2.0
6. විදේශීය ශුද්ධ පෞද්ගලික ජංගම සංක්‍රාම	506.6	681.7	22.2	34.6	7.7	9.0
7. ජාතික ඉතිරිකිරීම් (4+5+6)	1,442.5	1,819.8	1.7	26.2	22.0	24.0
8. ඉතිරිකිරීම් ආයෝජන පරතරය						
දේශීය ඉතුරුම් - ආයෝජන (4-1.2)	-952.3	-1,036.3			-14.6	-13.7
ජාතික ඉතිරිකිරීම් - ආයෝජන (7-1.2)	-517.7	-503.0			-7.9	-6.6
9. නිල ප්‍රදානයන් හැර විදේශීය ජංගම ගිණුම් හිඟය (2+5+6)	-517.7	-503.0			-7.9	-6.6

(අ) සංශෝධන
(ආ) නාවකාලික
මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

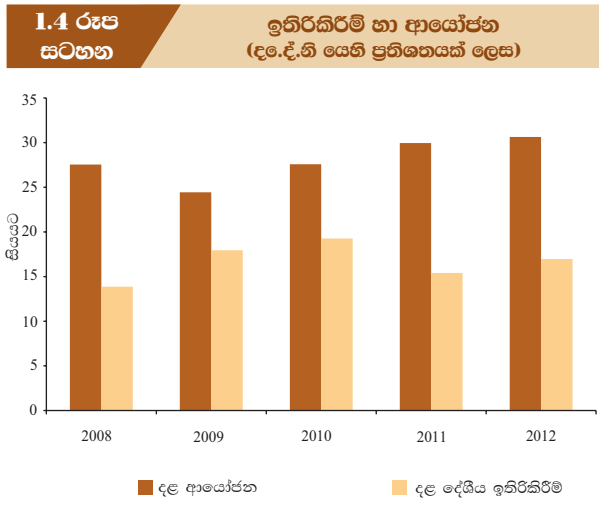
නැංවීමට හේතු විය. රාජ්‍ය මූල්‍ය සපයන ප්‍රධාන යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් අඛණ්ඩව සිදුකරගෙන යාම සහ සංචාරක කර්මාන්තය ආශ්‍රිත නව ඉදිකිරීම් සහ පිළිසකර කටයුතු ද ඇතුළුව පෞද්ගලික අංශයේ ඉදිකිරීම් කටයුතුවල ඉහළ යාම මෙම වර්ධනයට දායක විය. ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රයේ ඉහළ ක්‍රියාකාරීත්වය හරහා ධනිෂ් සහ ගොඩනැගිලි අමුද්‍රව්‍ය සඳහා වන ඉල්ලුම ප්‍රසාරණය වී ඇති අතර, ඒ අනුව, 2011 වසරේ ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 2.5 ක් වූ පහල් හා කැණීම් උප අංශයේ දායකත්වය 2012 වසරේ දී සියයට 2.8 දක්වා ඉහළ ගියේය. කාර්මික අංශයේ විශාලතම උප අංශය වන නිෂ්පාදන අංශයේ එකතු කළ අගයෙහි වර්ධනය, දේශීය හා විදේශීය ඉල්ලුමේ පැවැති අඩුවීම හේතු කොටගෙන 2011 වසරේ සියයට 7.9 ක සිට 2012 වසරේ දී සියයට 5.2 ක් දක්වා අඩු විය. නිෂ්පාදන අංශයේ නිමැවුම්වලින් සියයට 90 කට පමණ දායක වන කර්මාන්ත ශාලා නිෂ්පාදන උප අංශයේ වර්ධන වේගය මන්දගාමී වෙමින් 2011 වසරේ පැවැති සියයට 8.3 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2012 වසරේ දී සියයට 5.2 ක වර්ධන වේගයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. ප්‍රධාන අපනයන වෙළෙඳපොළවල ආර්ථික වර්ධනය මන්දගාමී වුවද, ඉහළ ගුණත්වයේ අපනයන සහ සංචාරක ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රසාරණයත් සමඟ දේශීය ඉල්ලුම ශක්තිමත් වීම හේතුවෙන් ඇගයුම් නිෂ්පාදන අංශයට වසර තුළ දී සිය වර්ධනය ස්ථාව්‍යව පවත්වා ගැනීමට හැකි විය. කාර්මික අංශයේ වර්ධනය සඳහා විදුලිය, ගැස් සහ ජලය උප අංශයේ දායකත්වය පසුගිය වසර දෙකට සාපේක්ෂව පහළ මට්ටමක පැවැති අතර, වසරේ දෙවන සහ තෙවන කාර්තුවල ජල විදුලිබල උත්පාදනයේ එකතු කළ අගයෙහි පහළ යාම මේ සඳහා යම් ප්‍රමාණයකට හේතු වී ඇත.

ප්‍රාදේශීය කාර්මික සංවර්ධනය, ඵලදායීතාවය ඉහළ නැංවීම, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත සඳහා අනුග්‍රහය දැක්වීම මෙන්ම නවෝත්පාදන පර්යේෂණයන් හා සංවර්ධනයන් සඳහා අනුග්‍රහය දැක්වීම මගින් රජය දියත් කළ වැඩසටහන් තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 2012 වසරේ දී කර්මාන්ත ප්‍රතිපත්තියෙහි ප්‍රධාන අවධානය යොමු විය. ප්‍රාදේශීය කර්මාන්ත ප්‍රවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් නැංවීමට ආරම්භ කළ ව්‍යාපෘතීන් එනම්, “වඩක්කල් වසන්තම්” හා “නැගෙනහිර නවෝදය” අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාවය, කසල කළමනාකරණය සහ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීමේ වැඩසටහන් මූලික වශයෙන් ඵලදායීතා වර්ධන උපායමාර්ගයන් කෙරෙහි යොමු වී තිබිණ. විභවතාවෙන් යුතු ප්‍රාදේශීය කර්මාන්ත රටේ සෙසු ප්‍රදේශ හා සම්බන්ධ කෙරෙන දිවි නැගුම ගෘහස්ථ කර්මාන්ත සංවර්ධන වැඩසටහන සහ “ගමට ඔබින ව්‍යාපාර” වැඩසටහන් හරහා සුළු

හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත අංශය ප්‍රවර්ධනය කෙරිණි. තවද, ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය යටතට ගැනෙන ආයෝජන දිරිගැන්වීමේ ව්‍යුහය තවදුරටත් තාර්කිකරණය කිරීම සිදුවිය. මේ අනුව, ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලයට අයත් වන හෝ අයත් නොවන කර්මාන්ත යන ප්‍රභේදයකින් තොරව සියලුම කර්මාන්ත සඳහා බදු දිරිගැන්වීම් ලබා ගැනීමට මෙය උපකාරී විය.

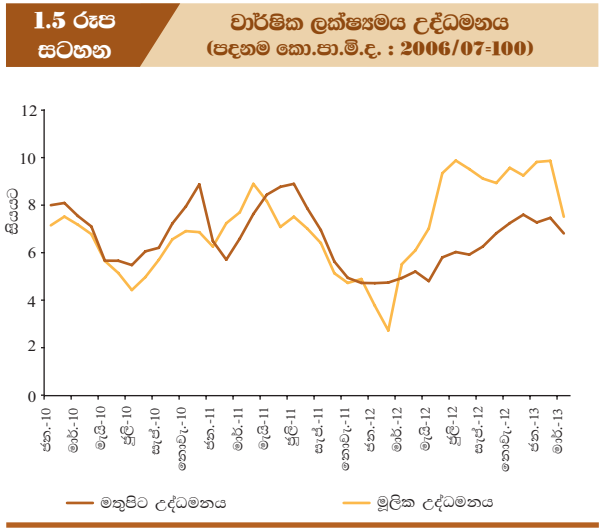
2011 වසරේ සියයට 8.6 කින් ප්‍රසාරණය වූ සේවා අංශය 2012 වසරේ දී සියයට 4.6 ක් දක්වා මන්දගාමී වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ තොග සහ සිල්ලර වෙළෙඳාම් උප අංශයේ වර්ධනයේ ඇති වූ පසුබෑමය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ද.දේ.නි. තුළ සේවා අංශයේ ආංශික දායකත්වය 2011 දී පැවැති සියයට 59.5 සිට 2012 වසරේ දී සියයට 58.5 ක් දක්වා සංකෝචනය වීම දක්නට ලැබුණි. 2011 දී සියයට 10.3 කින් වර්ධනය වූ තොග හා සිල්ලර වෙළෙඳාම් උප අංශය 2012 වසරේ දී සියයට 3.7 ක සාමාන්‍ය වර්ධනයක් පෙන්වන ලදී. ආනයන පාලනය කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගයන්ගේ බලපෑම් පෙන්නුම් කරමින් ආනයන වෙළෙඳාම මන්දගාමී වූ අතර, ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනයේ මන්දගාමීත්වය සමඟ අපනයන පහත වැටීම මෙම අංශයේ දුර්වල ක්‍රියාකාරීත්වයට ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබේ. ප්‍රවාහනය සහ සන්නිවේදනය, බැංකු, රක්ෂණ හා දේපළ වෙළෙඳාම් සහ හෝටල් හා ආපන ශාලා උප අංශයන් 2012 දී සුළු වර්ධනයක් පවත්වා ගත් නමුත් 2011 වසරට සාපේක්ෂව ඉතා සෙමින් වර්ධනය වීම ද සේවා අංශයේ මධ්‍යස්ථ වර්ධනයට බලපා ඇත.

දේශීය හා ජාතික ඉතුරුම් ඉහළ යාමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගෙවුම් ශේෂයේ වර්තන ගිණුමේ සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. ප්‍රධාන වශයෙන්, ආනයන අඩුවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පරිභෝජන වියදම අඩුවීම,

2011 වසරේ දැ.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 15.4 ක් වූ දේශීය ඉතුරුම් අනුපාතය 2012 වසරේ දී සියයට 17 දක්වා වර්ධනය වීමට හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, වසර තුළ දී රජයේ නිර්-ඉතුරුම් පහළ ගියේය. 2011 වසරේ දී, දැ.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 22 ක් වූ සමස්ත ජාතික ඉතුරුම් අනුපාතය, විදේශයන්ගෙන් ලැබෙන පෞද්ගලික ප්‍රේෂණවල අඛණ්ඩ වර්ධනයත් සමඟ 2012 වසරේ දී සියයට 24 දක්වා ඉහළ යන ලදී. එම නිසා දැ.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස ආයෝජන සියයට 30.6 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, දැ.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය 2011 වසරේ පැවැති සියයට 7.9 සිට 2012 වසරේ දී සියයට 6.6 දක්වා වැඩිදියුණු විය.

මාස 40 කට වඩා වැඩි කාලයක් අඛණ්ඩව තනි අංකයක මට්ටමේ පැවැති පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය සැපයුම් අංශයේ සංරෝධකයන් සහ පරිපාලන මිල සංශෝධනයන් හේතුවෙන් වසර අග වන විට ඉහළ ගියේය. කොළඹ පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දර්ශකය (කො.පා.මි.ද.) (2006/07 = 100) මගින් මනිනු ලබන වාර්ෂික උද්ධමනය 2012 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 9.2 ක් ලෙස ද, 2012 වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමනය සියයට 7.6 ක් ලෙස විය. ආහාරමය නොවන කාණ්ඩයේ භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ යාම හේතුවෙන් ගෙන උද්ධමනය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. තවද, ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළවල මිල උච්චාවචනයන්ට සමගාමීව, ඩීසල්, පෙට්‍රල්, භූමිතෙල්, එල්.පී. ගෑස්, තිරිඟු පිටි, පාන් සහ කිරි පිටි මිල ගණන් ඉහළ දැමීම, 2012 වසර අග වන විට කො.පා.මි.ද. මත පීඩනයක් ඇති කරන ලදී. වසර මැද භාගය තුළ පැවැති දැඩි නියඟය සහ වසර අග භාගය තුළ පැවැති ගංවතුර තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ඇති වූ සැපයුම් බාධකයන් හේතුවෙන් එළවළු මිල ගණන් ඉහළ යාම ද කො.පා.මි.ද. ඉහළ යාමට හේතු විය.

විදේශීය අංශයේ වර්ධනයන්

2011 වසර අවසාන වන විට පැවති දැඩි අභියෝගයන් මැඩපවවත්වමින් විදේශීය අංශය, 2012 වසරේ මුල් භාගයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ රජය ක්‍රියාත්මක කළ පුළුල් ප්‍රතිපත්ති මාලාව හේතුවෙන් 2012 වසර තුළ දී මනා ක්‍රියාකාරීත්වයක් පෙන්වීය. මෙම ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ප්‍රධාන වශයෙන් යොමු වූයේ අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන සීමා කිරීම සහ අපනයන තරගකාරීත්වය වර්ධනය කිරීම තුළින්, 2011 වසරේ දී සහ 2012 වසර ආරම්භයේ දී දක්නට ලැබුණු වෙළෙඳ හිඟයේ පුළුල් වීම අඩු කිරීමයි. ණය වර්ධනය මත ඉහළ සීමාවන් පැනවීම සහ ප්‍රතිපත්තිමය පොලී අනුපාතික හා මෝටර් රථ ආනයන බදු ඉහළ නැංවීම වසර තුළ දී ආනයන වියදම, විශේෂයෙන්ම, ඉන්ධන නොවන ආනයන වියදම සීමා කිරීම සඳහා හේතු විය. කෙසේවුවත්, ශ්‍රී ලාංකික අපනයන සඳහා ප්‍රධාන වෙළෙඳපොළවල් වන ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ යුරෝ කලාපයන්හි ආර්ථිකයන් යථා තත්ත්වයට පත්වීම මන්දගාමීව සිදුවීම මෙන්ම ප්‍රධාන අපනයන භාණ්ඩවල මිල ගණන් අඩුවීම හේතුවෙන් ද වසර තුළ දී අපනයන ඉපැයුම් පහත වැටුණි. එසේ වුවද, වටිනාකම සැලකූ විට අපනයන ආදායමේ පහළ යාමට වඩා ආනයන වියදමේ අඩුවීම විශාල වූ බැවින් වෙළෙඳ හිඟය සංකෝචනය විය. තවද, සේවා සහ පෞද්ගලික සංක්‍රාම ලැබීම් ඉහළ යාම මගින් වෙළෙඳ හිඟයෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් ආවරණය කිරීමට හැකි වූ අතර එමගින් ජංගම ගිණුමේ හිඟය යහපත් අතට හැරුණි. පස්වන ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව, විදේශීය ඍජු ආයෝජන ලැබීම් සහ බැංකු අංශයට ලැබුණු අනෙකුත් ලැබීම් ඇතුළු මූල්‍ය ගිණුමට වූ දිගු කාලීන ලැබීම් හේතුවෙන් 2012 වසර අවසානයේ දී ගෙවුම් තුලනය ශක්තිමත් වෙමින් එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 151 ක අතිරික්තයක් වාර්තා කිරීමට හැකි විය.

ආනයන අඩුකිරීමට අනුගමනය කළ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගයන්ගේ සාර්ථකත්වය පිළිබිඹු කරමින් 2012 වසරේ දී වෙළෙඳ ගිණුමේ හිඟය අඩු විය. 2011 වසරේ දී සීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වූ අපනයන ආදායම ප්‍රධාන අපනයන අයිතමයන්ගේ මිල ගණන් අඩුවීම සහ සංවර්ධිත ආර්ථිකයන් යථා තත්ත්වයට පත්වීම අපේක්ෂිත අයුරින් සිදු නොවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගෝලීය ඉල්ලුම අඩුවීම හේතු කොටගෙන 2012 වසරේ දී සියයට 7.4 කින් අඩු විය. 2012 වසරේ මුළු අපනයන ආදායමෙන් සියයට 40 ක් පමණ වූ රෙදිපිළි හා ඇඟලුම් අපනයන සියයට 4.8 කින් පහත වැටීම මූලික වශයෙන් හේතු කොටගෙන කාර්මික අපනයන සියයට 7.8 කින් පහත වැටුණි. 2011 මාර්තු වන විට වාර්තාගත මට්ටමට ඉහළ නැගුණ ජාත්‍යන්තර

විශේෂ සටහන 2

ඒක පුද්ගල ආදායම එක්සත් ජනපද ඩොලර් 4,000 සීමාවෙන් ඔබ්බට රැගෙන යාමේ අභියෝගය

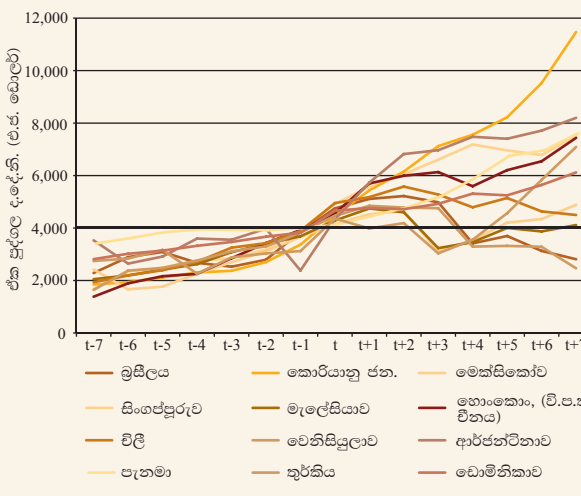
ඒක පුද්ගල ආදායම එක්සත් ජනපද (එ.ජ.) ඩොලර් වටිනාකමින් සඳහන් කිරීම තුළින් යම් රටක පුද්ගලයෙකුට ලොව ඕනෑම ස්ථානයකින් මිලදී ගතහැකි භාණ්ඩ හා සේවාවල සාමාන්‍ය අගයක් පිළිබඳව අදහසක් ලබාගත හැකි වේ. මෙහි දී මුදල් හුවමාරුව සහ වෙළෙඳාම සඳහා කිසිදු සීමා කිරීමක් නොපවතින බවට උපකල්පනය කරනු ලැබෙයි. එමෙන්ම, ජනගහණ ප්‍රමාණයේ බලපෑම ඉවත් කරමින් රටවල් සංසන්දනය කිරීම සඳහා වූ වැදගත් මිනුමක් ලෙස මෙම දර්ශකය යොදාගත හැක. එසේම විවිධ ආයතන සඳහා ආදායම අනුව රටවල් වර්ගීකරණය කිරීම උදෙසා ද ඒක පුද්ගල ආදායම් ඇස්තමේන්තු පදනමක් සපයයි. ඒ අනුව, මේ වනවිට, ශ්‍රී ලංකාව අඩු ආදායම්ලාභී රටක තත්ත්වයේ සිට පහළ මැදි ආදායම් රටක තත්ත්වයට උසස් වී ඇත. ඒක පුද්ගල ආදායම අතින් ශ්‍රී ලංකාව අත්කර ගැනීමට බලාපොරොත්තු වන ඉදිරි පියවර වන්නේ 2016 වසර වනවිට ඉහළ මැදි ආදායම් රටක තත්ත්වයට පත්වීමයි. එනමුදු, මෙලෙස ඉහළ මැදි ආදායම් රටක තත්ත්වයට ළඟාවීම සඳහා ආදායම් හිණිමගෙහි ඉහළට ගමන් කිරීමේ දී ඉහළ මැදි ආදායම් රටවලටම අවේණික අභියෝගයන් රැසකට මුහුණපෑමට සිදුවනු ඇත.

එ.ජ.ඩොලර් 4,000 ක ඒක පුද්ගල ආදායමක් යනු ඉදිරි වර්ධන ගමනාවයෙහි තීරණාත්මක ලක්ෂ්‍යයක් ලෙස නිරීක්ෂණය වී ඇති අතර, මෙම සීමාව වෙත පැමිණීමට හැකි වූ ඇතැම් රටවල් වලට අඛණ්ඩව සිය සීඝ්‍ර වර්ධනය පවත්වා ගෙන යාමට සමත් වුවද, තවත් සමහර රටවල් දීර්ඝ කාලයක් මැදි ආදායම් පරාසයෙහිම රැඳී සිටිනු දක්නට ලැබේ. එසේ මැදි ආදායම් සීමාවට ළඟාවීම සඳහා ආදායම් හිණිමගෙහි ඉහළට ගමන් කිරීමේ දී ඇති විය හැකි ගැටළු සහගත තත්ත්වය “මැදි ආදායම් උගුල” (Middle Income Trap) ලෙස හැඳින්වෙයි. මෙමගින් අදහස් කෙරෙනුයේ අඩු ආදායම් මට්ටමේදී මුහුණ දුන් අභියෝග ජයගත්, නමුත් ඉහළ ආදායම් තත්ත්වයක් අත්කර ගැනීම වළකාලන ගැටළුවලට මුහුණ දෙන රටවල්ය. මෙම තත්ත්වය, ආරම්භයේ දී ආර්ථිකය ඉහළ මැදි ආදායම් මට්ටම දක්වා රැගෙන යනු ලැබූ සාධනීය සාධක පසුකාලීනව අහිමි වීම සහ ආර්ථිකය ඉහළ මට්ටමක් දක්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය අනෙකුත් ධනාත්මක උත්තේජකයන් අඩුවීම ලෙස සැලකිය හැකිය. අඩු ආදායම් රටක මූලික ලක්ෂණයක් වන්නේ, අඩු පිරිවැයකින් යුතු කෘෂිකර්මාන්ත හා නිෂ්පාදන මත පදනම් වූ ආර්ථික වර්ධනය සඳහා හිතකර සාධකයක් වන පහළ වැටුප් මට්ටමක් පැවතීමයි. මෙය ශ්‍රම සුක්ෂම නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලි සඳහා ආයෝජනයන් ආකර්ෂණය කරගන්නා අතර, ඒ අනුව අඩු පිරිවැය

ශ්‍රම බලකාය කෘෂිකර්මාන්තය වැනි අඩු ඵලදායී අංශයන්ගෙන් නිපැයුම් කර්මාන්ත සහ සේවා වැනි ඉහළ ඵලදායී අංශයන් වෙත යොමුවේ. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වැටුප් මට්ටම ඉහළ යන අතර, අඩු වැටුප් අනුපාතික මගින් උත්පාදනය කරන ලද වෙළෙඳපොළ අවස්ථා තුළින් ලබාගන්නා ලද ආර්ථික වර්ධනයේ ගමනාවය අඩාල වේ. නව ව්‍යාපාර අවස්ථා අඩු ආදායම් රටවල් වෙත යොමුවන බැවින් ශ්‍රම සුක්ෂම අංශයන්ගේ වර්ධනය අඩුවේ. මෙම ක්‍රියාවලිය එබඳු අංශයන්ගේ වර්ධනය මන්දගාමී කිරීමට ඉවහල් විය හැකි අතර, එය ආර්ථික වර්ධනය මන්දගාමී වීමට ද, ඒක පුද්ගල ආදායම මැදි ආදායම් පරාසයෙහිම තවදුරටත් රැඳී පැවතීමට ද හේතු වෙයි.

ඇතැම් අන්තිදිග ආසියාතික රටවල් පසුගිය දශක දෙක මුළුල්ලේ මැදි ආදායම් උගුලට හසුවී සිටිනු දක්නට ලැබෙයි. එම රටවල්වල ශ්‍රම සුක්ෂම නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සහ අපනයන ව්‍යුහය වෙනස් නොවීම මෙම තත්ත්වය ඇති වීමට හේතු වූවා විය හැකිය. එසේම වාසිදායක පිරිවැය ව්‍යුහයක් සතු මෑතකාලීනව නැගී එන ආර්ථිකයන්ගෙන් ඇතිවන තරගකාරීත්වය ද එම රටවලට අභියෝගාත්මකය. සමහර ලතින් ඇමෙරිකානු රටවල් ද මෙබඳුම තත්ත්වයකට මුහුණපා ඇති අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් අඩු එකතු කළ අගයකින් යුතු කර්මාන්ත මත රඳා පැවතීම සහ කර්මාන්ත නවමු අංශයන් කරා විකාශනය නොවීම මෙම තත්ත්වය ඇති වීමට හේතු වූ කරුණු විය හැකිය.

රූප සටහන 10.1 ඒක පුද්ගල ආදායමෙහි (එ.ජ. ඩොලර්) වි.ස. 10.1 විවලනය

මූලාශ්‍රය: ලෝක බැංකුව

තායිවානය, හොංකොං (විශේෂ පරිපාලන කලාපය, චීනය), කොරියානු ජනරජය සහ සිංගප්පූරුව වැනි රටවල් සාර්ථකව මැදි ආදායම් උගුලෙන් මිදී ඉහළ ආදායම් මට්ටම දක්වා ගමන් කිරීමට සමත් වී ඇත. එවන් රටවලින් ගත හැකි ආදර්ශයන් මගින් විවිධාංගීකරණය, ඉහළ එකතු කළ අගයන් සහිත නිෂ්පාදන හා සේවා තුළින් ඵලදායීතාවය වර්ධනය කර ගැනීම, නිරන්තරව කර්මාන්ත වැඩිදියුණු කරගැනීම සහ නවෝත්පාදනයෙහි වැදගත්කම ඉස්මතු වේ. මැදි ආදායම් උගුල මග හරවා ගැනීම සඳහා මූලෝපායයන් සාර්ථකව සකසා ක්‍රියාත්මක කළ රටකට උදාහරණ වශයෙන් කොරියානු ජනරජය සඳහන් කළ හැකි අතර, ඔවුන් ඒ වෙනුවෙන් ආර්ථිකයෙහි සම්බන්ධතාවන් සහ බැඳීම් පද්ධතිය වඩා ශක්තිමත් කිරීම, ඉහළ ඵලදායීත්වයක් පවත්වා ගැනීම, ස්ථාවර සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් යටතේ අපනයන ප්‍රවර්ධනය හා අධ්‍යාපනික අංශයෙහි අනුපූරක ප්‍රතිපත්තින් අනුගමනය කිරීම සහ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු වෙනුවෙන් ඉහළ අවධානයකින් යුතුව මූල්‍ය යෙදවුම් සිදුකිරීම වැනි පියවර සාධනීය ලෙස ක්‍රියාත්මක කර ඇත.

මැදි ආදායම් උගුල මගහරවා ඒක පුද්ගල ආදායම එ.ජ.ඩොලර් 4,000 සීමාවෙන් ඔබ්බට අඛණ්ඩව වර්ධනය වීම සහතික කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව වැදගත් ක්ෂේත්‍රයන් ගණනාවක් පිළිබඳව අවධානයෙන් කටයුතු කළ යුතුය. දැනට ක්‍රියාත්මක කර්මාන්ත සඳහා නව මුදලින් මෙන්ම වැඩිදියුණු කළ තාක්ෂණය නිරන්තරව හඳුන්වාදීම සහ වර්තමාන ශ්‍රම සුක්ෂම කර්මාන්ත නවීන හා ප්‍රාග්ධන සුක්ෂම කර්මාන්ත ලෙස ඉහළ නංවා ගැනීම මෙහිදී අනිවාර්ය වෙයි. අපගේ සේවා විද්‍යාත්මක අනුපාතයේ දක්නට ලැබෙන පහළ යාම සමග ශ්‍රම බලකායේ ව්‍යුහය පිළිබඳව ඇති විය හැකි ගැටළු සඳහා විසඳුම් සෙවිය යුතුව ඇත. මෙහිදී ශ්‍රම බලකායෙන් තුනෙන් එකක් සේවයේ යෙදෙන නමුත් ද.දේ.නි.ට සියයට 11 කින් පමණක් දායක වන කෘෂිකර්මික අංශයේ ඵලදායීතාවය ඉහළ නැංවීමේ ඇති වැදගත්කම මූලිකව සැලකිය යුතු කරුණකි. කෘෂිකර්මික අංශයේ ඵලදායීත්වය ඉහළ නැංවීමේ අවශ්‍යතාවය මෙම අංශයේ සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ජීවන මට්ටම උසස් කිරීමට ඉවහල් වන අතර, එමගින් ජනිත වන ශ්‍රම අතිරික්තය වෙනත් අංශයකට අනුයුක්ත කිරීමෙන් ආර්ථිකය තුළ අනවශ්‍ය වැටුප් පීඩනයක් ඇතිවීම වැලැක්විය හැකිය. තවදුරටත්,

සංචාරක ක්ෂේත්‍රය සමග පංච කේන්ද්‍රීය සංකල්පය (නාවික, ගුවන්, වාණිජ, බලශක්ති සහ දැනුම) ද ඇතුළත් වන පරිදි ඉහළ එකතු කළ අගයන්ගෙන් යුතු ක්‍රියාකාරකම් දක්වා ආර්ථිකය විවිධාංගීකරණය කිරීම තුළින් රටෙහි නිෂ්පාදන ව්‍යුහය පුළුල් කළ හැකි අතර, මෙය පරිණාමන ක්‍රියාවලියේ වැදගත් පියවරක් ලෙස දැක්විය හැක. දියුණු තාක්ෂණය සහ පෘථුල වෙළෙඳපොළක් සඳහා ප්‍රවේශයක් විවර කර දෙන විදේශ ආයෝජන ආකර්ෂණය කරගැනීම ද මෙහිදී ඉතා වැදගත් අංගයක් වනු ඇත.

එසේම, විවිධාංගීකරණය තුළින් ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල වැඩි එකතු කළ අගයන් අත්පත්කර ගැනීමෙන් ආර්ථික වර්ධනය ළඟාකර ගැනීම උදෙසා ශ්‍රම බලකායට අවශ්‍ය කුසලතාවන් උකහා ගැනීමට යොමු කිරීම තුළින් ඔවුන් අඛණ්ඩ සංවර්ධන ක්‍රියාවලියක කොටස්කරුවන් කළ හැකිය. එමෙන්ම, දිගුකාලීනව තිරසාර වර්ධනයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා නවෝත්පාදන සංස්කෘතියක පරිවෘත්තයක් ඇති කිරීමේ අවශ්‍යතාව ද ඉතා වැදගත් කරුණක් ලෙස සැලකිය හැක. මේ කරුණු දෙක සඳහා අධ්‍යාපනය, පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය සඳහා වන ආයෝජන සහ නවෝත්පාදන නිර්මාණයට සහ ඒ සඳහා අදාළ ප්‍රතිලාභ ලබා දීමට අවැසි පහසුකම් ස්ථාපනය වන පරිදි නීති රාමුව ශක්තිමත් කිරීම වැනි ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක ප්‍රයත්නයක් අවශ්‍ය වනු ඇත. ඉහත වර්ධනයන්ට සමගාමීව ශ්‍රමය, දේපළ සහ ගිවිසුම් හිමිකම් මෙන්ම ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාම වැනි ක්ෂේත්‍ර ද ආවරණය වන පරිදි ප්‍රතිසංස්කරණ පෙළක් ක්‍රියාත්මක කිරීම ද ආර්ථිකය පරිණාමයට හා එහි ප්‍රගමනයට අත්‍යවශ්‍ය වෙයි. එබැවින් වඩා යෝග්‍ය වැඩපිළිවෙළක් ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් ශ්‍රී ලංකාවට මැදි ආදායම් උගුලට හසු නොවී ඒක පුද්ගල ආදායමේ තිරසාර වර්ධනයක් අත්පත් කර ගැනීමට හැකිවනු ඇත.

මූලාශ්‍ර :

1. Agénor, P-R and O Canuto (2012), "Middle-Income Growth Traps", World Bank Policy Research Working Paper, 6210.
2. Jankowska, A., A. Nagengast and J. Perea (2012), "The Middle-Income Trap: Comparing Asian and Latin American Experiences", OECD Development Centre Policy Insights, No. 96, OECD Publishing.

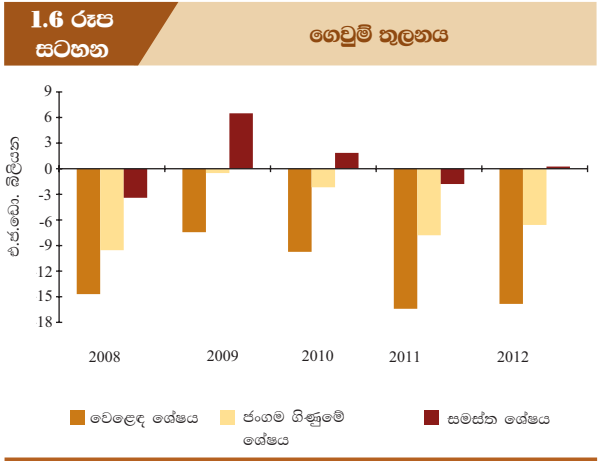
වෙළෙඳපොළේ කපු මිල ගණන් ඉතා සීඝ්‍රයෙන් පහළ වැටීම, නිමි ඇඟලුම් සාමාන්‍ය අපනයන මිල අඩු වීමට හේතු විය. මුළු ඇඟලුම් අපනයනවලින් සියයට 50 ක ප්‍රමාණයක් වූ යුරෝපා සංගමයට කළ ඇඟලුම් අපනයන 2012 වසරේ දී සියයට 9.2 කින් පහත වැටුණු අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ දෙවන විශාලතම ඇඟලුම් අපනයන

වෙළෙඳපොළ වන ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට කළ ඇඟලුම් අපනයනයන් ද 2012 වසරේ දී සියයට 4 කින් පහත වැටුණි. කෘෂිකර්මික භාණ්ඩ අපනයන ඉපැයුම් 2012 වසරේ දී සියයට 7.8 කින් පහත වැටුණි. සමහර මැදපෙරදිග රටවල පැවැති භූ-දේශපාලන අස්ථාවරත්වය නේ සඳහා පැවැති ඉල්ලුමට බලපෑම් ඇති කළ අතර,

ඒ හේතුවෙන් මුළු වෙළෙඳ භාණ්ඩ අපනයන ආදායමෙන් සියයට 15 ක් පමණ වූ තේ අපනයන අදායම, පහළ ගියේය.

2012 වසරේ දී සමස්ත ආනයන වියදම සියයට 5.4 කින් පහත වැටුණු අතර, ඉන්ධන හැර අනෙකුත් ආනයන වියදම සියයට 8.6 ක, වඩා වැඩි වේගයකින් අඩු විය. වහන ආනයනය සඳහා ඉහළ තීරු බදු පැනවීම සහ රුපියලේ අගය අවප්‍රමාණය වීමේහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මෝටර් රථ ආනයන වියදම 2011 වසරේ වාර්තා වූ කියුණු වර්ධනයට සාපේක්ෂව, 2012 වසරේ දී එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 495 ක් දක්වා සියයට 43.8 කින් අඩු විය. 2012 වසරේ පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයන අඩු වීමට මෙය විශාල දායකත්වයක් සැපයීය. 2012 වසරේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් රත්‍රන් ආනයන වියදම අඩු වීම හේතුවෙන් අන්තර් භාණ්ඩ ආනයන වියදම අඩු වුවද, තාප විදුලි බල උත්පාදනය මත ඉහළ රඳා පැවැත්ම හේතුවෙන් ඉන්ධන ආනයන වියදම වර්ධනය විය. එසේම, ඉරානයට එරෙහිව ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය විසින් තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කළ වෙළෙඳ සම්බාධක හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව විසින් පිරිපහදුව සඳහා ඉරානයෙන් බොර තෙල් ආනයනය කිරීම සීමා වීමේහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සාපේක්ෂ වශයෙන් වැඩි මිලකට පිරිපහදු කළ තෙල් ආනයනය කිරීම ඉහළ යාම වසර තුළ දී තෙල් ආනයන වියදම වැඩි වීමට යම් දායකත්වයක් දැක්වීය. 2012 වසරේ තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක වූ සංවර්ධන කටයුතු හේතුවෙන් ආයෝජන භාණ්ඩ ආනයනය වර්ධනය විය. වටිනාකම අනුව ආනයන වියදමෙහි සිදු වූ අඩුවීම, අපනයන ආදායමෙහි සිදු වූ අඩු වීමට වඩා වැඩි වීමේහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වෙළෙඳ හිඟය ද.දේ.නි. යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2011 වසරේ දී වූ සියයට 16.4 සිට 2012 වසරේ දී සියයට 15.8 දක්වා අඩු විය.

වෙළෙඳ හිඟය අඩුවීම, සේවා ලැබීම් සහ ජංගම සංක්‍රාමවල වර්ධනය වීම ගෙවුම් තුලනයේ ජංගම ගිණුමේ හිඟය අඩු වීමට ඉවහල් විය. ප්‍රධාන වශයෙන්, ප්‍රවාහන, තොරතුරු තාක්ෂණය පදනම් කරගත් සේවා, විදේශ ගමන් සහ සංචාරක අංශවල ඉපැයීම් වැඩිවීම හේතුවෙන් 2012 වසරේ දී සේවා ගිණුම සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. සංචාරකයන්ගේ පැමිණීම මිලියන 1 කට වඩා වැඩි අගයක් දක්වා සියයට 17.5 කින් වැඩි වීමත්, සංචාරකයකු විසින් කරනු ලබන සාමාන්‍ය වියදම වැඩි වීමත් හේතුවෙන් සංචාරක අංශයේ ඉපැයීම් සියයට 25.1 කින් වර්ධනය විය. මගී ගාස්තු, නැව් කුලී, වරාය සහ ගුවන් තොටුපොළ ආශ්‍රිත සේවාවන්ගෙන් සමන්විත ප්‍රවාහන සේවා සඳහා වූ ඉපැයීම්, සංචාරක පැමිණීම් සහ බනාලුම් ප්‍රතිනැව්ගත කිරීමේ කටයුතු වැඩි වීමත් සමඟ සියයට 17.4 කින් වර්ධනය විය. තොරතුරු තාක්ෂණය මත

පදනම් කරගත් සේවා සහ ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි හා දැනුම පදනම් කරගත් සේවා බාහිර මූලාශ්‍ර වෙත පැවැරීමේ අංශයන්, 2012 වසරේ දී ඉහළ ප්‍රගතියක් පෙන්වූ අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ ඉදිරි ආර්ථික වර්ධනය මෙහෙයවන ප්‍රධාන අංශයක් වීමට ඇති හැකියාව මැනවින් පිළිබිඹු කළේය. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධානතම විදේශ විනිමය ඉපැයුම් මූලය බවට තවදුරටත් පත් වෙමින්, වසර තුළ දී විදේශ සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ප්‍රේෂණ එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 6 ක් දක්වා සියයට 16.3 කින් වර්ධනය විය. මූලික වශයෙන්, වැඩි වැටුප් ගෙවන රටවල්වලට රැකියා සඳහා සංක්‍රමණය වර්ධනය වීම, වෘත්තීමය අංශයට අයත් ශ්‍රමිකයන්ගේ සංක්‍රමණය වැඩි වීම, ශ්‍රමිකයන්ගේ සාමාන්‍ය වැටුප් මට්ටම් වැඩි වීම සහ රටවල් කිහිපයක් සමඟ සාමූහික ගිවිසුම්වලට එළඹීම යන සාධකවල දායකත්වයෙන් විදේශ රැකියාවන්හි නියැලෙන ශ්‍රී ලාංකිකයන් සංඛ්‍යාව ඉහළ ගියේය. තවද, මුදල් ප්‍රේෂණය විධිමත් මාර්ගයන් තුළින් සිදුකිරීම පුළුල් වීම බැංකු අංශය හරහා ප්‍රේෂණ ලැබීම් වර්ධනය වීමට හේතු විය. සේවා ගිණුමෙහි අතිරික්තය සහ ශුද්ධ ජංගම සංක්‍රාම 2012 දී වෙළෙඳ හිඟයෙන් තුනෙන් දෙකකට වැඩි ප්‍රමාණයක් මූල්‍යනය කළේය. මේ අනුව, 2011 වසරේ දී වූ එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 4.6 (ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 7.8) ක් ජංගම ගිණුමේ හිඟය සිට 2012 වසරේ දී එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 3.9 (ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 6.6) ක් දක්වා අඩු විය.

2012 වසරේ දී ප්‍රාග්ධන සහ මූල්‍ය ගිණුම තුළ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් පෞද්ගලික අංශයේ මෙන්ම රාජ්‍ය අංශයේ ලැබීම් විය. ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාමේ පරිසරය තවදුරටත් හිතකර වීම සහ රටෙහි සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වය වර්ධනය වීම හේතුවෙන් වැඩි වූ ආයෝජකයන්ගේ ධනාත්මක විශ්වාසය පිළිබිඹු කරමින් 2012 වසරේ දී විදේශීය ණය ඇතුළත් විදේශීය ඍජු ආයෝජන මෙතෙක් ලද ඉහළම දළ ලැබීම් ප්‍රමාණය වාර්තා කරමින් එ.ජ.ඩොලර් බිලියන

1.3 ක් විය. එ.ජ.ඩොලර් බිලියනයක ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ලැබීම් ද ඇතුළුව 2012 වසරේ දී රජය වෙත වූ මුළු විදේශ ලැබීම් එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 2.9 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. මෙම ලැබීම් රටෙහි දිගු කාලීන සංවර්ධනයට පිටුවහලක් වෙමින් ප්‍රධාන යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති මූල්‍යනය කිරීම සඳහා යොමුකර ඇත. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා බැඳුම්කර මත රජය වෙත වූ විදේශීය ලැබීම් 2012 වසරේ දී සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විනිමය පාලන රෙගුලාසි ක්‍රමිකව ලිහිල් කිරීමේ ප්‍රතිලාභ ලබමින් 2012 වසරේ දී පෞද්ගලික අංශයේ විදේශ විනිමය ලැබීම් ද සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. එය පෞද්ගලික අංශයේ විදේශීය ණය ලබාගැනීමට අනුබලයක් වූ අතර, 2012 වසරේ දී විදේශ ණය සම්පාදනය සඳහා පෞද්ගලික සමාගම් 28 ක් අලුතින් අනුමැතිය ලබා ගත්තේය. මේ අතර, ලංකා බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 500 ක ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කරය ද ඇතුළුව 2012 වසරේ දී වාණිජ බැංකු විසින් ලබාගත් දිගුකාලීන ණය ප්‍රමාණය එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 973 ක් විය. 2012 වසරේ දී කෙටි කාලීන ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළේ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයක් වූයේ කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළේ 2011 වසරේ දී වාර්තා වූ එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 171 ක ශුද්ධ විදේශ විනිමය ගෙවීම් ප්‍රමාණය හා සැසඳීමේ දී 2012 වසරේ දී එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 305 ක ශුද්ධ විදේශ විනිමය ලැබීම් ප්‍රමාණයක් වාර්තා වීමයි.

විදේශීය අංශයේ ජංගම ගිණුමේ හිඟය අඩු වීම සහ ප්‍රාග්ධන හා මූල්‍ය ගිණුමෙහි ලැබීම් වැඩිවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2012 වසරේ දී සමස්ත ගෙවුම් තුළනය එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 151 ක අතිරික්තයක් වාර්තා කිරීමෙන් රටෙහි විදේශීය සංචිත ඉහළ නැංවිණි. 2009 වසරේ දී ජා.මු.අරමුදලෙන් ලබාගත් සම්පස්ථ ණය පහසුකම යටතේ අවසාන ණය වාරික දෙක ලැබීම සහ පස්වන ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවෙහි ලැබීම් තුළින් 2012 වසරේ දී දළ නිල සංචිත විශාල ලෙස ඉහළ නංවමින් හිතකර මට්ටමකට ගෙන ඒමට හේතු වූ අතර, මෙමගින් බාහිර කම්පනයන්ට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ඉහළ නැංවිණි. දළ නිල සංචිත ප්‍රමාණය (ආසියානු නිශ්කාෂණ සංගමයේ ශේෂයන් රහිතව) 2011 වසරේ වාර්තා වූ එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 6 ක සිට 2012 වසර අවසාන වන විට එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 6.9 දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, රටෙහි මුළු විදේශ සංචිත ප්‍රමාණය 2011 වසරේ පැවැති එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 7.2 සිට 2012 වසර අවසානය වන විට එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 8.4 ක් දක්වා වර්ධනය විය.

සංචිතවල ප්‍රමාණාත්මකභාවය මැනීමේ දර්ශකවලින් පෙන්නුම් කෙරෙන පරිදි නිල සංචිතවල වර්ධනය, බාහිර කම්පනයන්වලට රටෙහි ඇති අවදානම අඩු කළේය. ආසියානු නිශ්කාෂණ සංගමයේ ශේෂයන් රහිතව දළ නිල සංචිත ප්‍රමාණය ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් ආනයනික මාස 3 ක සම්මත ප්‍රමාණය හා සැසඳීමේදී, 2012 වසරේ දී ආනයනික මාස 4.3 කට සමාන විය. දළ නිල සංචිත, කෙටි කාලීන (අවුරුද්දක් හෝ එයට අඩු කල් පිරීමක් සහිත) විදේශීය ණයෙහි අනුපාතයක් ලෙස ගැනීමෙන් මනිනු ලබන සංචිතවල ප්‍රමාණාත්මකභාවය 2011 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ සියයට 60.6 ක සිට 2012 වසරේ දී සියයට 63 ක් දක්වා වර්ධනය විය. විදේශීය සංචිත සැලකිය යුතු වර්ධනයක් සිදු වුවද, කෙටි කාලීන ණයෙහි සාපේක්ෂ වර්ධනය, විශේෂයෙන්ම භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ බැඳුම්කරවල (මෙයින් සියයට 80 ක් වසර 1 සිට වසර 20 දක්වා කල්පිරීමේ කාලයකින් සමන්විත වේ) ඉහළ යාම, හේතුවෙන් සංචිත ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතය සුළු ප්‍රමාණයකින් පමණක් ඉහළ ගියේය. ජාත්‍යන්තර වර්ගීකරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුව සංචිත ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතය ගණනය කිරීම සඳහා භාවිතා කරන කෙටි කාලීන ණය තුළ, කල් පිරීමේ කාලය වසරකට වඩා වැඩි වුවත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ද අන්තර්ගත වේ. එසේ වුවද, 2009 වසරේ සිට විදේශිකයන් විසින් කල් පිරීමට පෙර ආපසු ලබාගෙන ඇති භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රමාණය, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල මුළු විදේශීය ආයෝජනයෙන් සියයට 8 ක් පමණක් වේ. ඒ අනුව, වසර 1 සිට 20 දක්වා කල්පිරීම් සහිත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර කෙටි කාලීන ණයවලින් ඉවත් කළහොත්, සංචිත ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතය 2011 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 73.7 සිට 2012 වසරේ දී සියයට 81.7 දක්වා වර්ධනය වනු ඇත.

2012 වසරේ දී රටෙහි මුළු විදේශීය ණය සහ විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් ඉහළ ගියේය. මැදි හා දිගු කාලීන ණය සහ කෙටි කාලීන ණයවලින් සමන්විත මුළු විදේශීය ණය ප්‍රමාණය එ.ජ.ඩොලර් වටිනාකම අනුව පෙර වසරේ පැවැති එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 25 සිට 2012 වසරේ දී එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 28.4 ක් දක්වා සියයට 13.8 කින් වර්ධනය විය. ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් ලද ලැබීම් හා ජා.මු.අරමුදලෙන් ලබාගත් සම්පස්ථ ණය පහසුකම යටතේ මුදාහැරීම් ඇතුළත් රජය වෙත වූ මැදි හා දිගු කාලීන ණය වශයෙන් පවතින විදේශීය ප්‍රාග්ධන ගලාඒම්, රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළ විදේශීය ආයෝජන සහ රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත වූ මැදි හා දිගු කාලීන ණය හේතුවෙන්, මුළු විදේශීය ණය 2011 වසරේ දී ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස වූ සියයට 42.2 ක සිට 2012 වසරේ

1.3 සංඛ්‍යා සටහන		විදේශීය අංශයේ ප්‍රවණතා		
ශීර්ෂය	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන		වර්ධනය %	
	2011 (අ)	2012 (ආ)		
අපනයන	10,559	9,774	-7.4	
කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන	2,528	2,331	-7.8	
කාර්මික නිෂ්පාදන	7,992	7,371	-7.8	
බනිත අපනයන	33	61	86.4	
වෙනත් අපනයන	7	10	48.1	
ආනයන	20,269	19,183	-5.4	
පාරිභෝගික භාණ්ඩ	3,654	2,995	-18.0	
අන්තර් භාණ්ඩ	12,275	11,570	-5.7	
ආයෝජන භාණ්ඩ	4,286	4,590	7.1	
වෙනත්	54	28	-48.6	
වෙළෙඳ ශේෂය	-9,710	-9,409	-3.1	
සේවා (ශුද්ධ)	1,099	1,250	13.8	
ලැබීම්	3,084	3,788	22.8	
ගෙවීම්	1,985	2,538	27.9	
ආදායම් (ශුද්ධ)	-647	-1,148	77.5	
ලැබීම්	467	321	-31.2	
ගෙවීම්	1,114	1,469	31.9	
ජංගම සංක්‍රාම (ශුද්ධ)	4,643	5,392	16.1	
පෞද්ගලික සංක්‍රාම (ශුද්ධ)	4,583	5,339	16.5	
ලැබීම්	5,145	5,985	16.3	
ගෙවීම්	562	646	15.1	
නිල සංක්‍රාම (ශුද්ධ)	60	53	-11.1	
ජංගම ගිණුමේ ශේෂය	-4,615	-3,915	-15.2	
ප්‍රාග්ධන ගිණුම (ශුද්ධ)	164	130	-20.7	
මූල්‍ය ගිණුම (ශුද්ධ)	4,098	4,554	11.1	
සෘජු ආයෝජන (ශුද්ධ)	896	813	-9.3	
ලැබීම්	956	898	-6.1	
ගෙවීම්	60	85	41.7	
පෞද්ගලික දිගුකාලීන (ශුද්ධ)	175	562	220.6	
ලැබීම්	310	891	187.7	
ගෙවීම්	135	329	144.9	
රජයේ දිගුකාලීන (ශුද්ධ)	2,237	1,497	-33.1	
ලැබීම්	3,026	2,869	-5.2	
ගෙවීම්	789	1,372	73.8	
පෞද්ගලික කෙටිකාලීන (ශුද්ධ)	-414	-358	-13.6	
එයින්: විවිධ ආයෝජන (ශුද්ධ)	-171	305	-278.0	
රජයේ කෙටිකාලීන (ශුද්ධ)	233	843	261.7	
වාණිජ බැංකු (ශුද්ධ)	971	1,196	23.2	
වත්කම් (ශුද්ධ)	183	-239	-230.4	
වගකීම් (ශුද්ධ)	788	1,435	82.0	
වැරදිම් සහ අත්හැරීම්	-708	-617		
සමස්ත ශේෂය	-1,061	151		
දළ නිල වත්කම් (අ)	5,958	6,877		
ආනයනික මාස ගණන	3.5	4.3		
මුළු විදේශ වත්කම් (අ)	7,199	8,357		
ආනයනික මාස ගණන	4.3	5.2		
අපනයන මිල දර්ශකය	111.2	103.3	-7.1	
ආනයන මිල දර්ශකය	122.3	115.2	-5.8	
වෙළෙඳ අනුපාතය	90.9	89.7	-1.3	
විනිමය අනුපාත (සාමාන්‍යය)			අනිප්‍රමාණ(+) අවප්‍රමාණ(-)	
රුපියල්/එ.ජ.ඩොලර්	110.57	127.60	-13.3	
රුපියල්/ජපන් යෙන්	1.39	1.60	-13.1	
රුපියල්/යුරෝ	153.86	164.01	-6.2	
රුපියල්/බ්‍රිතාන්‍ය පවුම්	177.23	202.28	-12.4	

(අ) සංශෝධිත මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) තාවකාලික
 (ඇ) ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමයේ ශේෂයන් රහිතව

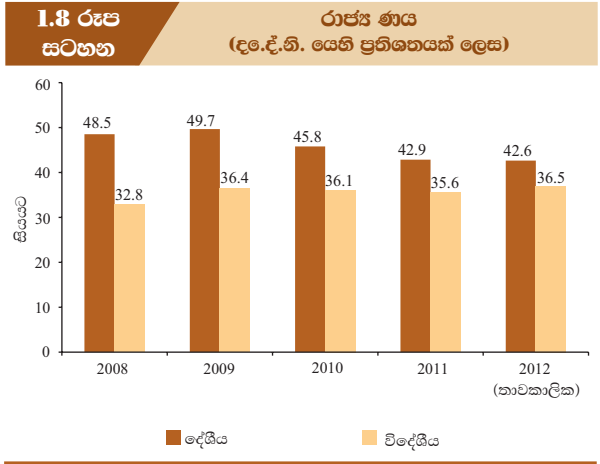
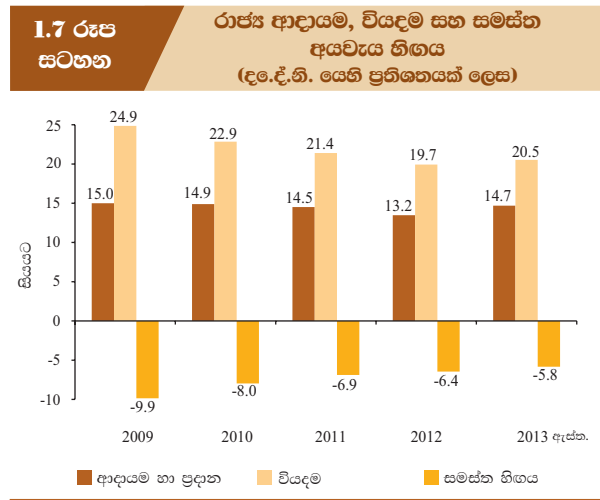
දී සියයට 47.9 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. මූලික වශයෙන් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල නොපියවූ ප්‍රමාණය වැඩි වීම හේතුවෙන් කෙටි කාලීන ණය 2012 වසරේ දී සියයට 22.9 කින් වර්ධනය විය. කෙසේ වුවද, රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල මුළු විදේශීය ආයෝජනයෙන් සියයට 80 ක් වසර 1 සිට වසර 20 දක්වා කල්පිරීමේ කාලයක් සහිත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවලින් සමන්විත වේ. භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන ලැබීම්හි ප්‍රතිශතයක් ලෙස විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්, 2011 වසරේ වූ සියයට 12.7 සිට 2012 වසරේ දී සියයට 21.2 දක්වා වර්ධනය විය. රජය විසින් කරන ලද දිගු කාලීන ණය ප්‍රාග්ධන ආපසු ගෙවීම්, විශේෂයෙන්ම 2007 වසරේ දී නිකුත් කළ එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 500ක ප්‍රථම ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරයේ ආපසු ගෙවීම සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා බැඳුම්කර සඳහා වන පොලී සහ කුපන ගෙවීම් ඇතුළත් රජයේ මැදි කාලීන හා දිගු කාලීන ණය සඳහා වූ පොලී ගෙවීම් ඉහළ යාම මෙන්ම 2012 වසරේ දී භාණ්ඩ හා සේවා අපනයනය සුළු වශයෙන් පහළ යාම මෙම වර්ධනයට හේතු විය.

2012 වසරේ පෙබරවාරි මාසයේ සිට විදේශ විනිමය ප්‍රතිපත්තිය යොමු වූයේ, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ තුළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මැදිහත්වීම සීමාකිරීම තුළින් විනිමය අනුපාතිකය තීරණය වීම වඩාත් නම්‍යශීලී වීමට ඉඩ හැරීම කෙරෙහිය. විනිමය අනුපාතිකය, වඩාත් නම්‍යශීලී වීමට ඉඩ හැරීමෙන් පසු සමපේක්ෂණ කටයුතු හේතුවෙන් විනිමය අනුපාතිකයෙහි ඇති විය හැකි විචලනයට පිළියමක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2012 මාර්තු මාසයේ දී ඉදිරි ගිවිසුම් සීමා කරන ලද අතර, වාණිජ බැංකුවල නොපිය වූ ශුද්ධ අනාවරණ තත්ත්වය (NOP) දැඩි කරන ලදී. ප්‍රතිපත්ති වෙනස්කම් සිදුකිරීමත් සමඟම ඇති වූ තත්ත්වය පෙන්නුම් කරමින් 2012 වසරේ ප්‍රථම භාගය තුළ රුපියල සියයට 14.56 කින් අවප්‍රමාණය විය. කෙසේ වුවද, ඉන්පසුව ගනු ලැබූ විවේචනශීලී ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් සහ වෙළෙඳපොළට විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ගලා ඒම ඉහළ යාම සමඟ වසරේ දෙවන භාගයේදී, රුපියල සියයට 4.83 කින් අනිප්‍රමාණය විය. සමස්තයක් වශයෙන්, 2012 වසර අවසානය වන විට රුපියල එ.ජ.ඩොලර් 127.16 දක්වා සියයට 10.43 කින් අවප්‍රමාණය විය. අනෙකුත් විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වල හැසිරීම නිරූපණය කරමින්, 2012 වසර තුළ දී රුපියල අනෙකුත් සියලු ප්‍රධාන විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වලට එරෙහිව ද අවප්‍රමාණය විය. මේ අතර, 2012 වසරේ දී නාමික සහ මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතිකයන් 2011 වසරේ දී දක්නට ලැබුණු අනිප්‍රමාණය වීමේ ප්‍රවණතාවට ප්‍රතිවිරුද්ධ සහ ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ අංශයේ වර්ධනය වන තරගකාරීත්වය නිරූපණය කරමින් අවප්‍රමාණය විය. දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළට කෙටි කාලීනව අඛණ්ඩව මුදල්

ප්‍රවාහ ලැබෙනු ඇතැයි යන වෙළෙඳපොළ අපේක්ෂාව පිළිබිඹු කරමින් වසරේ වැඩි කාලයක් තුළ මාස තුන සහ මාස හය යන කාල පරාසයන් සඳහා වන ඉදිරි විනිමය ගනුදෙනු ගිවිසුම් අධිමිල, පොලී අනුපාතික අන්තරයට වඩා මදක් පහළ මට්ටමක පැවැතුණි.

රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ වර්ධනයන්

2012 වර්ෂයේදී රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපාය මාර්ග ඉලක්කය වූයේ නිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් සඳහා පහසුකම් සැලසීමට ඉහළ මට්ටමක ආයෝජන පවත්වා ගන්නා අතර රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීමය. ඒ අනුව, අයවැය හිඟය ද.දේ.නි. යෙන් සියයට 6.2 ක් ලෙස ද, ප්‍රදානයන් සහිත ආදායම සහ ශුද්ධ ණය දීම සහිත වියදම පිළිවෙලින් ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 15 ක් සහ සියයට 21.2 ක් වෙනැයි ද ඉලක්ක කරන ලදී. කෙසේ වුවත්, වසර ඇතුළත අයවැය ක්‍රියාවලිය අභියෝගාත්මක කාර්යයක් වූ අතර, ඉහළ පොලී අනුපාතික, විනිමය අනුපාතිකයන්හි උච්ඡාවචනයන් හේතුවෙන් පුළුල් වූ ණය සේවාකරණ ගෙවීම්, පහත වැටුණු ආනයන සහ මන්දගාමී ආර්ථික වර්ධනය යනාදිය මේ සඳහා හේතු විය. එසේ වුවත්, පසුගිය වසර කිහිපය තුළ අයවැය හිඟය ක්‍රමයෙන් අඩුකර ගනිමින් ලබාගත් ජයග්‍රහණ තහවුරු කර ගනිමින්, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස අයවැය හිඟය 2011 වසරේ දී වූ සියයට 6.9 සිට 2012 වසරේ දී සියයට 6.4 දක්වා අඩු කර ගැනීමට රජයට හැකි විය. රාජ්‍ය ආදායම් අඩු වුවද, පුනරාවර්තන වියදම් දැඩි පාලනයකට ලක් කරන අතර ප්‍රමුඛතාවය අඩු ප්‍රාග්ධන වියදම් සීමා කිරීම තුළින්, රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් 2012 අයවැය ඉලක්ක ආසන්නයේ පවත්වා ගැනීමට රජයට හැකි විය. වර්තන හා ප්‍රාග්ධන යන වියදම් දෙවර්ගයම පාලනය කිරීම හේතුවෙන් සමස්ත රාජ්‍ය වියදම හා ශුද්ධ ණය දීම ද.දේ.නි. යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2011 වසරේ දී පැවැති

සියයට 21.4 සිට 2012 වසරේ දී සියයට 19.7 දක්වා අඩු විය. ඒ අනුව, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රාජ්‍ය ආයෝජන සියයට 5.5 ක පවත්වා ගත් අතර වර්තන වියදම් 2011 වසරේ දී වූ ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 15.4 සහ වසරේ අයවැය ඉලක්කය වූ සියයට 14.8 ට සාපේක්ෂව 2012 වසරේ දී ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 14.4 දක්වා අඩු විය. ඒ අනුව, පොලී ගෙවීම් රහිත මූල්‍ය හිඟය පෙන්නුම් කෙරෙන ප්‍රාථමික ගිණුමේ හිඟය 2011 වසරේ දී වූ ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 1.4 සිට 2012 වසරේ දී ද.දේ.නි. යෙන් සියයට 1.1 දක්වා අඩු විය. වර්තන වියදමේ අඩුවීමක් සිදුවුවද, රජයේ ආදායමෙහි සහ වර්තන වියදමෙහි වෙනස පෙන්වන වර්තන ගිණුමේ ශේෂය 2011 වසරේ දී වූ ද.දේ.නි. යෙන් සියයට 1.1 ක හිඟයක සිට 2012 වසරේ දී ද.දේ.නි. යෙන් සියයට 1.4 ක හිඟයක් දක්වා වැඩි වූ අතර, රාජ්‍ය ආදායම් අඩුවීම මේ සඳහා හේතු විය. දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් මන්දගාමී වීම සහ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගයන්හි බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් රාජ්‍ය ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරෙහි පැවැති සියයට 14.3 සිට සියයට 13 දක්වා අඩු විය. සමස්ත මූල්‍යන අවශ්‍යතාවයෙන් සියයට 59 ක් පමණ මූල්‍යනය කරමින්, අයවැය හිඟය මූල්‍යනයේ දී රජය විදේශීය මූල්‍ය ශ්‍රී ලාභ කෙරෙහි වැඩි නැඹුරුවක් දැක්වීය. දේශීය මූල්‍යයන්ගෙන් මූල්‍යනයේ දී රජය බැංකු හරහා වැඩි වශයෙන් ණය ලබාගත් අතර, එය 2012 අයවැය ඇස්තමේන්තුවෙහි අපේක්ෂිත ප්‍රමාණය ඉක්මවා යමින් දේශීය මූල්‍යන අවශ්‍යතාවයෙන් සියයට 65 ක් පමණ විය.

රජයේ සමස්ත ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරෙහි දී පැවති සියයට 14.3 සිට සියයට 13 දක්වා පහත වැටුණ ද, නාමික වශයෙන් සියයට 5.7 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. රාජ්‍ය ආදායමෙහි දුර්වල ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා මුළුමනින් ම හේතු වූයේ බදු ආදායම ද.දේ.නි. යෙහි

ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2011 දී පැවති සියයට 12.4 සිට සියයට 11.1 දක්වා පහත වැටීමකි. ආර්ථික කටයුතු මන්දගාමී වීම සහ විශේෂයෙන් මෝටර් රථ ඇතුළු පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයන පහත වැටීම මත ආනයන බදු පහළ යාම හේතුවෙන් බදු ආදායම 2012 අයවැය ඇස්තමේන්තුවට සාපේක්ෂව සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණි. බදු නොවන ආදායම පෙර වසරෙහි දී මෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 1.9 ක්ව පැවතිණි.

රජයෙහි වර්තන සහ ප්‍රාග්ධන වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2011 දී පැවති සියයට 21.4 සිට 2012 වසරේ දී සියයට 19.7 දක්වා අඩු විය. වර්තන වියදම් තාර්කිකරණය කිරීමට සහ ප්‍රමුඛතාව අඩු ප්‍රාග්ධන වියදම් සීමා කිරීමට රජය දැරූ උත්සාහය අඩු වූ වියදම තුළින් පිළිබිඹු වෙයි. වැටුප් හා වේතන සහ රජයේ අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වූ වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම වර්තන වියදම් අඩුවීම සඳහා මූලික විය. ප්‍රාග්ධන වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරෙහි පැවති සියයට 6 ට සාපේක්ෂව 2012 වසරේ දී සියයට 5.3 ක් දක්වා අඩු වූ අතර, ඒ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ උපායමාර්ගික වැදගත්කමක් ඇති යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවලට පමණක් සම්පත් යෙදවීමයි.

අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම ප්‍රධාන වශයෙන් රජයේ සුරැකුම්පත්වල විදේශීය ආයෝජනය, ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් ලද අරමුදල් සහ ව්‍යාපෘති ණය ලැබීම යන විදේශීය මූලාශ්‍රවලින් සිදුකරන ලද අතර එය සමස්ත මූල්‍යන අවශ්‍යතාවයෙන් සියයට 59කට ආසන්න විය. සියයට 41 ක් වන ඉතිරිය දේශීය මූලාශ්‍රවලින් මූල්‍යනය කරන ලදී. 2012 වසරෙහි ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනයෙහි සංයුතිය සලකා බැලීමේ දී රජය බැංකු මූලාශ්‍රයන් වෙත වැඩි වශයෙන් නැඹුරු විය. 2012 වසරෙහි බැංකු අංශයෙන් වූ ශුද්ධ මූල්‍යනය ඇස්තමේන්තුගත රුපියල් බිලියන 64 සමග සසඳා බැලීමේ දී රුපියල් බිලියන 131.5 ක සැලකිය යුතු ඉහළ අගයක් වුවත් ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනයෙහි බැංකු අංශයෙන් සිදුකළ මූල්‍යනය පෙර වසරෙහි පැවති සියයට 81 සිට සියයට 65 දක්වා අඩු විය.

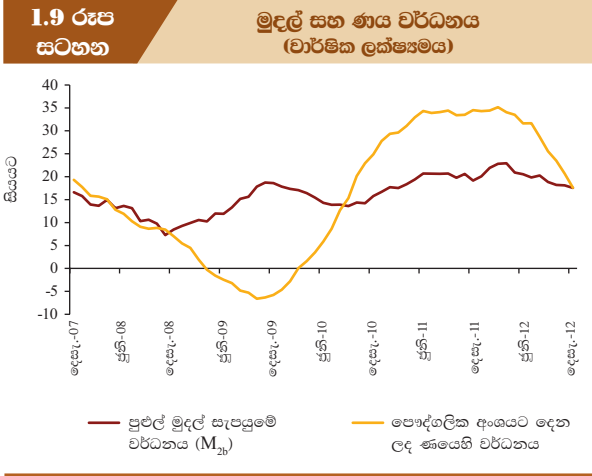
ප්‍රධාන වශයෙන් විදේශ විනිමය අනුපාත විචලනය හේතුවෙන් මෑත කාලය පුරා පැවති අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවයට ප්‍රතිවිරුද්ධ ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස නොපිය වූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය 2012 වසරේ දී සියයට 79.1 දක්වා වැඩිවිය. නොපියවූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය 2011 වසරෙහි පැවති රුපියල් බිලියන 5,133 සිට 2012 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 6,000 දක්වා නාමික වශයෙන් සියයට 16.9 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිවිය. ප්‍රධාන විදේශ විනිමය වර්ගවලට සාපේක්ෂව

ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් 2012 වසර අග දී සමස්ත ණය තොගය රුපියල් බිලියන 207 (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 2.7) කින් වැඩි විය. කෙසේ වුවද, 2012 වසරේ දී ආසියා හා පැසිෆික් කලාපීය එක්සත් ජාතීන්ගේ ආර්ථික හා සමාජීය කොමිසමෙහි ඵලදායී ණය කළමනාකරණය පිළිබඳ අත්පොතේ නිර්වචනයන්ට අනුව ණය දර්ශක හයෙන් පහක්ම ශ්‍රී ලංකාව ණයගැති බවින් අඩු රටක් ලෙස සනාථ කරන ලදී. (වැඩි විස්තර සඳහා 6.7 සංඛ්‍යා සටහන බලන්න).

මුදල් අංශයේ වර්ධනයන්

මුදල් සමස්තයන්හි ශීඝ්‍ර ප්‍රසාරණය පාලනය කිරීමටත් එයින් සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව රැකගැනීමටත් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් වසර තුළ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වාගත් නමුත් අදාළ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවලින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල කෙරෙහි ළඟා වූ බැවින් දෙසැම්බර් සිට එම ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කිරීමට හැකි විය. ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික දෙවරක් ඉහළ දැමීමෙන් සහ රුපියල් ණය දීමේ වර්ධනය සම්බන්ධ ඉහළ සීමාවක් පැනවීමෙන් මුදල් හා ණය සමස්තයන්හි ඉහළ වර්ධනය අඩු කිරීමට මුදල් ප්‍රතිපත්තිය විශේෂයෙන්ම දැඩි කළේය. මේ අනුව, පෙබරවාරි මාසයේ දී මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 50 කින් ඉහළ දමන ලදී. අප්‍රේල් මස දෙවන වර සිදුකරන ලද ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීමේ දී, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොර්ඩෝව පදනම් අංක 200 කින් පුළුල් කරමින් ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය සියයට 7.75 ක් දක්වා පදනම් අංක 25 කින් ඉහළ දැමූ අතර, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය සියයට 9.75 දක්වා පදනම් අංක 75 කින් වැඩිකරන ලදී. මේ සමගම, ණය සීමා කිරීම වඩාත් උත්සුක කරනු පිණිස, 2012 දී මහ බැංකුව බලපත්‍රලාභී බැංකුවල රුපියල් ණය වර්ධනය මත ඉහළ සීමාවක් පනවන ලදී. ඒ අනුව, මුදල් නීති පනත් 101(1) වගන්තිය යටතේ ණය වර්ධනය සියයට 18 ට සීමා කළ අතර, ඊට අතිරේකව තවත් සියයට 5 ක ණය වර්ධනයක් පවත්වා ගැනීමට විදේශයන්ගෙන් අරමුදල් ගෙනෙන බැංකු සඳහා අවස්ථාව දෙන ලදී. මෙමගින් සමහර බැංකු මත ඇතිවිය හැකි අසමමිතික බලපෑම් සැලකිල්ලට ගෙන, සීමාව ලෙස රුපියල් මිලියන 800 හෝ විදේශයන්ගෙන් අරමුදල් ගෙනෙන බැංකු සඳහා රුපියල් බිලියනයක් ලෙස පනවන ලදී. ණය සහ මුදල් සමස්තයන්හි වර්ධනය මන්දගාමී වූ බැවින්, 2012 දෙසැම්බර් හි දී මහ බැංකුව දැඩි ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයෙන් ඉක්මණින් ඉවත් වීම සංඥා කරමින් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 25 කින් අඩු කිරීමට සහ ණය සම්බන්ධ ඉහළ සීමාව වසර අගදී අවසන් වීමට ඉඩ හැරීමට කටයුතු කළේය. මේ අනුව 2012 වසර තුළ

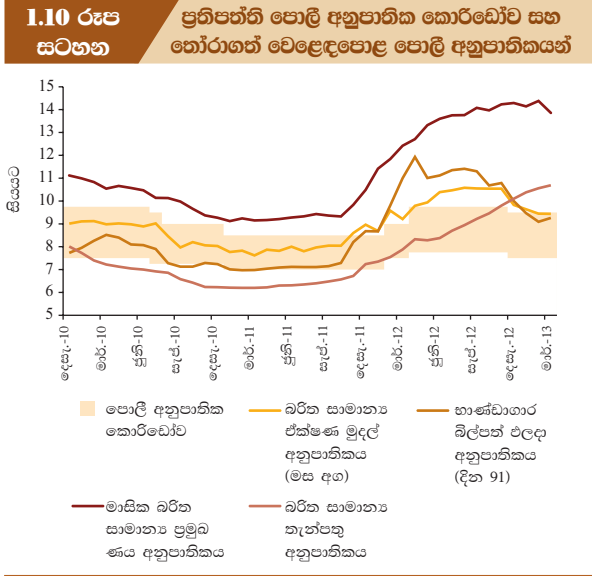

සිදුකළ ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීමේ වක්‍රය, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය මැන වසරවලදී අත්දුටු කෙටිම දැඩි කිරීමේ වක්‍රයන්ගෙන් එකක් ලෙස සැලකිය හැක.

2011 වසර තුළ දී පැවැති පුළුල් රුපියල් ද්‍රවශීලතා අතිරික්තයන්ට සාපේක්ෂව, 2012 අගෝස්තු වන තෙක් දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ තුළ ද්‍රවශීලතාව මද වශයෙන් අතිරික්තව පැවති අතර, ඉන් අනතුරුව මුළුමනින්ම සමතුලිත තත්ත්වයකට පත්විය. අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව වසරේ පළමු මාස අට තුළ රුපියල් බිලියන 12 ක් වූ සාමාන්‍යයක පැවති අතර විශේෂයෙන්ම, පස්වැනි ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවේ ලැබීම් හි කොටසක් මහ බැංකුව විසින් මිලදී ගැනීම නිසා ජූලි අග වන විට රුපියල් බිලියන 59 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යන ලදී. කෙසේ වුවත්, පවත්නා දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට අනුව වෙළෙඳපොළ තුළ දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයක් පවත්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව සැලකිල්ලට ගෙන, මහ බැංකුව කාලීන පදනම යටතේ ප්‍රතිමිලදීගැනුම් ගිවිසුම් වලට එළඹීමෙන් සහ මහ බැංකුවේ රාජ්‍ය ණය කළඹේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ස්ථිර පදනමක් යටතේ විකිණීමෙන්, අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අඩු කිරීමට පියවර ගත් නමුත් වෙළෙඳපොළ සහභාගිත්වය අවම වූ බැවින් ලැබුණු ප්‍රතිඵල සීමාසහිත විය. කෙසේ වුවද අගෝස්තු අවසානයේ සිට වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව අඩුවූ අතර, මෙම තත්ත්වයන් විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් (swaps) අවසන් වීම සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නොකඩවා විකිණීම නිසා ද්‍රවශීලතාවය අතිරික්ත හා හිඟ අවස්ථාවන් පරාසයේ විචලනය වූ අතර, මේ හේතුවෙන් දිගු කාලීන පදනම යටතේ ප්‍රති විකුණුම් ගිවිසුම් තුළින් ද්‍රවශීලතාව වෙළෙඳපොළට එක් කිරීමට අවශ්‍ය විය. අවසන් කාර්තුවේ දී, විශේෂයෙන්ම දෙසැම්බර් මාසයේ දී, ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළෙන් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම සහ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළෙන්

විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව සමතුලිත තත්ත්වයක පවත්වා ගැනීමට උපකාරී විය. දෛනික පදනමින් ද්‍රවශීලතාව කළමනාකරණය කිරීමට සහ වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික සඳහා මගපෙන්වීමට මහ බැංකුව විසින් විවිධ වෙළෙඳ කටයුතු වෙන්දේසි අඛණ්ඩව පවත්වන ලද අතර, දෛනිකව නිත්‍ය පහසුකම් ලබාදීම සඳහා ද කටයුතු කරන ලදී.

සාර්ව ආර්ථිකයේ අපේක්ෂිත සංවර්ධනයන්ට අනුකූලව සකස්කරන ලද මුදල් වැඩසටහන වසර තුළ දී මුදල් මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා මගපෙන්වීමට සඳහා යොදාගන්නා ලදී. සියයට 8 ක මූර්ත ද.දේ.නි.යෙහි සහ සියයට 6 ක ද.දේ.නි. අවධමනකයෙහි අපේක්ෂිත වර්ධනයන්ට අනුකූලව, නාමික ද.දේ.නි.ය සියයට 15 ක් පමණ වනු ඇතැයි මුලින් පුරෝකථනය කරන ලදී. මෙම පුරෝකථනයන්ට අනුකූල වන ලෙස, මුදල් ගුණකය බොහෝ දුරට ස්ථායීව පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ බැවින් පුළුල් මුදල්හි සහ සංචිත මුදල්හි වර්ධනය සියයට 15 ක මට්ටමේ පවතිනු ඇතැයි ඉලක්කගත කරන ලදී. පෞද්ගලික අංශයට ලබාදෙන ලද ණය සියයට 19 කින් පමණ ප්‍රසාරණය වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කරන ලද අතර, පසුව එය රුපියල් වලින් ලබාදෙන ණය සීමා කිරීමට අවශ්‍ය නියාමන සැකසීම සඳහා පදනම් විය. වසර තුළ අනුගමනය කරන ලද දැඩි ප්‍රතිපත්තිවල බලපෑම, ගෝලීය ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීම කල්ගතවීම සහ අහිතකර කාලගුණික තත්ත්වවල බලපෑම සැලකිල්ලට ගෙන මූර්ත ද.දේ.නි.ය සඳහා වූ පුරෝකථන අවස්ථා කිහිපයකදීම සංශෝධනය කරමින් අඩු කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, නාමික ද.දේ.නි. යේ වර්ධනය බොහෝ දුරට ස්ථායීව පැවති හෙයින් වසර තුළ දී මුදල් සමස්තයන්ගේ ඉලක්කගත වර්ධනයන් නොවෙනස්ව පවත්වාගත හැකි විය.

ක්‍රියාත්මක කරන ලද දැඩි ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින් දෙවන කාර්තුවේ සිට ණය සහ මුදල් සමස්තයන්ගේ වර්ධනය පහළ වැටුණි. පෙර වසර දෙක තුළ පැවති සංචිත මුදල්වල ඉහළ වර්ධනයට සාපේක්ෂව සංචිත මුදල්හි වර්ධනය 2012 දී මන්දගාමී වූ අතර, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 10.2 ක් විය. වසර තුළදී සංචිත මුදල් උච්චාවචනයට ලක් වූ නමුත් ඉලක්කගත මට්ටම් තුළ පැවැතෙමින් සියයට 14.8 ක වාර්ෂික වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. පුළුල් මුදල්හි වර්ධනය ඉලක්කගත මට්ටම් අභිබවා ඉහළ යමින් 2012 අප්‍රේල් වන විට සියයට 23 ක් වූ ඉහළම අගය වාර්තා කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, අප්‍රේල් මස සිට පෞද්ගලික අංශයට ලබාදෙන ණය වර්ධනය අඩුවීම හේතුවෙන් පුළුල් මුදල්හි වර්ධනය වසර අවසානය වන විට සියයට 17.6 ක් දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, වසරේ මුල් මාස කිහිපය තුළ පැවති ඉහළ වර්ධනයේ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් පුළුල් මුදල්හි සාමාන්‍ය වර්ධනය සියයට 20.2 වැනි ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි.

බැංකු පද්ධතිය තුළ දේශීය වත්කම් හි ප්‍රසාරණය වසර තුළ පුළුල් මුදල් සැපයුම වර්ධනය වීම කෙරෙහි දායක විය. වසර තුළ පෞද්ගලික හා රාජ්‍ය යන දෙඅංශය විසින්ම ලබාගන්නා ලද දේශීය ණය ප්‍රමාණය වර්ධනය විය. 2011 වසරේ දක්නට ලැබුණු තත්ත්වය තවදුරටත් පවත්වා ගනිමින්, වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ පෞද්ගලික අංශය විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ ගිය අතර, 2012 මාර්තු මාසයේ දී එහි උපරිම අගය වූ සියයට 35.2 කරා ළඟා විය. කෙසේ වුවද, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමග වසර අවසානයේ දී ණය වර්ධනය සියයට 17.6 දක්වා පහළ ගිය අතර, එය වසරේ ඉලක්කගත ප්‍රමාණයට ද වඩා පහළ අගයක් විය. වසරේ මුල් මාස කිහිපය තුළ ඉහළ අගයක පැවති රජය විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය වසරේ ඉතිරි කාලය තුළ ද සුළු වශයෙන් වර්ධනය විය. බැංකු අංශය මගින් 2012 වසර තුළ රාජ්‍ය අංශය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 211.6 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, එය අයවැයෙහි බැංකු ණය ලබාගැනීම් සඳහා ඉලක්කය වූ ප්‍රමාණයට වඩා සැලකිය යුතු ඉහළ අගයක් විය. එසේම, ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව සහ ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බැංකු අංශයෙන් ලබාගත් අධික ණය හේතුවෙන් රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය ද රුපියල් බිලියන 94 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යන ලදී.

වසර තුළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විදේශීය වත්කම් ඉහළ ගිය අතර, වාණිජ බැංකුවල විදේශීය වත්කම්හි පහළ යාම හේතුවෙන් බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ ගියේය. වර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා

වාණිජ බැංකු විසින් විදේශයන්ගෙන් නව අරමුදල් රැස්කරන ලදී. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඔවුන්ගේ විදේශ වත්කම් පහළ ගිය ද, ඔවුන්ගේ ශේෂ පත්‍රයන්හි දේශීය විදේශ මුදල් වත්කම් වර්ධනයක් දැකිය හැකි විය. මේ අතරින් ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවට ලබාදුන් විදේශ මුදල් ණය සහ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවල ආයෝජන ඉහළ යාම කැපී පෙනුන අතර එය රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය සංස්ථා අංශය සඳහා ලබාදුන් ණයෙහි ඉහළ යාම තුළින් ද පිළිබිඹු විය. වාණිජ බැංකු රැස්කළ විදේශ අරමුදල්වලින් කොටසක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සමග විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් සඳහා භාවිතා කරගන්නා ලදී. ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ලැබීමවලින් කොටසක් මහ බැංකුව විසින් මිල දී ගැනීම, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ තුළ විදේශ මුදල් මිලදී ගැනීම මෙන්ම දේශීය බැංකු සමග වසර අග භාගයේ දී සිදුකළ විදේශ විනිමය හුවමාරු හේතුවෙන් වසර තුළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විදේශ වත්කම් සංචිත වර්ධනය විය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශයන්ට අනුකූලව ණය සහ මුදල් සමස්තයන්ගේ අපේක්ෂිත අඩුවීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික ව්‍යුහය ඉහළ යාමට අවස්ථාව සලසන ලදී. 2012 දෙසැම්බර් මස මැද භාගයේ දී ප්‍රතිපත්ති ලිහිල්කරණය තෙක්, වසර තුළ එක් දින අන්තර් බැංකු වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොර්ඩෝවේ ඉහළ සීමාවේ පැවතුණි. ඉහළ ගිය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික, ණය සීමාකිරීම සහ දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන් පිළිබිඹු කරමින් 2011 අවසාන කාර්තුවේ පැවති නැඹුරුව තවදුරටත් පවත්වාගනිමින් 2012 වසරේ දී වෙළෙඳපොළ තුළ තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික තවදුරටත් ඉහළ ගියේය. භාණ්ඩාගාර බිල්පත්හි සියලුම කල්පිරීම්හි ඵලදා අනුපාතික 2012 මැද භාගය වන තෙක් ඉහළ ගිය අතර, එතැන් සිට 2012 දෙසැම්බර් දක්වා ස්ථාවර පැවතුණි. ණය සීමාව ඇතැම් බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දෙන ණය සීමාකිරීමට බලපෑ අතර ඒ හේතුවෙන් බැංකුවල අතිරික්ත අරමුදල් රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කෙරිණි. වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතිකයන්ගේ ඉහළයාම, රජයේ සුරැකුම් සඳහා වන ද්විතීයික වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතික වක්‍රය තුළින් ද පිළිබිඹු වූ අතර, සමස්ත ඵලදා වක්‍රය මෙම වසර අග දී 2011 පැවති ප්‍රමාණයට වඩා ඉහළින් පැවතුණි.

මූල්‍ය අංශයේ වර්ධනයන්

ගෝලීය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළෙහි පැවති දුර්වල තත්ත්වයන්ගෙන් පැන නැගුණු අවදානම් සහ දේශීය ආර්ථිකයෙන් එල්ල විය හැකිව තිබූ තර්ජනයන් මධ්‍යයේ

වුව ද මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රය එහි ස්ථායීතාවය පවත්වා ගනිමින් වසර තුළ දී ප්‍රසාරණය විය. වසර මුල දී දේශීය ඉල්ලුම පාලනය කිරීමට සහ ආර්ථිකයේ ස්ථායීතාවය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ගන්නා ලදී. 2012 මාර්තු මාසයේ දී ණය වර්ධනය මත සීමාකිරීම් සිදුකළ අතර, එය ඉහළ ණය වර්ධනය අඛණ්ඩව පැවතීම හේතුවෙන් බැංකු ක්ෂේත්‍රයේ ස්ථායීතාවයට සහ එමගින් සමස්ත මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ස්ථායීතාවයට එල්ල විය හැකිව තිබූ අහිතකර බලපෑම වැළැක්වීමට ද උපකාරී විය. ප්‍රාග්ධන සහ ද්‍රවශීලතා මට්ටම සැලකීමේ දී මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ සමස්ත යහපැවැත්ම වර්ධනය විය. තුලිත ප්‍රාදේශීය වර්ධනයක් ළඟාකර ගැනීම සඳහා වන ප්‍රයත්නයන්ට මූල්‍යමය පහසුකම් සැලසීම ප්‍රවර්ධනය කරමින් ශාඛා ජාලය තවදුරටත් වර්ධනය විය. කෙසේ වුවද, ඉහළ ගිය ආයෝජක විශ්වාසය කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි ශුද්ධ ලැබීම් තුළින් පිළිබිඹු වුවද, බලධාරීන් විසින් ගත් දැඩි ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් පසුගිය වසර සමග සැසඳීමේ දී දේශීය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ උදාසීනව පැවතුණි. නව්‍යකරණයන් සහ නවීකරණයන් දිරිගන්වන අතරම පෙර වසරේ පරිදීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය පද්ධතියේ සුරක්ෂිතතාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අධීක්ෂණ සහ නියාමන පරිසරය ශක්තිමත් කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

මූල්‍ය ආයතන ප්‍රමාණවත් ලෙස ප්‍රාග්ධන සහ ද්‍රවශීලතා මට්ටම් පවත්වා ගැනීම සහ ශාඛා ජාලය ප්‍රසාරණය කිරීම තුළින් වත්කම් පදනම පුළුල් වීම හේතුවෙන් මූල්‍ය අංශයේ ශක්තිමත්භාවය වැඩිදියුණු විය. 2012 දී වත්කම් හිමිකම් ප්‍රමාණයේ ඉහළයාමත් සමඟ අඛණ්ඩව බැංකු අංශය මූල්‍ය අංශය තුළ ප්‍රමුඛතාවක් දැරීම සිදු විය. විශේෂයෙන්ම 2012 මාර්තු මාසයේ දී ණය වර්ධනය මත සීමාවක් පැනවීම හේතුවෙන් බැංකු අංශයේ වත්කම් වර්ධනය 2011 පැවැති මට්ටමේම නොවෙනස්ව පැවතුණු නමුත් 2012 දී ලාභදායීත්වය ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. ඉහළ ගිය ලාභය බැංකුවල ප්‍රාග්ධන අරමුදල් ඉහළ නැංවීමට උපකාරී විය. බැංකු පද්ධතියේ මුළු ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණත්ව අනුපාතය නියාමක විසින් පනවන ලද අවම සීමාවන්ට ඉහළින් පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඉහළ පොලී අනුපාතික වාතාවරණයේ බලපෑම විශාල වශයෙන් පිළිබිඹු කරමින් 2009 සිට දක්නට ලැබුණු අක්‍රීය ණයෙහි පහළ යාමේ ප්‍රවණතාවය 2012 දී වෙනස් විය. 2012 අවසානය වන විට තැන්පතු රක්ෂණ ක්‍රමය සාමාජික ආයතන 78 කින් සහ රුපියල් බිලියන 9.7 ක පමණ අරමුදල් ශේෂයකින් සමන්විත විය. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් වලින් සමන්විත බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශය එහි ආයතනවල ශක්තිමත් බව වැඩිදියුණු කිරීම තුළින් තම

ශාඛා ජාලය වර්ධනය කරමින් වත්කම් පදනම පුළුල් කර ගන්නා ලදී. අවදානම් කළමනාකරණ පිළිවෙත් ප්‍රවර්ධනය සඳහා වූ මහ බැංකුවේ අඛණ්ඩ ප්‍රයත්නයන් මෙම ආයතනයන්හි සමස්ත ශක්තිමත් බව වර්ධනය වීමට උපකාරී විය. මහ බැංකුව, විසින් අවසර නොලත් මුදල් ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාම වළක්වාලීමට ප්‍රයත්න ගනිමින් පසුබෑමට ලක් වූ මුදල් ආයතන නැවත ගොඩනැංවීම සඳහා සිදුකරන ලද ප්‍රගතිය වඩාත් සුක්ෂ්මව අධීක්ෂණය කරන ලදී. වසර තුළ දී රජයේ සුරැකුම්පත් සම්බන්ධව ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්ගේ මූලික කාර්ය සාධන දර්ශකයන් වර්ධනය විය. කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි දුර්වල කාර්යසාධනයක් තිබියදීත් ඒකක භාර (Unit Trust) අංශය විවිධාංගීකරණය වූ කළඹ තුළින් ප්‍රතිලාභ ලබමින් මුළු වත්කම් සහ ශුද්ධ වත්කම්වල සැලකිය යුතු ඉහළ වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මුළු වත්කම්, වාරික ආදායම්, ආයෝජන ආදායම් සහ ලාභදායීත්වය යන මූලික දර්ශක සියල්ලෙහිම ඉහළ වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් රක්ෂණ ආයතන විසින් ඔවුන්ගේ ශක්තිමත්භාවය පවත්වා ගන්නා ලදී. ආයෝජන මත යහපත් ප්‍රතිලාභයක් පවත්වා ගනිමින් ප්‍රධාන විශ්‍රාම අරමුදල් වත්කම් පදනමෙහි සහ සාමාජිකත්වයෙහි වර්ධනයක් අඛණ්ඩව අත් කර ගන්නා ලදී. විශ්‍රාමික අරමුදල් අංශයේ වත්කම්වලින් සියයට 79 කට දායක වූ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල 2012 අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 1,144 ක අරමුදල්වලින් සමන්විත විය.

අධිකාරීන් විසින් හඳුන්වාදෙන ලද ස්ථායීකරණ ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙන් දේශීය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් පෙර වසරේ පැවති තත්ත්වයන්ට සාපේක්ෂව මන්දගාමී විය. මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව අතිරික්ත තත්ත්වයන්ගේ සිට හිඟ තත්ත්වයන්ට උච්ඡාවචනය වුවද විශේෂයෙන්ම වසරේ අවසන් භාගයේ දී බොහෝදුරට තුලිත මට්ටමක පැවතුණි. බැංකු සඳහා ණය සීමා පැනවීම වැනි අනුගමනය කරන ලද දැඩි ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවලට අනුකූල වෙමින් 2012 වසර මුල් භාගයේ දී අන්තර් බැංකු ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය ඉහළ ගිය අතර, ඉන් අනතුරුව මහ බැංකු ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවෙහි ඉහළ සීමාව ආසන්නයේ පැවති නමුත් දෙසැම්බර් මාසයේ මැද ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කිරීමත් සමඟම ප්‍රතිපත්ති කොරිඩෝවෙහි මධ්‍යය දෙසට පහත වැටුණි. බැංකු ණය දීම මත පනවන ලද ණය සීමාවන් සහ බැංකු විසින් අයකරන ලද ඉහළ පොලී අනුපාතික හේතුකොට ගෙන වාණිජ පත්‍ර වෙළෙඳපොළෙහි ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ යාම වසර තුළ දැකිය හැකි වූ සැලකිය යුතු ලක්ෂණයක් විය. සාංගමික බැඳුම්කර වෙළෙඳපොළ තුළ ද මෙයට සමාන ප්‍රවණතාවක් පිළිබිඹු විය. අඛණ්ඩව පැවැති

දුර්වල ක්‍රියාකාරිත්වයක් මධ්‍යයේ වුව ද 2012 දී කොළඹ කොටස් හුවමාරුව වෙත වූ ශුද්ධ විදේශ ගලා ඒම් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් මත වූ සාපේක්ෂ ඉහළ ඵලදාවන්, විනිමය අනුපාතිකයෙහි උච්ඡාවචනය, වෙළෙඳපොළෙහි දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන් සහ ගෝලීය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළවල පවතින අවිනිශ්චිතතා හේතුවෙන් ඇතිවන බලපෑම් යනාදිය කොටස් හුවමාරුවෙහි ක්‍රියාකාරිත්වයට බලපාන ලද සාධක අතර වේ. කොටස් තැරැව්කරුවන් විසින් ණය මත පනවන ලද සීමාවන් පසුව ක්‍රමයෙන් ලිහිල් කළ ද, වසරේ මුල් මාස කිහිපය තුළ දී වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරිත්වය කෙරෙහි බාධා පමුණුවන ලදී.

වසර තුළ ගනුදෙනුකරුවන් සුරක්ෂිත කිරීම සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව වර්ධනය කිරීම සඳහා අධීක්ෂණ සහ නියාමන රාමුව තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී. ව්‍යාපාර කටයුතු සඳහා වන ප්‍රමිතීන්, විදේශ විනිමය හුවමාරු ගනුදෙනු සඳහා වන වෙළෙඳපොළ පරිවයන්, ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලීන් බාහිර පාර්ශ්වකරුවන් වෙත පැවරීම, මෙහෙයුම් කටයුතු, වර්ගීකරණයන් යනාදියට අදාළව විධානයන් කිහිපයක් බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා වසර තුළ දී නිකුත් කරන ලදී. තැන්පතු පොලී අනුපාතික සඳහා ඉහළ සීමාවන් පැනවීම සහ තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතියේ සුරක්ෂිතභාවයට අදාළව විධානයන් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සඳහා නිකුත් කරන ලදී. එසේම, විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සඳහා අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ සහ ප්‍රධාන කළමනාකරුවන්ගේ යථායෝග්‍යතාව තක්සේරු කිරීම සඳහාත් ප්‍රධාන දර්ශකයන් සම්පාදනය කිරීමේ දී යොදාගන්නා නිර්වචනයන්ගේ වෙනස්වීම් සඳහාත් අදාළ විධානයන් නිකුත් කරන ලදී. බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවල විගණන ක්‍රියාකාරකම් ශක්තිමත් කිරීමට සහ එය නිසි ප්‍රමිතීන්ට අනුව සිදු කිරීම සඳහා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවල බාහිර විගණන ක්‍රියාකාරකම් සිදු කිරීමට බාහිර විගණකාධිකාරීන් පත් කරන ලදී.

වේගවත් සහ සුරක්ෂිත මූල්‍ය ගනුදෙනු සඳහා වූ ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතිය අඛණ්ඩව වර්ධනය කරමින් නව්‍යකරණ ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මහ බැංකුවේ අධීක්ෂණය යටතේ 2012 ජූනි මාසයේදී ජංගම දුරකථන පදනම් කරගත් විද්‍යුත් මුදල් පද්ධති විදුලි සංදේශ ජාලයට හඳුන්වාදීම මගින් ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතිය තවදුරටත් පුළුල් විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මෙහෙයවනු ලබන පද්ධතිය වශයෙන් වැදගත්වන පියවීම් පද්ධතීන් දෙකෙන් එකක් වන “ලංකා සෙට්ට්” පද්ධතියේ කටයුතු එහි මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්

වර්ධනය කිරීම, ආරක්ෂාව සහ අධීක්ෂණ ශක්‍යතාව වර්ධනය කිරීම තුළින් 2012 දී උසස් මට්ටමට ගෙන එන ලදී. තවද, වසර තුළ පද්ධතිය වශයෙන් වැදගත් ගෙවීම් යාන්ත්‍රණයන් ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන් සහ මනා පරීක්ෂණයන්ට අනුකූල වේදායී පරීක්ෂා කිරීමට තක්සේරුවක් සිදුකරන ලදී. ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතියේ නව ප්‍රවණතාවයන් සහ නව ක්‍රමයන් ඉස්මතු වීම සහ පවත්නා ක්‍රමවේදයන් වර්ධනය වීම හමුවේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සිය නියාමන හා පහසුකම් සැපයීමේ කාර්යභාරය පුළුල් කරන ලදී. නවීන ගෙවීම් ක්‍රමවේදයන්ගෙන් මතුවන අවදානම අවම කිරීම සහ එවැනි ක්‍රමවේදයන් ධෛර්යමත් කිරීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සුළු පරිමාණ ගෙවුම් සහ විද්‍යුත් අරමුදල් පැවරීමේ යාන්ත්‍රණයන් වෙත සිය අවධානය යොමු කරන ලදී. පියවීම් කාඩ්පත්වලට අදාළ වංචනික කටයුතු ඉහළ යාම හමුවේ සංක්‍රමණිකව සිටින විට කාඩ්පත් හිමිකරුගේ දත්ත වංචනිකව ලබාගැනීමේ අවදානම අවම කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය අත්පත් කරගැනීමේ නියැලෙන ආයතන වෙත දත්ත සංකේත තාක්ෂණය යොදාගැනීමේ අත්‍යවශ්‍යභාවය පිළිබඳ නියෝගයක් ලබාදෙන ලදී.

1.3 ගෝලීය ආර්ථික පරිසරය හා ඉදිරි දැක්ම

ඇතැම් දියුණු ආර්ථිකයන් අවපාතයකට පසු නැවතත් එවන් ආර්ථික තත්ත්වයකට ලක්වෙමින් සහ අනෙකුත් බොහෝ ආර්ථිකයන්හි ආර්ථික වර්ධනයට අහිතකර ලෙස බලපෑම් එල්ල කරමින් ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයෙන් වසර හතරකට පසුව 2012 දී ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනය තවදුරටත් දුර්වල විය. ඉහළ සේවා විද්‍යුත්කරණය, මෑතකාලීනව රාජ්‍ය මූල්‍ය අධික ලෙස සංකෝචනය වීමෙන් ඇති වන අවදානම හමුවේ දේශීය ඉල්ලුම මන්දගාමී වීම, ඉහළ රාජ්‍ය ණය පීඩනය, ස්වෛරීත්ව අවදානම් ඉහළ යාම සහ මූල්‍ය අංශයේ අස්ථාවරත්වය හේතුවෙන් බොහෝ දියුණු ආර්ථිකයන් ගණනාවකගේ ආර්ථික වාතාවරණය, ක්‍රමිකව පිරිහෙමින් පැවතුණි. තවද, ප්‍රධාන නැගී එන වෙළෙඳපොළවල් සහ දියුණු වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්හි වර්ධනය, විදේශීය අංශයේ අවදානම් පරිසරයන් සහ දේශීය අංශයේ අහියෝග පෙන්නුම් කරමින් සැලකිය යුතු අයුරින් පහළ ගියේය. මේ අතර, දියුණු සහ ප්‍රධාන නැගී එන වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයන්ගේ වර්ධනය නියුණු ලෙස පහළ යාම හේතුවෙන් ඇති වන අහිතකර බලපෑම්වල අවදානම මධ්‍යයේ වුවද, බොහෝ අඩු ආදායම්ලාභී ආර්ථිකයන්හි වර්ධනය සාපේක්ෂ වශයෙන් යහපත් මට්ටමක පැවතුණි.

1.4 සංඛ්‍යා සටහන **භෞමික ආර්ථික ප්‍රවණතා සහ ඉදිරි දැක්ම (අ)**

ශීර්ෂය	2010	2011	2012	2013
	<small>අස්තමෙන්තු ප්‍රවේශයට</small>			
ලෝක නිෂ්පාදනය	5.1	3.9	3.2	3.5
සංවර්ධන ආර්ථිකයන්	3.0	1.6	1.3	1.4
ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය	2.4	1.8	2.3	2.0
යුරෝ කලාපය	2.0	1.4	-0.4	-0.2
එක්සත් රාජධානිය	1.8	0.9	-0.2	1.0
ජපානය	4.5	-0.6	2.0	1.2
සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල්	7.4	6.3	5.1	5.5
සංවර්ධනය වන ආසියාව	9.5	8.0	6.6	7.1
චීනය	10.4	9.3	7.8	8.2
ඉන්දියාව	10.1	7.9	4.5	5.9
ලෝක වෙළෙඳ පරිමාව				
(භාණ්ඩ හා සේවා)	12.6	5.9	2.8	3.8
ආනයන				
සංවර්ධන ආර්ථිකයන්	11.4	4.6	1.2	2.2
සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්	14.9	8.4	6.1	6.5
අපනයන				
සංවර්ධන ආර්ථිකයන්	12.0	5.6	2.1	2.8
සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්	13.7	6.6	3.6	5.5
මිල නැසීම්				
පාරිභෝගික මිල				
සංවර්ධන ආර්ථිකයන්	1.5	2.7	2.0	1.6
සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්	6.1	7.2	6.1	6.1
වෙළෙඳ ද්‍රව්‍ය මිල (එ.ජ.ඩොලර්)				
ඉන්ධන	27.9	31.6	1.0	-5.1
ඉන්ධන නොවන	26.3	17.8	-9.8	-3.0
එ.ජ.ඩොලර් තැන්පතු මත සය මාසික				
ලන්ඩන් අන්තර් බැංකු අර්පණ				
පොලී අනුපාතිකය (සියයට)	0.5	0.5	0.7	0.5

(අ) වෙනත් සඳහනක් නොමැති විට මූලාශ්‍රය: World Economic Outlook, ජා.මු.අ. (2013 ජනවාරි සහ 2012 ඔක්තෝබර්)

ඒ අනුව, ලෝක නිෂ්පාදනයේ වර්ධනය 2011 පැවති සියයට 3.9 සිට 2012 දී සියයට 3.2 දක්වා අඩු වනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. ප්‍රධාන වශයෙන් ඉතාලිය, පෘතුගාලය සහ ස්පාඤ්ඤය යන රටවල ආර්ථිකයේ පැවැති සෘණාත්මක වර්ධනය සහ යුරෝපා කලාපයේ අනෙකුත් රටවල් ද යම් තරමකට හෝ පීඩාවට පත්වීම හේතුවෙන් යුරෝපා කලාපයේ වර්ධනය සියයට 0.4 කින් පහළ යාමත් සමග, දියුණු රටවල ආර්ථික වර්ධනය 2011 දී වාර්තා වූ සියයට 1.6 සිට 2012 දී සියයට 1.3 දක්වා පහත වැටුණි. ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ආර්ථික වර්ධනය 2012 වසරේ දෙවන භාගයේ දී වඩාත් යහපත් වුවද, ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීම දිගින් දිගටම මන්දගාමී අයුරින් සිදුවිය. සමස්ත වසර සැලකීමේ දී 2011 දී සියයට 1.8 ක්වූ ආර්ථික වර්ධනය 2012 දී සියයට 2.3 කින් වර්ධනය විය. ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ගෙඩරල් සංචිත බැංකුව විසින් නැවත දියත් කරන ලද ප්‍රමාණාත්මක ලිහිල්කරණය හේතුවෙන් කෙටිකාලීන සිට මධ්‍යකාලීනව සේවා නියුක්ති මට්ටම වර්ධනය

වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කිරීමත් සමග, පෞද්ගලික පරිභෝජනය සහ සේවා නියුක්තිය හා ආරක්ෂාව සඳහා වූ රජයේ වියදම්, ආර්ථික වර්ධනයේ ප්‍රධාන දායකයන් විය. ජපානයේ ආර්ථිකය 2011 දී වූ සියයට 0.6 ක සෘණ වර්ධනයේ සිට 2012 දී සියයට 2 ක වර්ධනයක් කරා ළඟා වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, ඒ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන්ම පෞද්ගලික පරිභෝජනය වර්ධනය කිරීමට ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ගවලට අමතරව, 2011 දී සිදු වූ භූමිකම්පාවෙන් නැවත යථා තත්ත්වයට පත්වීමට සිදුකළ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු හේතු විය. මේ අතර, සංවර්ධනය වන ආසියාව තුළ චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ ආර්ථික වර්ධනයන් 2011 දී පිළිවෙලින්, සියයට 9.3 හා සියයට 7.9 සිට 2012 දී පිළිවෙලින්, සියයට 7.8 දක්වා හා සියයට 4.5 දක්වා වර්ධනය අඩුවීමත් සමග, නැගී එන වෙළෙඳපොළ හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ආර්ථික වර්ධනය 2011 දී වූ සියයට 6.3 සිට 2012 දී සියයට 5.1 දක්වා පහත වැටුණි. ලතින් ඇමෙරිකානු සහ කැරිබියන් රටවල ආර්ථික වර්ධනය 2011 දී සියයට 4.5 සිට 2012 දී සියයට 3 දක්වා මධ්‍යස්ථ අගයකින් වර්ධනය විය. කෙසේ වුවද, බනිජ් තෙල් අපනයන ඉහළ යාම, යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සඳහා අඛණ්ඩව සිදුකරන ලද රාජ්‍ය වියදම් සහ ආසියානු රටවල් සමග ආර්ථික සම්බන්ධතා ප්‍රසාරණය වීම තුළින් මැද පෙරදිග හා උතුරු අප්‍රිකානු ආර්ථිකයන් 2011 දී වාර්තා කළ සියයට 3.5 ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2012 දී සියයට 5.2 ක සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය.

2012 වසරේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සහයෝගය දැක්වීමට, ප්‍රමුඛ පෙළේ මහ බැංකු සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තීන් පුළුල් ලෙස ලිහිල් කරමින් දැඩි ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ගන්නා ලදී. ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ගෙඩරල් සංචිත බැංකුව විසින් මාසයක් තුළ එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 85 ක් ලෙස බැඳුම්කර මිල දී ගැනීමේ වැඩසටහන 2014 අවසන් මාසය දක්වා නොකඩවා කරගෙන යන බව ප්‍රකාශ කරන ලදී. උද්ධමන අපේක්ෂාවන් සියයට 2.5 කට වඩා අඩුවෙන් රඳවාගන්නා අතර, සේවා වියුක්තිය සියයට 6.5 මට්ටමට වඩා අඩුවන තත්ත්වයක් ඇතිවන තුරු අඩු පොලී අනුපාතිකයන් සඳහා මග පෙන්වීම දීර්ඝ කරමින්, තවදුරටත් අමතර වත්කම් මිලට ගැනීම සහ අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති උපකරණ භාවිතයට ගැනීම පිළිබඳව සලකා බැලීමටත් ගෙඩරල් සංචිත බැංකුව දැඩි අවධානයක් යොමු කරන ලදී. මූල්‍ය සහාය අවශ්‍ය යුරෝපා කලාපයට අයත් රටවල්වලින් රාජ්‍ය බැඳුම්කර මිල දී ගැනීමේ (ස්ථාවර පදනම මත සිදුවන මූල්‍ය ගනුදෙනු OMT) නව වැඩසටහනක් යුරෝපා මහ බැංකුව විසින් දියත් කරන ලදී. එක්සත් රාජධානි මහ බැංකුව සිය ප්‍රමාණාත්මක ලිහිල් කිරීමේ වැඩසටහන පුළුල් කරන ලද අතර ඕස්ට්‍රේලියාව, චෙක් ජනරජය,

ර්ශ්‍රායලය, කොරියාව ඇතුළු විවිධ දියුණු ආර්ථිකයන්හි ප්‍රතිපත්තිමය පොලී අනුපාත අඩුකිරීම හෝ පොලී අනුපාත ඉහළ දැමීම පසුවට කල්තැබීම සිදු කරන ලදී. ජපාන මහ බැංකුවේ වත්කම් මිලදී ගැනීමේ වැඩසටහන මගින් ඉදිරි වසරේ දී මුදල් ප්‍රසාරණය ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 5 ක් පමණ දක්වා වැඩි කිරීමටත්, ඉලක්කගත උද්ධමනය සියයට 2 දක්වා ඉහළ නැංවීමටත් අපේක්ෂා කෙරේ.

තෙල් අපනයනය කරන රටවල් කිහිපයක ඇති වූ හු දේශපාලනික අස්ථාවරත්වය තීව්‍ර වීම, මිල ගණන් ඉහළට යාමට හේතු වූ අතර, දුර්වල ගෝලීය ඉල්ලුම මිල පහළ යාමට බලපෑම හේතුවෙන් 2012 වසර තුළ දී තෙල් මිල උච්ඡාවචනය විය. යුරෝපා සංගමය සහ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය විසින් සිරියාව සහ ඉරානයේ තෙල් අපනයන මත පැනවූ සම්බාධක හේතුවෙන් ගෝලීය තෙල් සැපයුමට බලපෑමක් එල්ල විය. කෙසේවුවද, උතුරු ඇමෙරිකාව, ලතින් ඇමෙරිකාව සහ රුසියානු සමූහාණ්ඩුව අපේක්ෂා කළ මට්ටමට වඩා ඉහළ නිෂ්පාදනයක් සිදු කිරීම සහ ලිබියාව තෙල් නිෂ්පාදනය නැවත ආරම්භ කිරීම මෙන්ම, සෞදි අරාබිය තෙල් තෙල් නිෂ්පාදනය විශාල වශයෙන් ඉහළ නැංවීම, මෙම බලපෑම අඩු කිරීමට සමත් විය. මේ අතර, ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, රුසියානු සමූහාණ්ඩුව සහ වෙනත් රටවල් කිහිපයක ඇති වූ දුර්වල කාලගුණ තත්ත්වය සහ දැඩි නියඟය හේතුවෙන් 2012 ජූලි මාසය වන විට ආහාර මිල ගණන් වාර්තාගත ඉහළ මට්ටමකට ළඟා විය. ගෝලීය ඉල්ලුමේ අඩුවීමත් සමග ආහාර මිල ගණන් ඉදිරියේ දී අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ ඇස්තමේන්තුවලට අනුව දියුණු ආර්ථිකයන්ගේ පාරිභෝගික මිල ගණන් 2011 වසරේ පැවැති සියයට 2.7 සිට 2012 වසරේ දී සියයට 2 දක්වා අඩු වූ අතර, නැගී එන සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්හි පාරිභෝගික මිල 2011 වසරේ පැවැති සියයට 7.2 හා සැසඳීමේ දී 2012 වසරේ සියයට 6.1 ක වර්ධනයක් වාර්තා කරන ලදී. කෙසේවුවද, විවිධ දියුණු ආර්ථිකයන් සහ නැගී එන වෙළෙඳපොළ කිහිපයක් සහ සංවර්ධනය වන ආර්ථිකයන්ගේ ද මිල මත පැවැති ඉහළ පීඩනය හේතුවෙන් මිල ගණන් තවදුරටත් ඉහළ මට්ටමක පවතී.

ගෝලීය මූල්‍ය පද්ධතිය පිළිබඳව පවතින විශ්වාසය 2012 වසරේ දී ද දුර්වල තත්ත්වයක පැවතිණි. ණය ලබාදීමේ දැඩි ස්ථාවරයන් සහ ස්වෛරීත්ව හා සාංගමික බැඳුම්කර අතර පොලී අනුපාත වෙනස ඉහළ යාම හේතුවෙන් සංවර්ධිත ආර්ථිකයන් සහ නැගී එන වෙළෙඳපොළවල්හි බැංකු ණය ලබාදීම් තවදුරටත් මන්දගාමීව පැවැති අතර, නැගී එන ආර්ථිකයන් බොහොමයක් ප්‍රාග්ධන ඉවත ගලායාමේ

උච්ඡාවචනයන්ට ලක්විය. සංවර්ධිත ආර්ථිකයන්හි පවතින ණය අඩුකිරීමේ වාතාවරණය මෙන්ම නැගී එන වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයන්ගේ පවතින සුවිශේෂී දේශීය සාධකයන් ද පිළිබිඹු කරමින් 2012 වසර තුළ දී නැගී එන වෙළෙඳපොළවල් සඳහා වූ ශුද්ධ පෞද්ගලික ප්‍රාග්ධන ගලාප්ම පෙර වසර සමග සැසඳීමේ දී එ.ජ.ඩොලර් ට්‍රිලියන 1 ක් දක්වා සියයට 10 කින් පමණ පහත වැටෙනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. චීනය සහ අනෙකුත් ආසියානු ආර්ථිකයන්හි පවතින මන්දගාමී වර්ධනය දේශපාලනික වෙනස්වීම් හේතුවෙන් උතුරු අප්‍රිකාවේ සහ මැදපෙරදිග රටවල පවතින අවිනිශ්චිතතාවයන් සහ ඇතැම් අවස්ථාවන්හි දී පවතින අර්බුදකාරී තත්ත්වයන්, හා කෙටිකාලීන ප්‍රාග්ධන ගලාප්ම සීමා කිරීම සහ ප්‍රාග්ධන ගලාප්ම හා විනිමය අනුපාතිකය උච්ඡාවචනයන් අඩු කිරීම සඳහා බ්‍රසීලය වැනි ලතින් ඇමෙරිකානු රටවල ප්‍රාග්ධන ගිණුමට අදාළව පවතින දැඩි නීති ආදිය මෙම දේශීය සාධකයන්ට අයත් වේ. ඒ අතර, ගෝලීය පාරිභෝගික භාණ්ඩ මිල සහ ප්‍රාග්ධන හා විනිමය වෙළෙඳපොළ උච්ඡාවචනයන්ට මුහුණ දීමට හැකිවන පරිදි නිවාරකයක් පවත්වා ගැනීමට අවධානය යොමු කිරීම මධ්‍යයේ, නැගී එන වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයන් විදේශයන්හි එ.ජ.ඩොලර් ට්‍රිලියන 1.3 ක් ආයෝජනය කරන ලදී.

උච්ඡාවචනය වන ප්‍රාග්ධන ගලාප්ම සහ ප්‍රමුඛ පෙළේ මහ බැංකු විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රමාණාත්මක ලිහිල් කිරීමේ වට කිහිපයක් මධ්‍යයේ වුවද, 2012 වසර තුළ දී ප්‍රධාන ව්‍යවහාර මුදල්වල සැලකිය යුතු උච්ඡාවචනයක් දක්නට ලැබුණි. යුරෝපා කලාපය තුළ පැවැති ණය අර්බුදය දිගින් දිගටම වර්ධනය වීමත් සමග 2012 වසරේ ප්‍රථම භාගය තුළ දී එ.ජ.ඩොලරයට සාපේක්ෂව අවප්‍රමාණය වූ යුරෝ මුදල් ඒකකය වසරේ දෙවන භාගය තුළ දී යථා තත්ත්වයට පත් වූ අතර ස්ථාවර පදනමක් මත සිදුවන මූල්‍ය ගනුදෙනු සහ යුරෝපා මහ බැංකුව විසින් සිදු කරන ලද ප්‍රමාණාත්මක ලිහිල් කිරීම් මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. 2011 වසර අවසානයේ දී බ්‍රිතාන්‍ය පවුමකට එ.ජ.ඩොලර් 1.54 ක අගයේ සිට 2012 වසර අවසානයේ දී එ.ජ.ඩොලර් 1.62 ක් වෙමින් බ්‍රිතාන්‍ය පවුමද මේ හා සමාන නැඹුරුවක් පෙන්නුම් කරන ලදී. ඒ අතර, දුර්වල ආර්ථිකයට සහ ඉහළ වෙළෙඳ හිඟයට පිළියමක් ලෙසින් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තීන් තවදුරටත් ලිහිල් කරනු ඇතැයි යන අපේක්ෂාවන්ට ප්‍රතිචාරයක් වශයෙන්, මෑත අතීතයේ දී එ.ජ.ඩොලරයට සාපේක්ෂව අධිණ්ඩව ඉහළ නැගුණු ජපන් යෙන් මුදලේ වටිනාකම, සියයට 10 කින් පමණ අවප්‍රමාණය විය. කෙසේවුවද, පසුගිය වසර කිහිපය තුළ දී එ.ජ.ඩොලරයට සාපේක්ෂව ජපන් යෙන් වටිනාකම අධිණ්ඩව ශක්තිමත් වුවද,

1
ආර්ථික, මිල සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව, ඉදිරි දැක්ම සහ ප්‍රතිපත්ති

ජපන් යෙන් වටිනාකම සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් අවප්‍රමාණය වීම හරහා තරගකාරී අවප්‍රමාණය කිරීම් පිළිබඳව වැඩි අවධානයක් යොමු කෙරිණි. අතිප්‍රමාණය වීමක් පිළිබඳව දැඩි අපේක්ෂාවන් පැවැතිය ද, 2012 පළමු භාගය තුළ දී එ.ජ.ඩොලරයට සාපේක්ෂව චීනයේ රෙන්මින්හි හි වටිනාකම අවප්‍රමාණය වූ අතර වසරේ දෙවන භාගය තුළ දී මෙම නැඹුරුව වෙනස්වෙමින් 2012 වසර සඳහා සමස්ත රෙන්මින්හි වටිනාකම සියයට 1.5 කින් අතිප්‍රමාණය විය. මේ අතර, 2012 වසර තුළ දී දකුණු ආසියාවේ ප්‍රධාන ව්‍යවහාරික මුදල්, විශේෂයෙන්ම ඉන්දියාවේ සහ පාකිස්ථානයේ ව්‍යවහාරික මුදල් පිළිවෙලින් සියයට 3.2 කින් සහ 7.8 කින් අවප්‍රමාණය විය. නිෂ්පාදනයේ දුර්වල වර්ධනය, ප්‍රාග්ධන ගලාප්ම මන්දගාමී වීම, ඉහළ උද්ධමනය සහ ඉහළ වෙළෙඳ හිඟයන් මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් බලපෑවේය. කෙසේ වුවද, 2012 වසරේ දී එ.ජ.ඩොලරයට සාපේක්ෂව බංගලාදේශ ටකා වටිනාකම සියයට 2.57 කින් අතිප්‍රමාණය වූ අතර ආනයන ගෙවීම් අඩුවීම් සහ ප්‍රේෂණ ගලාප්මිහි පැවැති ඉහළ වර්ධනය මේ සඳහා හේතු විය.

මූල්‍ය වෙළෙඳපොළේ තත්ත්වය වැඩිදියුණු වීම, ආයෝජන විශ්වාසයට රුකුල් දෙන පරිදි සහ මෑතකාලීන අවදානම අඩුවන පරිදි ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගයන් ගනු ලැබීම් හේතුවෙන් ගෝලීය නිෂ්පාදනයේ ක්‍රමික ඉහළ යාමක් සිදුවනු ඇතැයි 2013 වසර සඳහා වන ගෝලීය ආර්ථික ඉදිරි දැක්මෙන් පෙන්වුම් කෙරේ. යුරෝපීය මහ බැංකුව මගින් ස්ථාවර පදනම මත සිදුවන මූල්‍ය ගනුදෙනු වැඩසටහන ප්‍රකාශයට පත්කිරීම, ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය විසින් විරැකියා අනුපාතය අපේක්ෂිත මට්ටමට පහත වැටෙන තෙක් පොලී අනුපාතය අසාමාන්‍ය ලෙස පහළ අගයක පවත්වාගෙන යාම, ජපාන බැංකුව විසින් සිදුකරනු ලබන අසීමිත වත්කම් මිල දී ගැනීමේ වැඩසටහන සහ නොයෙකුත් නැගී එන වෙළෙඳපොළවල් විසින් සිදුකරන මූල්‍යමය කටයුතු දැඩි කිරීම පමාකිරීම ආදිය ගෝලීය ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීමට උපකාරී වූ මූල්‍යමය තත්ත්වයන් වේ. කෙසේ වුවද, නොයෙකුත් දියුණු ආර්ථිකයන්වල මූල්‍ය ස්ථායීතා අවදානම, නැගී එන ආර්ථිකයන්වල මූල්‍යමය සහ සාර්ව විචක්ෂණශීලී ප්‍රතිපත්තින් මෙන්ම ගෝලීය වශයෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවය ඇති කිරීමේ උත්සාහයන්, මූර්ත ආර්ථිකය වෙත මූල්‍ය සම්ප්‍රේෂණය වීම අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා දුර්වල කිරීමට හේතු විය. මෙවැනි වාතාවරණයකට එරෙහිව, ගෝලීය මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදනය 2013 දී සියයට 3.5 කින් ද (2012 වසරේ දී පැවති සියයට 3.2 සිට ඉහළට) 2014 දී තවදුරටත් සියයට 4.1 කින් ද වර්ධනය වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. නැවත වරක් දියත් කළ ප්‍රමාණාත්මක ලිහල්කරණ වැඩසටහන්

තුළින් නිවාස අංශයේ අපේක්ෂිත වැඩිදියුණුවත් සමග 2013 සහ 2014 සඳහා ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ වර්ධන අපේක්ෂාව පිළිවෙලින් සියයට 2 සහ 3 ලෙස ඉහළ අගයක පවතිනු ඇත. යුරෝපා කලාපය 2013 දී ද සියයට 0.2 කින් සංකෝචනය වෙමින් තවදුරටත් ගෝලීය ආර්ථික පෙරදැක්මේ අවදානමක් ඇති කරනු ලබනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරෙන අතර, 2014 දී සියයට 1 ක අඩු වර්ධනයක් වාර්තා කරනු ඇතැයි ද අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයේ ආර්ථික සහන පැකේජය ආධාරයෙන් අපේක්ෂිත දේශීය ඉල්ලුම ඉහළ යාම, ගෝලීය ඉල්ලුම ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත්වීම සහ ජපන් යෙන් මුදලේ අගය දුර්වලවීම හරහා අපනයන යථා තත්ත්වයට පත්වීම තුළින් ජපාන ආර්ථිකයේ මීට ඉහත පුරෝකථනය කළ තත්ත්වයට වඩා යහපත් ක්‍රියාකාරිත්වයක් අපේක්ෂා කෙරේ. නැගීඑන සහ සංවර්ධනය වන වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයන්හි වඩා පුළුල් පරාසයක විහිදුන ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන්, මෙම ආර්ථිකය 2013 වසරේ දී සියයට 5.5 කින් සහ 2014 වසරේ දී සියයට 5.9 කින් වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. චීන ආර්ථිකය 2013 සහ 2014 වසරවල දී පිළිවෙලින් සියයට 8.2 කින් සහ සියයට 8.5 කින් වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, ඉන්දියානු ආර්ථිකය 2013 සහ 2014 වසරවල දී පිළිවෙලින් සියයට 5.9 කින් සහ සියයට 6.4 කින් වර්ධනය වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරේ. කෙසේ වුවද, යුරෝපා කලාපය තුළ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමට ප්‍රමාදවීම, මැදිකාලීනව ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ සහ ජපානයේ ලිහිල් රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වය යන කරුණු හේතුවෙන් ගෝලීය ආර්ථික පෙරදැක්ම පහත වැටීමේ අවදානමක් මතු විය හැකිය. තවද, ඇතැම් නැගී එන වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයන්හි මැදිකාලීන වර්ධනයන් පිළිබඳව ඇති අපේක්ෂාවන් අඩුවීම හේතුවෙන් ආයෝජන සහ ප්‍රාග්ධන ගලාප්ම තවදුරටත් අඩුවිය හැකි අතර, එමගින් මෑතකාලීන වර්ධනය ද පහත වැටෙනු ඇත.

1.4 මධ්‍යකාලීන සාර්ව ආර්ථික දැක්ම

2013 වසරේ දී ආර්ථිකය සියයට 7.5 ක ඉහළ වේගයකින් වර්ධනය වනු ඇතැයි ද මැදිකාලීනව ආර්ථිකය සියයට 8 කට වඩා ඉහළ වර්ධන මාවතකට ක්‍රමිකව ප්‍රවේශ වනු ඇතැයි ද පුරෝකථනය කෙරේ. මැදිකාලීනව ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් පවත්වාගෙන යාමට විදේශීය අංශයේ ඉහළ ඉල්ලුම අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වන අතර මේ සඳහා ගෝලීය ආර්ථිකය ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත්වීම සහ වැඩි වටිනාකමක් එකතු කළ භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ව්‍යුහය විවිධාංගීකරණය කිරීම අවශ්‍ය වේ. මෙම ඉහළ

1.5 සංඛ්‍යා සටහන		මැදිකාලීන සාර්ව ආර්ථික රාමුව (අ)					
දර්ශකය	ඒකකය	2011 (අ)	2012 (ඇ)	පුරෝකථන			
				2013	2014	2015	2016
මුද්‍රන අංශය							
වෙළෙඳපොළ මිල අනුව ද.දේ.නි.	රුපියල් බිලියන	6,544	7,582	8,722	9,985	11,356	12,939
මුද්‍රන ද.දේ.නි. වර්ධනය	සියයට	8.2	6.4	7.5	8.0	8.3	8.5
ද.දේ.නි. අවධානය	සියයට	7.9	8.9	7.0	6.0	5.0	5.0
ඒක පුද්ගල ද.දේ.නි.	එ.ජ.ඩොලර්	2,836	2,923	3,348	3,790	4,267	4,814
මුළු ආයෝජන	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	30.0	30.6	31.0	32.0	32.5	33.0
දේශීය ඉතිරි කිරීම්	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	15.4	17.0	19.9	23.4	25.7	28.4
ජාතික ඉතිරි කිරීම්	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	22.0	24.0	26.9	30.1	32.0	34.2
විදේශීය අංශය							
වෙළෙඳ පරතරය	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන	-9,710	-9,409	-9,813	-10,010	-10,384	-10,113
අපනයන	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන	10,559	9,774	10,799	12,890	15,210	17,605
එයින්: රෙදිපිළි සහ ඇඟලුම්	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන	4,191	3,991	4,010	4,530	5,180	5,955
මැණික්, දියමන්ති සහ ස්වර්ණාභරණ	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන	532	559	594	745	895	1,090
ආනයන	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන	20,269	19,183	20,612	22,900	25,595	27,718
එයින්: රෙදිපිළි	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන	2,321	2,266	2,547	2,929	3,368	3,671
ව්‍යාපෘති හා සම්බන්ධ (රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශය)	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන	3,821	4,300	4,743	5,237	5,876	6,550
සේවා (ශුද්ධ)	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන	1,099	1,250	2,213	3,263	4,318	5,379
භාණ්ඩ සහ සේවා අපනයන	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන	13,643	13,562	15,949	19,558	23,696	28,093
භාණ්ඩ සහ සේවා අපනයන	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	23.1	22.8	23.2	24.9	26.5	27.6
විදේශ සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ප්‍රේෂණ	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන	5,145	5,985	6,664	7,453	8,223	9,059
ජංගම ගිණුමේ ශේෂය	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන	-4,615	-3,915	-2,766	-1,439	-411	1,277
ජංගම ගිණුමේ ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-7.8	-6.6	-4.0	-1.8	-0.5	1.3
සමස්ත ශේෂය	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන	-1,061	151	725	2,063	3,235	6,110
විදේශීය නිල සංචිත (ඇ) (ඉ)	එ.ජ.ඩොලර් මිලියන	5,958	6,877	7,146	8,486	11,166	16,773
රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය							
සමස්ත ආදායම් සහ ප්‍රදාන	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	14.5	13.2	14.7	14.9	15.2	15.4
සමස්ත ආදායම්	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	14.3	13.0	14.5	14.8	15.1	15.3
ප්‍රදාන	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1
වියදුම් හා ශුද්ධ ණයදීම	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	21.4	19.7	20.5	20.0	19.8	19.9
වර්තන ගිණුමේ ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-1.1	-1.4	0.1	0.8	1.4	1.7
සමස්ත අයවැය ශේෂය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	-6.9	-6.4	-5.8	-5.2	-4.7	-4.6
දේශීය මූල්‍යනය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	3.5	2.7	4.1	3.7	3.6	3.5
රජයේ ණය	ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන්	78.5	79.1	75.0	71.1	67.7	64.3
මූල්‍ය අංශය (ඊ)							
සංචිත මුදල් වර්ධනය	සියයට	21.9	10.2	16.5	15.0	14.0	14.0
පුළුල් මුදල් වර්ධනය (M _{2b})	සියයට	19.1	17.6	15.0	15.0	14.0	14.0
රාජ්‍ය අංශයට ශුද්ධ ණය දීමිවල වෙනස	රුපියල් බිලියන	206.4	211.6	70.0	55.0	20.0	15.0
පෞද්ගලික අංශයට ණය දීමිවල වෙනස	රුපියල් බිලියන	514.8	352.6	435.0	517.5	613.0	690.0
පෞද්ගලික අංශයට ණය දීමිවල වර්ධනය	සියයට	34.5	17.6	18.5	18.5	18.5	17.6

(අ) 2013 මාර්තු මැද වන විට පැවති තොරතුරු මත පදනම් වී ඇත. මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ආ) සංශෝධිත

(ඇ) තාවකාලික

(ඈ) ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමයේ ශේෂයන් රහිතව

(ඉ) විදේශීය නිල සංචිත ප්‍රමාණය තුළ 2009 වසරේ දී අනුමත කරන ලද ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සම්පස්ථ ණය පහසුකම් යටතේ ලැබීම් ද ඇතුළත් කර තිබේ.

(ඊ) වසර අවසානයේ ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය

වර්ධන ප්‍රවණතාවය තිරසාර ලෙස පවත්වාගෙන යාම සඳහා ආයෝජන, ද.දේ.නි. යෙන් සියයට 31 - 33 අතර ප්‍රමාණයකට ඉහළ නැංවීම අවශ්‍ය වේ. නිෂ්පාදන ධාරිතාවය පුළුල් කිරීම සහ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා යොදා ගන්නා තාක්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීම, එකතු කළ අගය වැඩි අංශයන්

විවිධාංගීකරණය කිරීම සහ අපනයන ගමනාන්ත පුළුල් කිරීම මැදිකාලීන වර්ධනය ළඟා කර ගැනීමට උපකාරී වීම අවශ්‍ය වේ. දුරදර්ශී ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග කුලීන් අඩු හා ස්ථාවර උද්ධමන මට්ටමක් පවත්වා ගැනීමට හා ද.දේ.නි. යේ අවධානය සියයට 5 කට ආසන්න මට්ටමකට අඩුකර ගැනීමට අපේක්ෂා කරන අතර

එමගින් ආයෝජනයට හිතකර පරිසරයක් නිර්මාණය වේ. පුරෝකථනය කරන ලද සීඝ්‍ර ආර්ථික වර්ධනයක් සමඟ 2015 වසර වන විට ශ්‍රී ලංකාව ඒක පුද්ගල ආදායම එ.ජ.ඩොලර් 4,000 මට්ටම ඉක්මවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

බාහිර කම්පනයන්ට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ඉහළ නංවමින් රටෙහි විදේශීය අංශය මැදිකාලීනව තවදුරටත් ශක්තිමත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ගෝලීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් යථා තත්ත්වයට පත් වීම සහ අපනයන ඉහළ නැංවීම සඳහා කාලෝචිතව ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල සාධනීය බලපෑම් හේතුවෙන් මැදිකාලීනව අපනයන නැවතත් ඉහළ වර්ධනයක් අත්කර ගනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ආනයන මධ්‍යස්ථ වේගයකින් වර්ධනය වෙනැයි පුරෝකථනය කෙරේ. ආනයන වියදම් අඩුකිරීමේ දී ප්‍රධානම අභියෝගය වන බන්ධන තෙල් ආනයනය, නොරොච්චෝලේ සහ සාම්පූර් ගල් අගුරු බලාගාර ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමඟ ඉදිරි වසරවලදී අඩුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙය, අපනයනවල අපේක්ෂිත වර්ධනයද සමඟ මැදිකාලීනව වෙළෙඳ ගිණුමේ හිඟය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු කිරීමට හේතු වනු ඇත. මේ අතර, පසුගිය දශකය තුළ සේවා අපනයනයෙහි පවත්වාගෙන ගිය වර්ධන වේගය, ඉදිරි වසරවල දී ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය මෙහෙය වන්නා වශයෙන් සේවා අපනයනය පත් වීමට ඇති හැකියාව පෙන්වුම් කෙරේ. පංච කේන්ද්‍රය + සංචාරක සංකල්පය තුළින් නාවික, ගුවන්, දැනුම, බලශක්ති සහ වෙළෙඳ යන අංශයන් ව්‍යාප්ත කිරීමට කටයුතු ඇරඹී ඇති අතර ඉතා වැදගත් කර්මාන්තයක් ලෙස සංචාරක අංශය ඉස්මතුවෙමින් පවතී. දකුණු පළාත තුළ නව මුහුදු සහ ගුවන් ප්‍රවාහන කේන්ද්‍රයක් ආරම්භ කිරීමත්, අනෙකුත් ප්‍රධාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති නිම කිරීමත් සමඟ ඉදිරි වසරවල දී ප්‍රවාහන සේවා ඉපැයීම් ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. වසර 2015 වන විට එ.ජ.ඩොලර් බිලියනයක අපේක්ෂිත අපනයන ආදායම සමඟ තොරතුරු තාක්ෂණය සහ ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි බාහිර මූලාශ්‍ර වෙත පැවරීමේ කර්මාන්ත, සේවා ගිණුමෙහි අතිරික්තය වර්ධනය කරමින් මැදිකාලීනව වැඩි විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයක් උපයනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. රටෙහි සේවා විප්‍රකෘතිය ශ්‍රම වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් දැඩි කිරීම හේතුවෙන් විදේශ රැකියා සඳහා නික්ම යන සංක්‍රමණිකයන්ගේ සංඛ්‍යාව පහත වැටීමට අවකාශ ඇත. කෙසේ වුවද, විශේෂයෙන්ම පුහුණු සහ වෘත්තීමය කාණ්ඩවල පුරෝකථනය කර ඇති ඉහළ ශ්‍රම සංක්‍රමණය හේතුවෙන් විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ මැදිකාලීනව තවදුරටත් ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා

කෙරේ. භාණ්ඩ හා සේවා අපනයනයෙහි අපේක්ෂිත සැලකිය යුතු වර්ධනය, විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ලැබීම් ද සමඟ මැදිකාලීනව ජංගම ගිණුමේ හිඟය සැලකිය යුතු ලෙස අඩුකරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

විදේශීය සෘජු ආයෝජන ද ඇතුළුව රජයේ හා පෞද්ගලික අංශයේ විදේශීය විනිමය ලැබීම් 2013 වසරේ දී සහ ඉන් ඔබ්බට ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර එමගින් ජංගම ගිණුමේ හිඟය පියවීමෙන් මැදිකාලීනව ගෙවුම් තුළනයේ සැලකිය යුතු අතිරික්තයක් වාර්තා වනු ඇත. රටෙහි සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන්, ආයෝජන වාතාවරණය හා ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය, විනිමය පාලන, යටිතල පහසුකම් සහ ගෝලීය ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන්ට, විදේශ විනිමය ලැබීම් බෙහෙවින් සංවේදී වේ. එමනිසා, මෙම අංශයන්හි දැනට ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග මෙන්ම ගෝලීය ආර්ථිකය අපේක්ෂිත පරිදි යථා තත්ත්වයට පත්වීම, මැදිකාලීනව සෘජු විදේශීය ආයෝජන ද ඇතුළුව විදේශ විනිමය ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය පසුබිම සලසනු ඇත. ප්‍රාග්ධන හා මූල්‍ය ගිණුමේ ඉහළ ලැබීම් හේතුවෙන් ගෙවුම් තුළනයේ සමස්ත ශේෂයේ අතිරික්තයන් අපේක්ෂා කරන අතර රටෙහි විදේශ සංචිත, මැදිකාලීනව මාස 6 කට වැඩි ආනයන වියදමක් ආවරණය කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් පරිදි වඩා හිතකර මට්ටමකට වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එමගින් විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ ස්ථායීතාව ශක්තිමත් කෙරෙනු ඇති අතර විදේශීය කම්පනවලට ගොදුරු වීමේ අවදානම අඩු කෙරෙනු ඇත.

මැදිකාලීනව මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, උද්ධමනය මැදි - තනි අංකයක පවත්වා ගැනීම කෙරෙහි යොමු වනු ඇති අතර එය ආර්ථිකය උපරිම විභවයෙන් වර්ධනය වීමට උපකාරී වනු ඇත. පුළුල් මුදල්වල වර්ධනය, දැදේ.නි. යේ අපේක්ෂිත නාමික වර්ධනය හා අනුරූප වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව තවදුරටත් පවත්වා ගැනීමත් සමඟ බැංකු අංශයෙන් රජයට ලබාදෙන ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය අඩුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මැදිකාලීනව ආර්ථික කටයුතු ඉහළ නැංවීමට උපකාරී වනු පිණිස වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සැලකිය යුතු ණය ප්‍රමාණයක් මුදා හැරෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ගලා ඒම ඉහළ යාම සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගෙවුම් තුළනයේ ඇති වන අතිරික්තයන් සමඟින් බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් මැදිකාලීනව වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

2012 සිට 2015 දක්වා වන මැදි කාලීන සාර්ව රාජ්‍ය මූල්‍ය රාමුව මගින් අපේක්ෂිත රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්කයන් ළඟාකර ගැනීම සඳහා ඇති කැපවීම රජය විසින් පෙන්වූ කාර්යය. මේ අනුව, මැදි කාලීනව අයවැය හිඟය දැරූ. යෙන් සියයට 5 කට වඩා අඩුකිරීමට හා වර්තන ගිණුමේ අතිරික්ත ඇති කිරීමටත් එමගින්, 2015 වන විට ණය අනුපාතය දැරූ. යෙන් සියයට 65 ක මට්ටමකට පවත්වා ගැනීමට හා ඉන්පසුව එය තවදුරටත් පහළ දැමීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය උපාය මාර්ගය සැලසුම් කර ඇත. තවද, වඩාත් ඉලක්ක ගත ව්‍යවස්ථා, පරිපාලනමය හා ආයතනික සංවර්ධන ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින්, ඉදිරි වසරවල දී බදු පදනම පුළුල් කිරීමට හා ආදායම් ඉහළ නැංවීමට අපේක්ෂා කෙරේ. අලාභ ලබන රාජ්‍ය ආයතනවල ව්‍යවසායයන්ගේ වාණිජමය ශක්‍යතාව තහවුරු කිරීම පිණිස එම ආයතනවල පවතින ගැටලුවලට පිළියම් යෙදීම සඳහා ඉහළ ප්‍රමුඛතාවක් ලබාදීමට ද අපේක්ෂා කෙරේ.

2016 වන විට එ.ජ.ඩොලර් 4,000 ක ඒක පුද්ගල දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයක් හිමිකර ගැනීම කරා රට ක්‍රමයෙන් ගමන් කරන නිසා, ඇතිවිය හැකි මැදි ආදායම් මට්ටමේ සීමාවීමෙන් වැළකීම සඳහා ආර්ථිකය මෙහෙයවිය හැකි ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යුහුසුළු වීම හා ආර්ථිකයේ සියළුම අංශවල ඵලදායිතාවය ඉහළ නැංවීම තුළින් ඉහළ හා නිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් පවත්වා ගැනීම මේ වන විට අවශ්‍යතාවයක් බවට පත්ව ඇත. ආර්ථික ලිහිල්කරණයෙන් පසු කාලයේ සියයට 5 ක්ව පැවති සාමාන්‍ය ආර්ථික වර්ධන වේගයට සාපේක්ෂව යුදගැටුම් නිමා වීමෙන් පසු කාලයේ පවත්වාගත් සියයට 7.5 ක් වූ ඉහළ සාමාන්‍ය ආර්ථික වර්ධන වේගය සහ උද්ධමනය කෙරෙහි ඉල්ලුම් අංශයෙන් ඇති පීඩනය අඩු වීම මගින් ආර්ථිකයේ පවතින නව ඉහළ විභවතාවය තහවුරු වේ. කෙසේ වුවද, මැදි කාලීනව ඉහළ ආර්ථික වර්ධන වේගයක් නිරසාර ලෙස පවත්වා ගැනීම සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජන වඩා ඵලදායී කටයුතුවලට යොමු කරවීම සඳහා විවක්ෂණශීලී, ස්ථිර සහ වඩා සක්‍රීය ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති පවත්වා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. තවද, බාහිර කම්පනවලට ඔරොත්තු දීමට ආර්ථිකයට ඇති හැකියාව ඉහළ නැංවීම සඳහා ආර්ථික කටයුතු විවිධාංගීකරණය කිරීම, ආර්ථිකයට සාපේක්ෂ වාසියක් පවතින බවට හඳුනාගැනීමෙන් පසු තෝරාගත් අංශවල විශේෂීකරණය වැඩිදියුණු කිරීම, ආර්ථිකය නව සංවර්ධන අවධියක් කරා රැගෙන යාමට අවශ්‍ය නව ක්‍රියාවන් සඳහා පහසුකම් සැලසීම සහ දේශීය මානව සම්පතේ ඵලදායිතාවය උපරිම මට්ටමට ළඟා කරවීම පිණිස මානව ප්‍රාග්ධනය හා ව්‍යවසායකත්ව කුසලතා වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා උපකාරී වීම, ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වේ.

භාණ්ඩ හා සේවා අපනයනය ඉහළ නැංවීම තුළින් දැරූ. යි. වර්ධනය ඉහළ නංවමින් ශ්‍රී ලංකාව කලාපීය ආර්ථික කේන්ද්‍රස්ථානයක් බවට පත් කිරීමට අරමුණු කරන බැවින්, ඒ සඳහා යටිතල පහසුකම් වර්ධනය, ශක්තිමත් මානව ප්‍රාග්ධන පදනමක් හරහා රටෙහි සාපේක්ෂ පිහිටීම තුළින් ලබන වාසි සහ ස්වභාවික සම්පත් උපයෝජනය කිරීම සහ ආයෝජන සහ තාක්ෂණය ආකර්ෂණය කරනු ලබන සහ නව්‍යකරණය ප්‍රවර්ධනය කරනු ලබන ආයතනික පරිසරයකට ඉඩ සැලසීම යනාදියෙහි සම්පූර්ණ විභවතාව අත්කර ගත යුතුවේ. ඉහළ යන කුසලතා මට්ටම, විෂය කේෂ්ත්‍රය පිළිබඳ ඉල්ලුමේ වෙනස්කම් සහ ජනගහන වයස් සංයුතියේ වෙනස්කම් හේතුවෙන් කර්මාන්ත ශාලා සේවකයන්ගේ ශ්‍රම හිඟතාවක් නිර්මාණය වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන තරගකාරීත්වය පහළ යාම සඳහා ඉහළ යන ශ්‍රම පිරිවැය හමුවේ නිෂ්පාදන වියදම ඉහළ යාම මෙන්ම අනෙකුත් ප්‍රධාන තරගකරුවන්ගේ ශ්‍රී ලංකාවට සාපේක්ෂව අඩු නිෂ්පාදන පිරිවැයක් පැවැතීම සහ ඔවුන් අන්‍යෝන්‍ය ලෙස ප්‍රතිලාභ ලබන සහ අන්‍යෝන්‍ය ලෙස ප්‍රතිලාභ නොලබන වෙළෙඳ ගිවිසුම් වලට එළඹීම තුළින් විශාල ලෙස වෙළෙඳපොළ ප්‍රවේශයක් ලබාගැනීම විශේෂයෙන් හේතු වී ඇත. කෙසේ වුවද, ගෝලීය වෙළෙඳපොළෙහි නිරන්තර අභියෝග හමුවේ තරගකාරී වීම සඳහා, ඇගයුම් නිෂ්පාදකයින් වැනි ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමුඛ නිෂ්පාදකයන් විසින් අවම වියදම් නිෂ්පාදන පද්ධති, ස්ථාපනය කිරීම, නව්‍ය නිෂ්පාදන විධික්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීම මෙන්ම මානව සම්පත ශක්තිමත් කිරීම සහ නිෂ්පාදනවල වටිනාකම් ක්‍රමිකව ඉහළ නැංවීමෙන් සිදුකරයි. මෙම අත්දැකීම් ඇසුරින්, ලබන ඉගෙනීම තුළින්, පිරිවැය කාර්යක්ෂමතාව අරමුණු කර ඉහළ මිලක් සහිත නව්‍ය නිෂ්පාදන සඳහා පරිණාමනය වීම කෙරෙහි කර්මාන්ත හා සේවා යන දෙඅංශයේම අවධානය යොමු වීම වැදගත් වේ. එබැවින්, නැතොත් තාක්ෂණය සහ කාර්යක්ෂම නිෂ්පාදන ක්‍රම තුළින් ඉහළ විභවතාවක් සහිත බහුල ස්වභාවික සම්පත් උපරිම ලෙස ප්‍රයෝජන ගෙන පවතින සම්බන්ධතා ඇසුරින් නව කර්මාන්ත වෙත යොමු වීමට පිටුබලය සපයන නව්‍යකරණය සඳහා, ප්‍රතිපත්තීන් මගින් ඉඩ සැලසිය යුතුය. මෙම තත්ත්වය තුළ තරගකාරීත්වයේ මිල මට්ටමට පරිණාමනය වීම අරමුණු කරගත්, ඉහළ කාර්මීකරණයකට පහසුකම් සලසන, ප්‍රතිපත්ති කෙරෙහි යළි අවධානය යොමු කළ යුතුය. මේ සඳහා මෝටර් රථ එකලස් කිරීම හා නිෂ්පාදනය කිරීම, පාරිභෝගික ඉලෙක්ට්‍රොනික උපකරණ, පිරිසැකසුම් ආහාර හා කුළුබඩු, අන්තරාල වෙළෙඳාම, බර යන්ත්‍රෝපකරණ එකලස් කිරීම සහ ගුවන් භාණ්ඩ මෙහෙයුම් හා සැකසුම් කිරීම වැනි ක්ෂේත්‍ර ප්‍රවර්ධනය කළ හැකිය. තොරතුරු තාක්ෂණ, ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි බාහිර පාර්ශව

වෙත පැවරීම (BPO) හා දැනුම් පදනම් කරගත් ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි බාහිර පාර්ශ්ව වෙත පැවරීමේ (KPO) සේවා, සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපන සේවා, නාවික හා ගුවන් ආශ්‍රිත සේවා වැනි ක්ෂේත්‍රවල ඉහත විභවයක් ශ්‍රී ලංකාව සතු හෙයින්, එවැනි සේවා වෙත පහසුකම් සැලසීමේ දැක්මක් සහිතව, අපනයනයෙහි ඉහළ යන වැදගත් බව වෙත, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල අවධානය යොමු විය යුතුය. සේවා ක්ෂේත්‍රය වර්ධනය කිරීමේ දී, අභියෝගාත්මක ගෝලීය ආර්ථික තත්ත්වයන් හමුවේ වුවද, ශ්‍රී ලංකාව අඩු වියදම් ගමනාන්තයක් ලෙස නොව ඉහළ වටිනාකමක් සහිත ගමනාන්තයක් ලෙස ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ඉහළ මිල ගණන් අය කළ හැකි තරගකාරී, නව්‍ය නිෂ්පාදන සැපයීම, අත්‍යවශ්‍යයෙන් කළ යුතු වේ. මේ වන විටත්, මෙවැනි වර්ධනයක් මෘදුකාංග කර්මාන්තයේ පවතින අතර එම ප්‍රවණතාවයන් අනෙක් කර්මාන්ත වෙත ද ප්‍රසාරණය කළ යුතුය.

2016 වන විට එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 100 ක ආර්ථිකයක් කරා පරිවර්තනය වීමේ දී කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී ලෙස නූතන ආර්ථිකයකට පහසුකම් සැලසිය හැකි ලෙස මහජන උපයෝගීතා සේවාවන් වැඩි දියුණු කිරීම අවශ්‍ය වේ. වර්ධනය වන ආර්ථිකයට පහසුකම් සැලසීම සඳහා විදුලිබලය, ජල සම්පාදනය, සන්නිවේදන හා සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම මෙන්ම ප්‍රවාහනය වැනි පොදු උපයෝගීතා සේවාවන්වල වර්තමාන ධාරිතාවයෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් ඇතිකළ යුතුය. මෙම මූලික උපයෝගීතා සඳහා පවතින ඉල්ලුම පිළිබඳ තක්සේරු කිරීම හා පවතින හිඟය පිරවීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගැනීම, කඩිනම් ප්‍රතිපත්ති ප්‍රමුඛතාවයක් වේ. මෙම සේවා සැපයුම්වල මිල නිර්ණය කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති මගින් එම සේවාවල පිරිවැය නිරූපණය විය යුතු අතර තිරසාර ද විය යුතුය. මෙමගින් තවදුරටත් ආයෝජන දිරිගැන්වෙන අතර එම සේවා සපයන ආයතන මත මූල්‍ය පීඩනයක් ඇතිවීම අවම වේ. මේ සඳහා, මැදි කාලීන හා දිගු කාලීන වශයෙන් ලාභදායී හා තිරසාර බලශක්ති ප්‍රභවයන් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අවධානය යොමු කරමින්, පවතින විදුලි උත්පාදන ප්‍රභව සංකලනය තියුණු ලෙස නැවත විමර්ශනය කිරීම අවශ්‍ය වේ. ජල විදුලිබලය රටෙහි වටිනා බලශක්ති ප්‍රභවයක් ලෙස පැවතිය ද, එය අවිනිශ්චිත කාලගුණ තත්ත්වයන් මත දැඩිව රඳා පැවතීම සහ වර්ධනය වන ආර්ථිකයේ ඉහළ යන බලශක්ති ඉල්ලුම සපුරාලීමට නොහැකි වීම තුළින් බලශක්ති ක්ෂේත්‍රය විවිධාංගීකරණය සඳහා වන වර්තමාන ක්‍රියාමාර්ග කඩිනම් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඉස්මතු කර පෙන්වයි. මෙහිදී, දැනට පවතින බලශක්ති සංකලනය ක්‍රමිකව බනිජතෙල් භාවිතය අවම කිරීමේ අරමුණෙන් විමර්ශනය කළ යුතු අතර, ඒ සඳහා ගල් අඟුරු වැනි

වඩා ලාභදායී විකල්ප සහ ස්වාභාවික වායු වැනි පිරිසිදු හා කාර්යක්ෂම විකල්ප බලශක්ති සඳහා යොමු විය යුතුය. තව ද, ඉහළ යන ඉල්ලුම සපුරාලීම, යහපත් තරගකාරිත්වයක් ඇති කිරීම හා ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාමේ පහසුව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා පෞද්ගලික ආයෝජන වැඩිදියුණු කරමින් රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය දිරිගැන්වීම අවශ්‍ය වනු ඇත.

ආහාර සුරක්ෂිතතාවය, රැකියා අවස්ථා ලබාදීම, ආනයන මත රැකියාව අඩු කිරීම සහ අපනයන ආදායම් ඉහළ නැංවීම සම්බන්ධයෙන් වැදගත් වන කෘෂිකාර්මික අංශයේ වර්ධනය, අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් නිරන්තර බලපෑමට ලක් වූ අතර, එමගින්, එවැනි අවදානම් තත්ත්වයන්ගෙන් ආරක්ෂා වීම සඳහා මෙම අංශය ශක්තිමත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඉස්මතු කෙරේ. නිෂ්පාදනයෙහි හා මිලෙහි ඇති වූ විචලනයන් උද්ධමනය, ගොවීන්ගේ ආදායම් මාර්ග, ගොවීන් විසින් ලබාගත් ණය ආපසු ගෙවීම් හා රජයේ සහනාධාර පිරිවැය කෙරෙහි බලපායි. විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ තුළින් ලබාගත් ප්‍රතිඵල ඵලදායී ලෙස උපයෝජනය කිරීම මගින් ගොවීන් මුහුණ පෑ හැකි ආපදා තත්ත්වයන් අඩුකර ගැනීමට හැකිවනු ඇත. අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන්ට සහ රෝග තත්ත්වයන්ට දැඩි ප්‍රතිරෝධයක් දක්වන බෝග ප්‍රභේද සහ අඩු කාලයකින් වැඩි ඵලදාවක් ලබාදෙන වැඩි දියුණු කළ බෝග ප්‍රභේද භාවිතය, පුළුල් දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් හරහා බෝග වක්‍ර නිසිලෙස කළමනාකරණය කිරීම සහ අපේක්ෂා කරන කාලගුණික තත්ත්වයන් හා මිල වෙනස්වීම් පවතින කාලසීමාව පිළිබඳව නිවැරදි තොරතුරු නිසි කාලයට ලබාදීම මෙයට ඇතුළත් වේ. ඇළ මාර්ගවල ව්‍යුහාත්මක වැඩිදියුණු කිරීම සිදුකිරීම, පැරණි ජලාශ හා වාරිමාර්ග පද්ධති ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම, ජල කළමනාකරණය හා තිරසාර වගා ක්‍රම පිළිබඳ දැනුම්වත්භාවය පුළුල් කිරීම, මිල උච්ඡාවචනයන්ට මුහුණ දීමට හැකිවන ලෙස කෘෂි ද්‍රව්‍ය සඳහා ඉදිරි ගනුදෙනු වෙළෙඳපොළ වැඩිදියුණු කිරීම, සාධාරණ වාරික සහිතව බෝග රක්ෂණ ක්‍රම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ අතරමැදි අවස්ථාවල දී සිදුවන වෙළෙඳපොළ විකෘති වීම ඉවත් කිරීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග තුළින් කෘෂිකාර්මික අංශයට මැදිකාලීනව හා දිගු කාලීනව ප්‍රතිලාභ අත්වෙනු ඇත. සැලකිය යුතු ලෙස විදේශ ආදායම් ඉපැයිය හැකි සහ දේශීය මිල මට්ටම් ස්ථාවරව පවත්වා ගත හැකි වැදගත් අංශයක් ලෙස ධීවර අංශය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ඉහළ විභවතාවයක් පවතී. නූතන තාක්ෂණය ඵලදායී ලෙස යොදා ගැනීමෙන් මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීමටත් ටින් කිරීම සහ සැකසුම් වැනි එකතුකල අගය වැඩි කාර්මික අංශවල ප්‍රමාණවත් ඉඩ ප්‍රස්ථාවන් පවතී. දේශීය ටින් මාළු නිෂ්පාදනයේ දායකත්වය,

දේශීය ටින් මාළු පරිභෝජනයෙන් සියයට 20 කට වඩා අඩු වුව ද, තවදුරටත් දිරිගැන්වීම තුළින් දේශීය ටින් මාළු මිල ගණන් පහත දැමීමට බලපෑමක් කළ හැකි අතර, එය ප්‍රධාන අපනයන කර්මාන්තයක් ලෙස වර්ධනය කිරීමේ විභවතාවක් ද පවතී. ලාභ බෙදා ගන්නා හවුල් ව්‍යාපාර සඳහා විදේශ ආයෝජකයන්ට ඇරයුම් කිරීම සහ අපනයන හා දේශීය වෙළෙඳපොළ ඉලක්ක කර ගත් අගය එකතු කළ ව්‍යාපාර සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගීත්වය ඉහළ නැංවීම මගින් මෙම අංශයේ වර්ධනයක් ඇතිවිය හැක. මුහුදු කැකිරි, ඉකිරියා හා ද්විකපාට වගාව වැනි පාරම්පරික නොවන ධීවර නිෂ්පාදන සඳහා වෙළෙඳපොළෙහි අධික මිල ගණන් පවතින බැවින් ඒවා ප්‍රවලිත වීමත් සමඟ විදේශ විනිමය ඉපැයීමේ මූලාශ්‍රයන් බවට පත්වනු ඇත.

රටෙහි ආහාරපාන සඳහා වන ආනයන වියදමෙන් සියයට 50 කට පමණ දායකත්වය සපයන කිරි නිෂ්පාදන සහ සීනි සඳහා වන වියදම මගින් පෙන්නුම් කරනුයේ දේශීය නිෂ්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම හරහා ජනනය කරගත හැකි ඉතිරිකිරීම් ප්‍රමාණයයි. ශ්‍රී ලංකාවේ කිරි නිෂ්පාදනය ඉහළ දැමීමට ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග ප්‍රශංසනීය වන අතර, උසස් තත්ත්වයේ නිෂ්පාදන වැඩි කිරීම සහ නිෂ්පාදකයන් හට ලාභදායී මිලගණන් ලබා ගැනීම සහතික කිරීම මගින්, එය තවදුරටත් ශක්තිමත් කළ හැකිවේ. එමගින්, මෙම අංශය වෙත පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජන තවදුරටත් දිරිගැන්විය හැක. එසේම, සීනි නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග තුළින් ආනයන පිරිවැය සැලකිය යුතු ලෙස අඩුකර ගැනීමට හැකි වනු ඇත. උක් පිරිසැකසුම් කර්මාන්ත ශාලා යළි ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම, උක් වගාකරන භූමි ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම, නවතම තාක්ෂණය යොදා ගැනීමෙන් උක්වලින් ලැබෙන සීනි ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම සහ ලාභදායී මිල ගණන් පවත්වා ගැනීම මගින් සීනි නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවිය හැකිවනු ඇත. අවසන් නිමැවුම සඳහා ඉහළ මිලක් ලැබීම තුළින් දේශීය නිෂ්පාදකයන් සහ ඊට අවශ්‍ය ශ්‍රම බලකාය ද ආකර්ෂණය කර ගත හැකි වනු ඇත. උතුරු පළාතේ ප්‍රදේශ උක් වගා කිරීම සඳහා යොදාගැනීම සහ වඩා කාර්යක්ෂම බෙදාහැරීමේ හා මිලදී ගැනීමේ ජාලයක් වෙත යොමුවීම මගින් පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජන දිරිමත් කිරීම, මෙම අංශයේ ඉදිරි වර්ධනය සහතික කරනු ඇත.

සංචාරක කර්මාන්තය ශ්‍රී ලංකාවේ සීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන අංශයක් වන අතර, එලදායී අලෙවිකරණ වැඩමුළු සහ අතිතකර ප්‍රවාරණයට හේතුවන කරුණු සඳහා පිළියම් යෙදීම මගින් එහි ඉදිරි විභවතාවය පවත්වා ගැනීමට සහය වේ. අපේක්ෂිත සංචාරකයන් ප්‍රමාණය රටට ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා විනෝදය

සඳහා මෙන්ම ව්‍යාපාර කටයුතු සඳහා පැමිණෙන සංචාරකයන්ට ඉතා යෝග්‍ය සංචාරක ගමනාන්තයක් ලෙස රටෙහි යහපත් ප්‍රතිරූපයක් ගොඩනැගීම ඉතා වැදගත් වනු ඇත. ඊට සමගාමීව, සේවාවන්ගේ ගුණාත්මක බව ඉහළ නැංවීම සහ ගෙවන මුදලට වැඩි වටිනාකමක් ලබා දීම, සංචාරකයන්ගේ නැවත පැමිණීමට උපකාර වන අතර, එය ක්ෂේත්‍රයේ කෙටි කාලීන හා මැදි කාලීන අභිමතාර්ථ ඉටු කර ගැනීමට ද හේතු වනු ඇත. වාර්ෂික පවත්වන ජාත්‍යන්තර සිනමා උළෙලක් වැනි මහා පරිමාණයේ ප්‍රමුඛ උත්සව පැවැත්වීම සහ නිශා ආර්ථිකය ප්‍රවර්ධනය කිරීම හරහා සංචාරකයන් හට විවේකී හා විනෝදාත්මක ක්‍රියාකාරකම් සඳහා අවස්ථා ලබාදීම තුළින් වැඩි සංචාරක පිරිසක් ආකර්ෂණය කරගත හැකිවන අතරම සංචාරක කර්මාන්තයෙන් ලබන ආදායම් ද වැඩි කරගත හැකිවනු ඇත. සම්මන්ත්‍රණ මෙන්ම මංගල අවස්ථා හා සම්භාෂණ වැනි පෞද්ගලික උත්සව සඳහා පහසුකම් සැලසීම තුළින් සංචාරක කර්මාන්තයෙහි විශේෂිත අවකාශ විවරවනු ඇත. සංචාරක කර්මාන්තයෙහි නියැලිය හැකි සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාෂා හැකියාවන් ප්‍රගුණ කිරීම, සංචාරක ස්ථානවල තිබෙන පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම සහ දේශීය සංචාරක කර්මාන්තය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, සංචාරක කර්මාන්තයෙහි තිරසාරභාවය පවත්වා ගැනීම සඳහා තවදුරටත් ගත හැකි පියවරයන්ය.

රාජ්‍ය විසින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවය පවත්වා ගනිමින් සිටිය දී පවා, රාජ්‍ය අංශයෙහි ආදායම් දිගින් දිගටම අඩුවීම හේතුවෙන් පසුගිය වසර කිහිපය පුරා රාජ්‍ය අංශය බැංකු පද්ධතිය මත රඳාපැවතීම ඉහළ ගිය අතර, එය පුද්ගලික අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් අඩු වීමට බලපා ඇත. විශේෂයෙන්ම ආදායම් බදු පසුගිය වසර කිහිපය පුරා ඉතාම අඩු මට්ටමකට පහත වැටී ඇති අතර, එය රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලියෙහි තිරසාරභාවය පිළිබඳ ගැටලු මතු කරයි. මෑත කාලීන බදු ප්‍රතිසංස්කරණ තුළින් අපේක්ෂා කළ ප්‍රශස්ත රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයන් ළඟාකර ගැනීම කළ යුතුව ඇත. බදු පදනම පුළුල් කිරීම, බදු අනුකූලතාව ශක්තිමත් කිරීම සහ බදු එකතු කිරීමේ යාන්ත්‍රණය සරල කිරීම සඳහා තවදුරටත් ප්‍රයත්න දැරීම අවශ්‍ය වේ. තව ද, කෙටි කාලීනව රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන්ගේ මූල්‍යමය ශක්‍යතාවය වර්ධනය කිරීම සහ මැදි කාලීනව ශුද්ධ ලාභ උපදවන තත්ත්වයට පත් කිරීම මගින් රාජ්‍ය අංශයේ තිරසාරභාවය ශක්තිමත් වනු ඇත. මෙවැනි ක්‍රියාමාර්ගවලින් කෙටි කාලීනව සාමාන්‍ය මිල මට්ටම ඉහළ ගිය ද, මැදි කාලීනව ආර්ථිකය ලබන සමස්ත ප්‍රතිලාභය ඉහළ යනු ඇත. රාජ්‍ය අංශය විසින් බැංකුවලින් ලබාගන්නා ණය ප්‍රමාණය අඩු කිරීම තුළින් පුද්ගලික අංශය මගින් එලදායී අංශවල ආයෝජන වැඩි කිරීමට යොදා ගත හැකි සම්පත් ප්‍රමාණය ඉහළ යා හැක.

වසර 2016 දී එ.ජ.ඩොලර් 100 ආර්ථිකයක් සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට අනුබල දීම සඳහා විවිධාංගීකරණය කළ, කාර්යක්ෂම සහ ස්ථාවර මූල්‍ය අංශයක් අවශ්‍ය වේ. ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ පුළුල් කිරීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම හා සංකීර්ණ මූල්‍ය උපකරණ භාවිතය සඳහා ඉඩ සැලසීම, දීර්ඝ කාලීන ඵලදා වක්‍රය, ප්‍රත්‍යස්ථ හා සක්‍රීය බැංකු හා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන පද්ධතියක්, රාජ්‍ය ණය හා වාණිජ ආයතනවල ද්විතීයික වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරී හි පුළුල් වෙළෙඳපොළ සහභාගිත්වය දිරිගන්වනු ලබන කාර්යක්ෂම මාර්ගගත වෙන්දේසි ක්‍රමයක් සහ ඇගයුම් නියෝජිතායතන හා උපදේශන සේවා වැනි අතිරේක මූල්‍ය සේවා සපයන්නන් ඇතිකිරීම යනාදිය මූල්‍ය පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වනු ඇත. ඊට අමතරව, දැඩි, එහෙත් අධීක්ෂණ පද්ධතිය සුමටකරණ සහ වෙළෙඳපොළ වර්ධනයට පහසුකම් සලසන, වෙළෙඳපොළ ඉලක්ක කරගත් නම්‍ය බදු ප්‍රතිසංස්කරණ ඇති කිරීම, මූල්‍ය අංශය වර්ධනය කිරීමට දායක වනු ඇත. ව්‍යාපාරික කටයුතු විවිධාංගීකරණය සහ ගාස්තු පදනම් කරගත් සේවා ආදායම් වර්ධනය කර ගැනීම තුළින් මූල්‍ය අංශයෙහි ලාභදායීත්වය වැඩි කරනු ලබයි. රට තුළ නව ආයෝජන ප්‍රස්ථා සඳහා ඒකාග්‍රතාවයකට ඉඩ සලසනු ඇත. වාණිජ ආයතන සඳහා දේශීය හා විදේශීය විකල්ප මූල්‍ය ප්‍රභවයන් පැවතීම මගින් අතරමැදි පිරිවැය අඩුකර ගත හැකි අතර, ඉන් ආර්ථිකයෙහි සමස්ත මූල්‍ය පද්ධතියේ කාර්යක්ෂමතාව හා ඵලදායීතාවය ඇති කරනු ලබයි. බැංකු පද්ධතිය සෘජු විදේශ මූල්‍යයනය වෙත යොමු වීම මගින් දිගු කාලීන ව්‍යාපෘතිවල සිදුකරන ආයෝජන හේතුවෙන් ඉහළ යන ණය ඉල්ලුමට පහසුකම් සැපයීමට සහ ඇතිවිය හැකි ඕනෑම අවදානමකට පහසුවෙන් මුහුණ දීම සඳහා බැංකු සතු ප්‍රාග්ධන පදනම වර්ධනය කිරීම අවශ්‍ය වනු ඇත.

රැකියාවේදී වැඩි අවදානම් තත්ත්වයන්ට මුහුණ දෙන නුපුහුණු ශ්‍රමිකයන්ගේ සිට වෘත්තීය සේවා අපනයනය තුළින් ආදායම් ලැබීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ශ්‍රම සංක්‍රමණ ප්‍රතිපත්තිවලට වැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතුවේ. සමාජමය ප්‍රතිලාභ සඳහා මෙන්ම ප්‍රේෂණ වල තිරසාරභාවය සඳහා ද සංක්‍රමණික සේවකයන්ගේ සුභසාධනය ප්‍රබල වැදගත්කමක් උසුලයි. සංක්‍රමණික නුපුහුණු කාන්තා සේවකයින් කුටුම්භයෙන් බැහැරව පවුලේ ප්‍රධාන ආදායම් උපයන්නා බවට පත්වීම නිසා ඇතිවන සැලකිය යුතු සමාජ පිරිවැය කළමනාකරණය කිරීමට සිදුවීම විශාල සමාජ-සංස්කෘතික අභියෝගයක් ලෙස තවදුරටත් පවතී. ඉතිරි කිරීමේ වැදගත්කම සහ දැනුවත් කිරීම මෙන්ම එතෙර සේවය අවසන් කළ පසුව ඔවුන්ගේ ඉතුරුම් ව්‍යවසායය කාර්යයන් කෙරෙහි යොමු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. සේවා නියුක්තියට පෙර

විදේශ හවුල්කරුවන් සමඟ සේවක සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කෙරෙන බලාත්මක කළ හැකි අවබෝධතා ගිවිසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් සංක්‍රමණික සේවකයන්ගේ සුභසාධනය සහතික කිරීමට හැකි වනු ඇත. ලෝකයේ අනෙකුත් රටවල් සමඟ අර්ධ පුහුණු හා පුහුණු ශ්‍රමිකයින් ගිවිසුම් වලට එළඹීම මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය ප්‍රේෂණ ප්‍රධාන වශයෙන් මැද පෙරදිග කලාපයේ කේන්ද්‍රගතවීම සීමා කරනු ඇත. දේශීයව ශ්‍රම සැපයීමේ දී ලිහිල්භාවය ඇති කිරීමෙන් වෘත්තීකයන්ගේ සේවය කෙටි කාල ප්‍රාන්තරයක් සඳහා අපනයනය කිරීමට දිරිගන්වන අතරම, දිගුකාලීනවමානව ප්‍රාග්ධනය රට තුළ රඳවා ගැනීමට ද හැකියාව ලැබේ. මේ තුළින් විදේශීය විනිමය ලැබීම ඉහළ නැංවීමට, කුසලතාවන් වර්ධනය හා යාවත්කාලීන කිරීම සහ රටෙහි මානව සම්පත් පදනම පිළිබඳ ගෝලීයව මනා ප්‍රතිරූපයක් ඇති කිරීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

අභ්‍යන්තර ගැටුම් නිමා වීමෙන් පසුව රටේ ප්‍රධාන නගරවල සැලකිය යුතු පරිවර්තනයක් සිදු වී ඇති අතර, ක්‍රියාත්මක කෙරෙමින් පවතින නාගරික අලංකරණ ව්‍යාපෘති යටතේ නගරවල පිරිසිදු බව සහ හරිත අලංකරණයන් ඉහළ නංවා ඇත. මාර්ග, මං තීරු, දැන්වීම් පුවරු සහ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේ කටයුතුවල විශිෂ්ට ප්‍රගතියක් දැකිය හැකි අතර, නගරවාසීන්ට තම සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටාව නැංවීමට ප්‍රමාණවත් අවස්ථා සලසා දෙමින් විනෝදාත්මක උද්‍යාන හා පහසුකම් අලුත්වැඩියා කිරීම හෝ අලුතින් ඉදිකිරීම සිදු කරන ලදී. ක්‍රියාකාරී රථවාහන කළමනාකරණ පද්ධතියක් තුළින් මාර්ග තදබඳය අඩු කිරීම, වාහන නවතා තැබීමේ පහසුකම් වඩා ක්‍රමානුකූල කිරීම, බයිසිකල් ධාවනය කිරීම සඳහා මං තීරු පිහිටුවීම සහ පොදු මගී ප්‍රවාහනය ප්‍රවර්ධනය මගින් වායු දූෂණය අවමවීමෙන් සහ එමගින් නගර අලංකරණය තවදුරටත් පහසු කරනු ඇත.

අවශ්‍ය භෞතික යටිතල පහසුකම් සහිත නගරයක් ලෙස හම්බන්තොට නගරය පත්කිරීමෙන්, පෞද්ගලික අංශයේ මෙහෙයවීම සහිත වාණිජමය ක්‍රියාකාරකම් දිරිගැන්වීමට අවශ්‍ය වන අතර, එමගින් එවැනි යටිතල පහසුකම් ඵලදායී අයුරින් භාවිතා කිරීමට හැකිවනු ඇත. දැනටමත් පවතින ආසියාවේ නාවුක හා ගුවන් කේන්ද්‍රස්ථානයක් බවට පත්වීමේ අපේක්ෂිත සැලැස්ම සපුරා ගැනීමට දායකවන ගෝලීය වාණිජ මධ්‍යස්ථානයක් ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථාපිත කිරීම සඳහා දැනට පවතින භෞතික යටිතල පහසුකම් වැඩි දියුණු වූ ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාමේ පරිසරය සමඟ ඵලදායී ලෙස උපයෝජනය කළ හැක. වරාය හා ගුවන් කටයුතු සම්බන්ධ මූල්‍යයනය පිළිබඳ විශේෂඥතාවයක් ඇති අක් වෙරළ සේවාවන් සපයන මූල්‍ය ආයතන පිහිටුවීම සඳහා පෞද්ගලික අංශය දිරිගැන්වීම මගින්,

විශේෂ සටහන 3

දිවිනැගුම ජාතික වැඩසටහන : සෞඛ්‍ය සම්පන්න සහ ආර්ථික වශයෙන් සවිබල ගැන්වූ ගෘහ ඒකකවලින් සමන්විත සමෘද්ධිමත් ගමක් නිර්මාණය කිරීමේ ජාතික ව්‍යාපාරය

හැඳින්වීම

“මහින්ද චින්තන ඉදිරි දැක්ම” ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුවට සමගාමීව 2011 අයවැය මගින් ආහාර විරක්ෂිතතාව පිළිබඳ අවදානම මැඩපැවැත්වීම, පවුල්වල පෝෂණ මට්ටම ඉහළ නැංවීම සහ ස්වයං රැකියා අවස්ථා සැලසීම සඳහා ජාතික ආහාර නිෂ්පාදන වැඩපිළිවෙලක් දියත් කිරීමට යෝජනා කරන ලදී. ඒ අනුව, 2011 වසරේ දී රජය විසින් ආරම්භ කරන ලද දිවිනැගුම ජාතික වැඩසටහන, කුටුම්භයන් සවිබල ගැන්වීම සඳහා පුළුල් පරාසයකින් යුතු ආර්ථික කටයුතුවල නිරත කරවීමට ඔවුන් දිරිගැන්වීම සඳහා වූ නව මුද්‍රා ආරම්භයක් විය. මෙම වැඩසටහන හරහා රටේ සියළු ගම්මාන ආවරණය වන ලෙස ගෘහ ආර්ථික ඒකක මිලියනයක් පිහිටුවීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

මෙම වැඩසටහන විශේෂිත අරමුණු හතරකින් යුක්තව ආරම්භ කරන ලදී. එම අරමුණු නම් පවුලේ පෝෂණ මට්ටම ඉහළ නැංවීම, පවුලේ දෛනික ජීවන වියදම අඩු කිරීම, පවුලේ ආහාර සුරක්ෂිතතාව ඇති කිරීම සහ පවුල් සඳහා අමතර ආදායම් මාර්ග බිහි කිරීම වේ. මෙම අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා කෘෂිකර්මය, ධීවර/සත්ත්ව පාලනය සහ ගෘහස්ත කර්මාන්ත යන ප්‍රධාන අංශ තුනක් යටතේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. කෘෂි කාර්මික අංශයේ කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා දිවිනැගුම වැඩසටහන යටතේ එළවළු හා පළතුරු පැළ, බීජ, හරිතාගාර, මී මැසි පෙට්ටි සහ මූල්‍ය අනුග්‍රහයන් සපයන ලදී. පශු සම්පත් අංශය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා එළඳෙනුන්, එළවන්, උෟරන් හා මසක් වයසැති කුකුළු පැටවුන් මෙන්ම මෙම සතුන් සඳහා මඩු ද පවුල් අතර බෙදා දෙනු ලැබේ. තවද, මිරිදිය මසුන්/පොකුණු ආශ්‍රිත ඉස්සන් සහ අභිජනනය කළ සුරතල් මසුන් යන අංශ සඳහා මත්ස්‍ය ඒකක පිහිටුවීමට සහයෝගය දෙනු ලැබේ. ගෘහස්ත කර්මාන්ත සම්බන්ධව, පවුලේ ආදායම් මට්ටම වැඩිදියුණු කිරීමට ගෘහස්ත කර්මාන්ත ආරම්භ කිරීම හා ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සහයෝගය දෙනු ලැබේ. ආහාර සැකසුම්, රසායන ද්‍රව්‍ය හා සම් ආශ්‍රිත කර්මාන්තකරුවන්ට අවශ්‍ය පුහුණුව ලබාදෙන අතර, ඔවුන්ගේ මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට හැකි වන පරිදි ඔවුන් අදාළ බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන වෙත යොමු කරනු ලැබේ. තවද, ශක්‍යතාව ඇති කුඩා කර්මාන්තකරුවන්ට ස්වාධීනව තමන්ගේම ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීම සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වනු ලැබේ.

සංවිධාන ව්‍යුහය

දිවි නැගුම ජාතික වැඩසටහනේ සංවිධාන ව්‍යුහය ජාතික මට්ටමේ සිට ප්‍රාදේශීය මට්ටම දක්වා විහිදේ.

ජාතික මට්ටමේ දී, මෙම වැඩසටහන ආර්ථික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය විසින් අනෙකුත් අදාළ අමාත්‍යාංශ හා රජයේ ආයතනවල සහයෝගය ඇතිව සම්බන්ධීකරණය කරනු ලබන අතර, ප්‍රධාන අංශ තුන සඳහා ජ්‍යෙෂ්ඨ කැබිනට් අමාත්‍යවරු තීරණයකුගේ ප්‍රධානත්වයෙන් යුත් අනුකමිටු තුනක් ක්‍රියාත්මක වේ. පළාත් ප්‍රධාන අමාත්‍යවරු, දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරු හා ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරු, අනෙකුත් අදාළ දේශපාලන බලධාරීන් හා රජයේ නිලධාරීන් සමග අනුපිළිවෙළින් පළාත්, දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය මට්ටම්වල දී මෙම වැඩසටහන සම්බන්ධීකරණය කරනු ලබයි. ස්වේච්ඡා සංවිධාන (නිදසුනක් ලෙස විශ්‍රාමික සමිති, ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසි සමිති, කාන්තා සමිති, සමෘද්ධි සංගම්, යෞවන සමාජ, ග්‍රාම සංවර්ධන සමිති) වැනි ප්‍රජා මූල සංවිධාන සහ ගම් මට්ටමේ කමිටු විසින් මෙම වැඩසටහනෙහි බිම් මට්ටමේ වගකීම් දරනු ලැබේ. ක්ෂේත්‍ර මට්ටමෙහි කටයුතු කරන රජයේ නිලධාරීන් සතර දෙනෙකු වන ග්‍රාම නිලධාරී, සමෘද්ධි සංවර්ධන නිලධාරී, කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර සහ පවුල් සෞඛ්‍ය සේවා නිලධාරීන් යන අය විසින් මෙම වැඩසටහන බිම් මට්ටමේ දී ක්‍රියාවට නංවනු ලැබේ. ග්‍රාම නිලධාරී වසම් මට්ටමෙන් ප්‍රතිලාභී පවුල් හඳුනාගැනීම, හඳුනාගත් පවුල් සඳහා අවශ්‍ය යෙදවුම් සපයා දීම, ගෘහ ආර්ථික ඒකක පිළිබඳව සම්ප්‍රදායික අධීක්ෂණයක් පවත්වා ගැනීම, ගෘහ ආර්ථික ඒකකයේ කටයුතු පිළිබඳ ප්‍රගතිය මැනීම, වාර්තා කිරීම මෙන්ම ගැටලු සඳහා උපදෙස් ලබාදීම සහ මෙම වැඩසටහනට අදාළ ගම් නැගුම හා මග නැගුම වැනි ගම් මට්ටමේ ක්‍රියාත්මක වන රජයේ වැඩසටහන් හා අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතන සමග සම්බන්ධීකරණය කිරීම ක්ෂේත්‍ර මට්ටමේ නිලධාරීන්ගේ ප්‍රධාන රාජකාරීන් වේ.

ක්‍රියාත්මක වීම සහ වැඩසටහනෙහි ප්‍රගතිය

පසුගිය අවුරුදු දෙක තුළ දී දිවි නැගුම ජාතික වැඩසටහන අදියර හතරක් යටතේ ක්‍රියාත්මක විය. “ඉසුරුමත් නිවහනක් - අසිරිමත් මව් බිමක්” යන තේමාව යටතේ මුළු රට පුරාම ගෘහ ආර්ථික ඒකක දශ ලක්ෂයක් ආරම්භකිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් දිවි නැගුම ජාතික වැඩසටහනෙහි ප්‍රථම අදියර දියත් කරන ලදී. තිරසාර ලෙස නිසි පරිදි දිවි නැගුම ජාතික වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම සහතික කිරීම සඳහා එහි ක්‍රියාකාරකම් ආර්ථික ඒකකය තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඇති හැකියාව, හඳුනාගනු ලබන ප්‍රතිලාභීන් දිවි නැගුම ජාතික වැඩසටහනට සම්බන්ධ වීමට ඇති කැමැත්ත, ඔවුන්ගේ කැපවීම හා නිපුණතා මට්ටම, පවුල තුළින් පුහුණු/නුපුහුණු ශ්‍රමය සපයාගැනීමේ හැකියාව, නිවස අවට පරිසරයෙන්

සම්පත් ලබාගත හැකි බව, අදාළ ගෘහ ආශ්‍රිත කර්මාන්ත සඳහා ප්‍රදේශීය වෙළෙඳපොළෙහි ඇති විභවතාවය යන කරුණු සම්බන්ධයෙන් විශේෂ අවධානය යොමු කරමින් ගෘහ ආර්ථික ඒකක හඳුනාගන්නා ලදී. දිවි නැගුම ජාතික වැඩසටහනේ දෙවැනි අදියරේ දී එළවළු බීජ, පළතුරු පැළ සහ අනෙකුත් වාණිජමය බෝග යනාදිය ලැබීමෙන් ගෘහ ආර්ථික ඒකක මිලියන 2.1 කට ප්‍රතිලාභ ලැබිණි. වැඩ සටහනට ලැබුණු ප්‍රබල ධනාත්මක ප්‍රතිචාරයන් සහ මහජන උද්‍යෝග නිරීක්ෂණය කිරීමෙන් අනතුරුව මෙම වැඩසටහනේ තෙවැනි අදියරේ දී ගෘහ ආර්ථික ඒකක දශ ලක්ෂ 2.5 ක් දක්වා ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව ඉහළ නැංවීමට ආර්ථික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය විසින් තීරණය කරන ලදී. පශු සම්පත් ගොවිපොළ, ගබඩා පහසුකම්, සුළු පරිමාණ වී මෝල් සහ ආහාර සැකසුම් මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම සඳහා එක ගමකට පවුල් 200 බැගින් වූ දිවි නැගුම ව්‍යවසාය ගම්මාන ඇති කරන ලදී. තෝරාගත් ගෘහස්ත කර්මාන්ත සහ ශක්‍යතාවයන් සහිත ව්‍යවසායකයින් සඳහා පුහුණුවීම් ලබාදෙන ලදී. තවද, වැඩසටහනේ තෙවන අදියර යටතේ දියර කිරි නිෂ්පාදනය සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබාදුන් අතර, මෙම අංශය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ඉහළ ගුණත්වයෙන් යුතු එළදෙනුන් ආනයනය කර ඇත. එසේම, අපනයන භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීමට ද වැඩසටහන මගින් ඉලක්ක කර ඇත. වැඩසටහනෙහි හතරවන අදියර යටතේ බීජ කට්ටල සහ පළතුරු, පොල්, සුළු අපනයන බෝග සහ ඖෂධීය පැළ බෙදා දෙන ලදී. මීට අමතරව, ඉඩම් අක්කර 1/4 සිට අක්කර 2 1/2 දක්වා ඇති පුද්ගලයන්ට වාණිජ බෝග වගාකිරීමට සහාය ලබාදුන් අතර, ඔවුන්ට බීජ/පැළෑටි, පොහොර, උපකරණ මෙන්ම අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම ද සපයන ලදී. 2012 වසර අග වන විට මෙම වැඩසටහන යටතේ මුළු ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව මිලියන 5 ක් වූ අතර, වැඩසටහන සඳහා රුපියල් බිලියන 5.9 ක් වැය කර ඇත.

වැඩසටහනේ ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග

ආර්ථිකය තුළ ජාතික ව්‍යාපාරයක් ලෙස මෙම වැඩසටහන සම්පූර්ණ ක්‍රියාත්මක වීම සහ අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සහතික කිරීමට 2013 අංක 1 දරන දිවිනැගුම පනත සම්මත කර ගැනීම මගින් දිවි නැගුම ජාතික වැඩසටහන සඳහා නීතිමය රාමුවක් සකස් කිරීමට පියවර ගෙන ඇත. ඒ අනුව, දුප්පත්කම දුරුලීම, ආහාර සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කිරීම, ජාතික සංවර්ධනය වේගවත් කිරීම උදෙසා ජනතාව සවිබල ගැන්වීම සඳහා සංවර්ධන කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම වෙනුවෙන් සමෘද්ධි අධිකාරිය, දක්ෂිණ සංවර්ධන අධිකාරිය සහ උඩරට සංවර්ධන අධිකාරිය ඒකාබද්ධ කිරීම මගින් දිවිනැගුම සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවීමට ගැසට් නිවේදනයක් පළ කෙරෙනු ඇත. මෙමගින් ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමට හා ඔවුන්ගේ ජීවනෝපාය සංවර්ධනය කිරීමට ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය පහසුකම් සැපයීම සහ භෞතික හා සමාජ යටිතල පහසුකම් හා මානව ප්‍රාග්ධනය සංවර්ධනය කිරීම සිදුකෙරෙනු ඇත. පළතුරු, එළවළු, මල්, වීසිතුරු පැළෑටි සහ අපනයන බෝග යන ක්ෂේත්‍රවල ගෙවතු වගාවලින් ඔබ්බට ගොස් වාණිජ ඒකක පිහිටුවීම සඳහා සැලසුම් කර ඇත. කර්මාන්ත අංශය ගත් කල ගබඩා පහසුකම්, කාබනික සැකසුම් සංවර්ධනය කිරීමට මෙන්ම ආහාර සැකසුම් මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීමට ද තවදුරටත් සහයෝගය දෙනු ලැබේ. ප්‍රජාමූල බැංකු සහ බැංකු සංගම් මාර්ගයෙන් දිවි නැගුම ව්‍යවසාය ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිතය. ශ්‍රී ලංකාවට ඉහළ තිරසාර සංවර්ධන මාවතකට ගමන් කිරීමට සහයෝගය ලබාදෙමින් කෘෂි නිෂ්පාදනයෙන් ස්වයංපෝෂිත තත්ත්වයකට ළඟාවීමට, ජනතාවගේ ආදායම් මට්ටම් ඉහළ නැංවීමට, අපනයන විවිධාංගීකරණය සඳහා සහය දැක්වීමට සහ සෞඛ්‍ය හා පෝෂණ මට්ටම් ඉහළ නංවාගැනීමට දිවිනැගුම ජාතික වැඩසටහනෙහි සිදුකරන අඛණ්ඩ වැඩිදියුණු කිරීම් අනුග්‍රහයක් වනු ඇත.

පුහුණු ශ්‍රම අවස්ථාවන් උත්පාදනය කිරීමට හා ආර්ථික කටයුතු ඉහළ නැංවීමට උපකාරී වනු ඇත. මෙයට සමගාමීව, මූල්‍ය ප්‍රවාහයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ගෝලීය වාණිජ මධ්‍යස්ථානයේ මෙහෙයුම් කටයුතු වලට පහසුකම් සැලසීමට හේතුවන ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය කටයුතු කාර්ය බලකායේ හා මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයේ පුළුල් නියෝග යටතට අයත්වන නීතිමය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කළ යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාව දැනුම් මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්වීමේදී එහි උපරිම ප්‍රයෝජන සාක්ෂාත් කරගැනීම සඳහා නිදහස් හා ස්වාධීන අදහස් සහ නව්‍යකරණය ප්‍රගුණ කිරීම ප්‍රාථමික මට්ටමේ සිට තෘතීයික මට්ටම දක්වා ධෛර්යමත් කළ යුතු අතර සීඝ්‍ර පරිවර්තනයකට

ලක්වන ආර්ථිකයේ ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා අධ්‍යාපන නිමැවුම්වල ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීම කෙරෙහි අධ්‍යාපන පද්ධතියේ අවධානය යොමු විය යුතුය. වෙනස්වන ජනගහන සංයුතියේ ප්‍රතිලාභ ලබමින්, පාසල් අධ්‍යාපනය හා සම්බන්ධ ජාත්‍යන්තරව පවතින විශිෂ්ඨ භාවිතයන් හරහා ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික අධ්‍යාපන අංශයෙහි ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා අවධානය යොමු කළ යුතුය. විශ්වවිද්‍යාල මට්ටමින්, දේශීය සහ විදේශීය සහයෝගිතාවය ඇතිව නව පෞද්ගලික විශ්වවිද්‍යාල පිහිටුවීම තුළින් රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාල සමඟ තරගකාරීත්වයක් ඇතිකෙරෙන අතර, එය විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතියෙන් වඩා යහපත් ප්‍රතිඵල ඇතිකිරීමට හේතුවනු ඇත. කෙසේ වුව ද,

පෞද්ගලික විශ්වවිද්‍යාලවල පිළිගත්භාවය තවදුරටත් ඉහළ නැංවිය යුතු අතර, ඉහළ ශ්‍රේණියේ ජාත්‍යන්තර විශ්වවිද්‍යාල පිහිටුවීම සඳහා ආරාධනා කිරීම මගින් විදේශ ශිෂ්‍යයන්ගේ සංක්‍රමණයට මග පාදන අතර, ඒ හරහා ලබාදෙන අධ්‍යාපන සේවාවන් තුළින් විදේශ විනිමය අත්කර ගත හැකිවනු ඇත. ශ්‍රී ලාංකීය විශ්වවිද්‍යාල ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් අනුකූලතා අත්කර ගැනීමෙන් කලාපීය රටවල සිසුන් ආකර්ෂණය කරගත හැකිවන අතරම, දේශීය සිසුන් හට ද එහි ප්‍රතිලාභ ගෙන දෙනු ඇත. සෑම මට්ටමකම අධ්‍යාපන ආයතන සඳහා අන්තර්ජාලය හරහා ශ්‍රේණිගත කිරීමේ පහසුව ලබා දීමෙන් එම ආයතන වලට ඇතුළත් වීමට අපේක්ෂිත ශිෂ්‍යයන්, ඔවුන්ගේ දෙමාපියන් සහ ක්ෂේත්‍රයෙහි සේවා නියුක්තිකයන් හට ආයතනයේ අධ්‍යාපන ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ මග පෙන්වීමක් ලබා දෙමින් මෙම ආයතනවල ගුණාත්මකභාවය වැඩිකර ගැනීමට දිරිමත් කළ හැක.

ඉහළ තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් අත්කරගැනීමේ දී ඇතිවන අභියෝගවලට මුහුණ දීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම වෙළෙඳපොළ නව දිශානතියකට යොමු විය යුතුව ඇත. 2010 වසරේ සිට සියයට 5 කට වඩා අඩු මට්ටමක පැවති විරැකියා අනුපාතය, 2012 වසරේ දී සියයට 4 ක් දක්වා වාර්තාගත ඓතිහාසික පහළ මට්ටමකට ළඟා විය. මෙවැනි පහළ විරැකියා අනුපාතයක් පැවතීම හේතුවෙන් වැටුප් අංශයෙන් පීඩනයක් ඇතිවිය හැකි වුවද, සමහර අංශවල පවතින අවම ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය සහ පැවතිය හැකි උෞත සේවා නියුක්තිය මගින් ශ්‍රම සැපයුම තවදුරටත් වර්ධනය කිරීම සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථා පවතින බව පෙන්වා දෙයි. ශ්‍රම බලකායෙන් සියයට 31 ක පමණ ප්‍රමාණයක් කෘෂිකාර්මික අංශයේ නියැලී සිටිය ද, එමගින් රටෙහි දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට ලබාදෙනුයේ සියයට 11 ක දායකත්වයක් පමණි. මෙමගින්, මෙම අංශයේ පවතින උෞත සේවා නියුක්තිය පිළිබඳව මෙන්ම අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සැපයුම් අංශයට බාධාවන් ඇතිවන අතර, සාපේක්ෂව ඔවුන්ගේ ආදායම් අඩු වීම නිසා ජනගහනයෙන් විශාල කොටසක පවතින අවදානම් සහගතබව පෙන්වා දෙයි. කෘෂිකාර්මික අංශයේ පවතින අමතර ශ්‍රමය, ආර්ථිකයේ අනෙකුත් අංශ වෙත මුදා හැරීම සඳහා ඵලදායීතාවය වැඩිදියුණු කිරීම අවශ්‍ය වේ. එසේම, රාජ්‍ය සේවාවේ ගුණාත්මකභාවය වැඩි කිරීමට අවධානය යොමු කරමින්, රටේ සමස්ත ශ්‍රම ඵලදායීත්වය ඉහළ නැංවීමට, දැනට මුළු සේවා නියුක්තියෙන් සියයට 15 ක් පමණ වන රාජ්‍ය අංශයේ ඵලදායීතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා පියවර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. විරැකියාව හා ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය සැලකීමේ දී ස්ත්‍රී ජනගහනය අසමතුලිත ලෙස බලපෑමට ලක් වී ඇති අතර, ළමා සේවා පහසුකම් සැපයුම වැඩිදියුණු

කිරීමෙන් සහ විශ්වාසනීය පොදු මගී ප්‍රවාහන පද්ධතියක් පැවතීමෙන් එවැනි අසමානතා සඳහා හේතුවන සාධකවලට පිළියම් යෙදෙනු ඇත. මෙයට අමතරව, අබාධිත පුද්ගලයන් ශ්‍රම බලකායට අන්තර්ග්‍රහණය කර ගැනීම සඳහා භෞතික යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම හා සමාජ ආර්ථික භාවිතයෙන් වෙනසකට ලක් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මේ අතරම, වර්ධනය වන ආර්ථිකයේ අවශ්‍යතාවයන් පිරිමැසීම මෙන්ම, සේවා යෝජකයන්ට හා සේවකයන්ට සාධාරණ ලෙස ප්‍රතිලාභ සැලසීම සඳහා වඩාත් සක්‍රීය ශ්‍රම වෙළෙඳපොළක් ඇති කිරීම පිණිස, පවතින කම්කරු නීති නිරන්තරයෙන් සමාලෝචනය කිරීම හා අවශ්‍ය සංශෝධනයන් සිදුකිරීම අවශ්‍ය වේ.

විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රම ශක්තිමත් කිරීම සහ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම තුළින් අඩු ජනගහන වර්ධන අනුපාතය නිසා ඇතිවන ජනගහනය වියපත් වීමේ අභියෝගයට දීර්ඝ කාලීන දැක්මකින් යුතුව පිළියම් යෙදිය යුතුව ඇත. උපන් හා මරණ අනුපාත අඩුවීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව ජනවිකාස සංක්‍රමණයකට බඳුන් වෙමින් පවතින අතර, ඒ සමඟ මුළු ජනගහනයෙන්, වයස අවුරුදු 60 ට වැඩි ජනගහනය දැනට පවතින මට්ටමේ සිට තවත් අවුරුදු 30 කින් දෙගුණ වීමට අපේක්ෂිතය. වියපත් ජනගහනයේ අපේක්ෂිත ඉහළ යාම හා දීර්ඝායුෂ වැඩිවීම, විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ හා විශ්‍රාමිකයන්ගේ සුභ සාධනය ශක්තිමත් කරන අතරම, වියපත් ජනගහනයේ ඉහළ යන සෞඛ්‍ය හා සමාජමය පිරිවැය තිරසාර මට්ටමක පවත්වා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ශක්‍ය උපාය මාර්ග යක් පැවතීමේ අවශ්‍යතාවය පෙන්වා දෙයි. සෞඛ්‍ය සේවා සහ ඖෂධ සඳහා රජය දරන වියදම ඉහළ යාම, පවතින සෞඛ්‍ය හා සමාජ ආරක්ෂණ පද්ධතිය තිරසාර අන්දමින් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා නව පියවර ගැනීමට ඇති අවශ්‍යතාව පෙන්නුම් කරයි. සේවයෝජකයන් හා සේවකයන් බද්ධ වූ බහුවිධ ප්‍රතිලාභ ක්‍රම හඳුන්වා දීම, පවතින අරමුදල්වල දිගුකාලීන ශක්‍යතාව පවත්වා ගැනීම සඳහා ප්‍රතිලාභ ඉහළ පෞද්ගලික විශ්‍රාම අරමුදල් හා වෙනත් විශ්‍රාම සැලසුම් සංවර්ධනය කිරීම දිරිගැන්වීම, සහ ඉතිරිකිරීම් හා විශ්‍රාම යාමෙන් පසු කළ හැකි ආයෝජනය කිරීම් පිළිබඳ දැනුවත්බව වැඩි කිරීම වැනි විවිධ ක්‍රියාමාර්ග මේ සම්බන්ධයෙන් සලකා බැලීමේ දී ගත හැකි පියවර කිහිපයක් වේ.

අභ්‍යන්තර ගැටුම්වලට මැදිහත් වී සිටිය දී පවා, ශ්‍රී ලංකාව අන්ත දිළිඳුභාවය අඩු කිරීමේ දී ලබාගත් ජයග්‍රහණ ලේඛනගත වී ඇති නමුත්, දිළිඳුභාවය මුලිනුපුටා දැමීම හා ආදායම් බෙදීමේ අසමානතාව අඩු කිරීම සඳහා යොමු වූ ප්‍රතිපත්ති අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළ යුතුව ඇත. සහසුක සංවර්ධන අරමුණුවල ඉලක්කය

ඉක්මවා යමින් 1995/96 දී සියයට 28.8 ක්ව පැවති දිළිඳු කුටුම්භ ප්‍රතිශතය 2009/10 දී සියයට 8.9 ක් දක්වා පහළ වැටුණි. කෙසේ වෙතත්, ගිණි සංගුණකය මගින් මනිනු ලබන ආදායම් අසමානතාවය 2006/07 හා 2009/10 ගෘහ ඒකක ආදායම් හා වියදම් සමීක්ෂණවලට අනුව 0.49 ක් වැනි ඉහළ අගයක පැවතිණි. ඉහළ ආර්ථික වර්ධන අවදිනි දී ආදායම් විෂමතාවය ඉහළ යාම සාමාන්‍යයෙන් සිදු වුව ද, ආර්ථික වර්ධන වේගයට බලපෑමක් ඇති නොකර, එහි ප්‍රතිලාභ අඩු ආදායම් කොටස්වලට ගලායාම සඳහා සුදුසු ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම අවශ්‍ය වේ. විරැකියා අනුපාතය අඛණ්ඩව පහළ මට්ටමක පැවතීම හා ආර්ථික වර්ධනයට ප්‍රදේශවලින් දක්වන දායකත්වය ඉහළ යාම, දිළිඳුකම හා ආදායම් අසමානතාවය අඩුවීම කෙරෙහි තවදුරටත් උපකාරී වනු ඇත. දිවනැගුම වැනි ජීවනෝපාය සංවර්ධනය ඉලක්ක කරගත් වැඩසටහන් හරහා සංවර්ධනය නොවූ ප්‍රදේශවල ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීම සඳහා රජය දරන කැපවීම, දිළිඳුකම හා ආදායම් අසමානතාව අඩු කිරීම සඳහා තිරසාර ලෙස උපකාරී වනු ඇත. මෙම සමාජ දර්ශකයන්හි උපනතින් පිළිබඳව සොයා බැලීම හා අවශ්‍ය පරිදි තවදුරටත් පියවර ගැනීම, ඇතිවිය හැකි සමාජ අසහනයන් මගින් බාධාවට ලක් නොවී වර්ධන ගාමකත්වය අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීමට අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ගැටුම් නිමාවීමෙන් පසු කාලයේ දී අධිකාරීන් විසින් ගනු ලැබූ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග හා සංවර්ධන උපාය මාර්ගයන් හේතුවෙන් එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 100 ක ආර්ථිකයක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා වන ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලක්කය මැදි කාලීනව වඩාත්

හොඳින් ස්ථාපනය වී ඇති අතර, එම ඉලක්කය ළඟා කරගත හැකි බව පෙනී යයි. ආර්ථිකය විවිධාංගීකරණය කිරීමට සහ බාහිර හා අභ්‍යන්තර කම්පනවලට මුහුණ දීමට ආර්ථිකයට ඇති හැකියාව ඉහළ නැංවීම සඳහා කේන්ද්‍රස්ථාන 5+1, සංකල්පය (ගුවන් කේන්ද්‍රස්ථානය, නාවික කේන්ද්‍රස්ථානය, බලශක්ති කේන්ද්‍රස්ථානය, වාණිජ කේන්ද්‍රස්ථානය සහ දැනුම් කේන්ද්‍රස්ථානය හා අමතර සංචාරක කේන්ද්‍රස්ථානය) මත පදනම්ව තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් සඳහා වන රාමුව ශක්තිමත් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයේ තිරසාර පැවැත්ම තහවුරු කිරීම සඳහා බදු ප්‍රතිසංස්කරණ හා විනිමය පාලන ලිහිල් කිරීම වැනි අවශ්‍ය ව්‍යුහාත්මක සංශෝධනයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම, ආයතන ශක්තිමත් කිරීම, සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම ශ්‍රී ලංකාවට අත්‍යවශ්‍ය වේ. කෙටිකාලීන අභියෝග ඇතිවීම සඳහා අවදානමක් පැවතීම හමුවේ වුව ද, දීර්ඝ කාලීන ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාව සහතික කිරීම සඳහා අසීරු ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට අදාළ අධිකාරීන් විසින් පෙන්වූ කැපවීම, 2012 වසරේ ආරම්භයේ දී අනුගමනය කළ ස්ථායීකරණ ක්‍රියාමාර්ග මගින් තහවුරු වේ. එවැනි තීරණාත්මක ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා රජය හා මහ බැංකුව සතු සුදානම, හැකියාව හා අවකාශයක් පැවතීම මගින් සියලු ආර්ථික නියෝජිතයන් හට ඵලදායී ආර්ථික කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පහසුව සලසා දෙනු ඇති අතර, එමගින් සමස්තයක් වශයෙන් මුළු රටටම ප්‍රතිලාභ ගෙන දෙනු ඇත.